

NOVEMBER 2021

SPRÁVA O ŠTÁTNO ŠTATISTICKOM ZISŤOVANÍ V OBLASTI KULTÚRY 2020

ODDELENIE VZDELÁVANIA, VÝSKUMU A ŠTATISTIKY
NÁRODNÉ OSVETOVÉ CENTRUM
Námestie SNP 12, Bratislava

Obsah

1. Vymedzenie, účel a spôsob realizácie štátneho štatistického zisťovania.....	3
1.1 Vymedzenie a účel štátneho štatistického zisťovania.....	3
1.2 Spôsob získavania údajov	3
1.3 Ročné výkazy KULT a NM štátneho štatistického zisťovania na rok 2020	4
1.4 Zber a spracovanie údajov	5
2. Výsledky štátneho štatistického zisťovania v oblasti kultúry	7
2.1 Počet oslovených subjektov, spravodajské jednotky, poskytnutie súčinnosti v štátnom štatistickom zisťovaní	7
2.2 Kultúra v číslach – stav v roku 2020, vybrané ukazovatele	8
2.3 Ekonomické ukazovatele – finančné a personálne zabezpečenie	9
3. Doplnkové ukazovatele – kultúra pre znevýhodnené a vybrané špecifické skupiny obyvateľov	14
4. Výsledky za jednotlivé parciálne oblasti kultúry	21
4.1 Galérie	21
4.2 Múzeá	27
4.3 Knižnice	30
4.4 Divadlá.....	47
4.5 Hudba	54
4.6 Audiovízia	63
4.7 Vysielanie rozhlasových a televíznych programových služieb.....	69
4.8 Vydávanie periodickej tlače.....	75
4.9 Vydávanie neperiodických publikácií.....	75
4.10 Kultúrno-osvetová činnosť	81
4.11 Astronomické zariadenia.....	84
4.12 Cirkvi a náboženské spoločnosti	87
4.13 Ochrana pamiatkového fondu	90
4.14 Multimediálny priemysel.....	92
4.15 Špecializované dizajnérske činnosti.....	95
4.16 Kultúra národnostných menšín.....	98

1. Vymedzenie, účel a spôsob realizácie štátneho štatistického zisťovania

1.1 Vymedzenie a účel štátneho štatistického zisťovania

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v zmysle zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov (ďalej zákon č. 540/2001 Z. z.) vykonáva každoročne dlhodobé štátne štatistické zisťovanie v oblasti kultúry. Štatistické zisťovanie sa riadi programom štátnych štatistických zisťovaní, ktorý zostavuje Štatistický úrad Slovenskej republiky (ďalej ŠÚ SR) v súčinnosti s ministerstvom na obdobie troch rokov a ktorý sa vydáva vyhláškou. Sumárne výsledky štátneho štatistického zisťovania za jednotlivé parciálne oblasti kultúry sú zverejňované v štatistických ročenkách za SR a jednotlivé samosprávne kraje, poskytujú sa európskym a medzinárodným inštitúciám na účely porovnávania a tvorby analýz vývojových trendov v jednotlivých oblastiach kultúry, využívajú sa pri tvorbe stratégií a koncepcií rozvoja kultúry v SR.

1.2 Spôsob získavania údajov

Údaje štátneho štatistického zisťovania za jednotlivé parciálne oblasti kultúry sa získavajú prostredníctvom 19 ročných štatistických výkazov KULT a NM 1-01. Od roku 2018 sa zbierajú údaje aj prostredníctvom ročných výkazov KULT 20-01 o multimedialnom priemysle a KULT 21-01 o špecializovaných dizajnerských činnostiach.

Okrem údajov získaných prostredníctvom štatistických výkazov KULT sa údaje v štátnom štatistickom zisťovaní získavajú aj z administratívnych zdrojov. Ministerstvo v súčasnosti týmto spôsobom získava údaje za oblasť periodickej tlače, administratívnym zdrojom údajov je evidencia periodickej tlače vedená ministerstvom podľa zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení zákona č. 221/2011 Z. z., a údaje za oblasť kolektívov záujmovej umeleckej činnosti, administratívnym zdrojom je zoznam kolektívov a jednotlivcov z oblasti záujmovej činnosti a neprofesionálnej umeleckej tvorby podľa zákona č. 189/2015 o kultúrno-osvetovej činnosti vedený Národným osvetovým centrom.

1.3 Ročné výkazy KULT a NM štátneho štatistického zisťovania na rok 2020

KULT 1-01 Ročný výkaz o ochrane pamiatkového fondu

KULT 3-01 Ročný výkaz o kultúrno-osvetovej činnosti

KULT 4-01 Ročný výkaz o neperiodických publikáciách

KULT 5-01 Ročný výkaz o hudobnom telese a umeleckom súbore

KULT 6-01 Ročný výkaz o galérii

KULT 7-01 Ročný výkaz o vysielaní rozhlasovej programovej služby

KULT 8-01 Ročný výkaz o vysielaní televíznej programovej služby

KULT 9-01 Ročný výkaz o múzeu

KULT 10-01 Ročný výkaz o knižnici

KULT 11-01 Ročný výkaz o audiovizii

KULT 12-01 Ročný výkaz o profesionálnom divadle

KULT 14-01 Ročný výkaz o astronomickom zariadení a pracovisku

KULT 15-01 Ročný výkaz o cirkvi a náboženskej spoločnosti

KULT 16-01 Ročný výkaz o verejných podujatiach v oblasti profesionálnej hudobnej kultúry

KULT 17-01 Ročný výkaz o divadelných festivaloch a prehliadkach

KULT 19-01 Ročný výkaz o výrobe a distribúcii zvukových záznamov hudobných diel

KULT 20-01 Ročný výkaz o multimedálnom priemysle

KULT 21-01 Ročný výkaz o špecializovaných dizajnerských činnostiach

NM 1-01 Ročný výkaz o kultúre národnostných menšín

1.4 Zber a spracovanie údajov

Zber a spracovanie údajov v oblasti kultúry sa realizujú prostredníctvom elektronického systému štatistického zisťovania ministerstva. Koordináciu postupu, plnenie úloh štátneho štatistického zisťovania a poskytovanie údajov ŠÚ SR zabezpečuje oddelenie vzdelávania, výskumu a štatistiky Národného osvetového centra (ďalej OVVŠ NOC). V etape prípravy zberu a spracovania údajov predkladá odboru informatiky ministerstva požiadavky na úpravu výkazov KULT, koordinuje aktualizáciu zoznamov spravodajských jednotiek a zabezpečuje testovanie elektronického systému štatistického zisťovania. Počas zberu a spracovania údajov zabezpečuje odstraňovanie nedostatkov súvisiacich najmä s funkcionalitou systému, poskytuje metodickú pomoc spracovateľom výkazov KULT aj spravodajským jednotkám. Po ukončení zberu údajov kompletizuje a poskytuje v súlade s dohodou o spolupráci a poskytovaní údajov a informácií na účely štátnej štatistiky medzi ministerstvom a ŠÚ SR údaje do ročenky za Slovenskú republiku a systému údajov ŠÚ SR, pripravuje sumárne výkazy a zoznamy spravodajských jednotiek na zverejnenie na webovom sídle ministerstva. V poslednej etape pripravuje správu o výsledkoch štátneho štatistického zisťovania za príslušný kalendárny rok a predkladá ju ministerstvu. Spracovateľmi jednotlivých výkazov KULT sú pracovníci OVVŠ NOC a odborní pracovníci inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva. Spracovateľ každoročne v období prípravy zberu a spracovania údajov aktualizuje zoznam spravodajských jednotiek a podieľa sa na testovaní elektronického systému štatistického zisťovania. Počas zberu údajov poskytuje metodickú pomoc spravodajským jednotkám, kontroluje údaje a v prípade nejasností vo výkaze oslovuje spravodajskú jednotku. Po ukončení zberu údajov podľa zoznamu spravodajských jednotiek kontroluje stav poskytnutia súčinnosti a komunikuje so spravodajskými jednotkami v prípade zaslania urgencie pre neposkytnutie súčinnosti. Po úplnom ukončení zberu kontroluje výkazy a údaje, generuje sumárne výkazy za jednotlivé parciálne oblasti kultúry a pripravuje komentár k výsledkom štátneho štatistického zisťovania za príslušný kalendárny rok.

Spracovatelia štatistického zisťovania

Štatistický výkaz KULT	Spracovateľ výkazu
KULT 1-01 o ochrane pamiatkového fondu	Andrea Rappiová Pamiatkový úrad SR
KULT 3-01 o kultúrno-osvetovej činnosti	Jana Brúderová Ing. Ivo Šimunek Národné osvetové centrum
KULT 4-01 o neperiodických publikáciách	Mgr. Mária Červíková Mgr. Viera Petrovičová Slovenská národná knižnica
KULT 5-01 o hudobnom telese a umeleckom súbore	Mgr. Dominik Kopcsay Hudobné centrum
KULT 6-01 o galérii	Mgr. Kristína Matuchovičová Slovenská národná galéria
KULT 7-01 o vysielaní rozhlasovej programovej služby	Jana Brúderová Ing. Ivo Šimunek Národné osvetové centrum
KULT 8-01 o vysielaní televíznej programovej služby	Jana Brúderová Ing. Ivo Šimunek Národné osvetové centrum
KULT 9-01 o múzeu	Mgr. Ivana Jurčíková Mgr. Katarína Kaža Slovenské národné múzeum
KULT 10-01 o knižnici	PhDr. Iveta Kilárová, CSc. Mgr. Nikola Kianicová Slovenská národná knižnica
KULT 11-01 o audiovizii	Mgr. art. Lukáš Würfl Slovenský filmový ústav
KULT 12-01 o profesionálnom divadle	Mgr. Peter Štefanec Divadelný ústav
KULT 14-01 o astronomickom zariadení a pracovisku	Mgr. Eduard Kočí Slovenská ústredná hviezdáreň
KULT 15-01 o cirkvi a náboženskej spoločnosti	Mgr. Karol Porubčín Ministerstvo kultúry SR
KULT 16-01 o verejných podujatiach v oblasti profesionálnej hudobnej kultúry	Mgr. Dominik Kopcsay Hudobné centrum
KULT 17-01 o divadelných festivaloch a prehliadkach	Mgr. Peter Štefanec Divadelný ústav
KULT 19-01 o výrobe a distribúcii zvukových záznamov hudobných diel	Mgr. Dominik Kopcsay Hudobné centrum
KULT 20-01 o multimediiálnom priemysle	Mgr. Barbora Káňová Slovenské centrum dizajnu
KULT 21-01 o špecializovaných dizajnerských činnostiach	Mgr. Barbora Káňová Slovenské centrum dizajnu
NM 1-01 o kultúre národnostných menšín	Mgr. Tomáš Bandák Mgr. Branislav Bango Ministerstvo kultúry SR

2. Výsledky štátneho štatistického zisťovania v oblasti kultúry

2.1 Počet oslovených subjektov, spravodajské jednotky, poskytnutie súčinnosti v štátnom štatistickom zisťovaní

Za rok 2020 bolo do zoznamu spravodajských jednotiek (SJ) k výkazom KULT za jednotlivé parciálne oblasti kultúry zaradených 8 572 subjektov. Súčinnosť v štátnom štatistickom zisťovaní poskytlo 7 958 spravodajských jednotiek. Dosiahnutá návratnosť bola 92,8 %.

Prehľad o počte spravodajských jednotiek

	počet spravodajských jednotiek	neposkytli súčinnosť
KULT 1-01 o ochrane pamiatkového fondu	86	
KULT 3-01 o kultúrno-osvetovej činnosti	1 846	
KULT 4-01 o neperiodických publikáciách	1 911	238
KULT 5-01 o hudobnom telese a umeleckom súbore	31	
KULT 6-01 o galérii	33	
KULT 7-01 o vysielaní rozhlasovej programovej služby	45	1
KULT 8-01 o vysielaní televíznej programovej služby	165	11
KULT 9-01 o múzeu	128	1
KULT 10-01 o knižnici	1 689	
KULT 11-01 o audiovizii	539	22
KULT 12-01 o profesionálnom divadle	122	3
KULT 14-01 o astronomickom zariadení a pracovisku	23	
KULT 15-01 o cirkvi a náboženskej spoločnosti	32	
KULT 16-01 o verejných podujatiach v oblasti profesionálnej hudobnej kultúry	163	7
KULT 17-01 o divadelných festivaloch a prehliadkach	54	3
KULT 19-01 o výrobe a distribúcii zvukových záznamov hudobných diel	184	13
KULT 20-01 o multimediamiálnom priemysle	229	77
KULT 21-01 o špecializovaných dizajnerských činnostiach	360	144
NM 1-01 o kultúre národnostných menšín	932	94

2.2 Kultúra v číslach – stav v roku 2020, vybrané ukazovatele

Počet galérií, múzeí, astronomických zariadení, televíznych a rozhlasových programových služieb, registrovaných cirkví, vydávanej neperiodickej tlače je vo viacročnom porovnaní stabilný. Z dôvodu koronakrízy klesol počet aktívnych divadiel. Počet kín po minuloročnom poklese obnovil dlhodobý rastúci trend. Počet knižníc pokračuje v dlhodobom zostupnom trende. Posledné roky klesá tiež počet vydávanej periodickej tlače.

Stav v roku 2020

Oblasť kultúry	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	25	35*	33	33	33	33	33
múzeá	111	111	287*	244	252	238	239
divadlá	77	77	82	82	80	109**	99
kiná	121	123	135	139	149	147	155
knižnice	2 084	1 906	1 857	1 797	1 721	1 676	1 554
astronomické zariadenia a pracoviská	23	23	23	23	23	23	23
rozhlasové programové služby	42	42	43	44	44	41	41
televízne programové služby	130	129	130	129	130	139	136
vydávaná periodická tlač	1 753	1 803	1 817	1 840	1 828	1 745	1 679
vydané neperiodické publikácie	10 298	11 448	10 736	10 396	11 442	10 275	10 032
cirkvi a náboženské spoločnosti	30	32	34	34	32	32	32

*Pobočky galérií sú od roku 2015 sledované ako samostatné spravodajské jednotky/galérie.

Pobočky múzeí sú od roku 2016 sledované ako samostatné spravodajské jednotky/múzeá.

**V roku 2019 bol rozšírený počet oslovených subjektov v oblasti scénického umenia.

Návštevnosť kultúrnych zariadení v roku 2020 poznačila pandémia ochorenia COVID-19. Z dôvodu prijatých protipandemických opatrení klesla návštevnosť galérií o 53 %, múzeí o 48 %, knižníc o 42 %, divadiel o 60 %, divadelných festivalov o 80 %, kín o 64 %, filmových festivalov o 27 %, astronomických zariadení o 41 %, koncertov/vystúpení o 90 %, koncertov stálych hudobných telies o 82 %. V počtoch je zahrnutá aj sledovanosť online podujatí.

Počet návštevníkov

Oblasť kultúry	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	679 425	2 611 183*	594 309	644 217	617 932	653 733	305 608
múzeá	4 238 075	4 269 045	4 826 382	5 383 635	5 420 754	5 569 540	2 903 958
knižnice	6 448 714	6 094 581	5 933 437	6 013 203	5 963 537	5 815 215	3 392 834
divadlá	1 791 950	1 606 175	1 632 910	1 615 889	1 592 957	1 612 924	646 502
divadelné festivaly	103 071	117 595	116 927	103 755	119 340	104 380	21 213
kiná	4 142 803	4 711 828	5 648 561	6 513 770	5 859 903	6 432 357	2 291 413
filmové festivaly	-	238 777	180 530	271 899	292 868	194 287	141 180
astronomické zariadenia	186 202	198 973	181 254	168 921	178 967	198 575	78 008
koncerty/vystúpenia v oblasti hudby	1 640 089	1 540 348	1 732 951	1 986 907	2 030 449	2 099 287	206 010
koncerty stálych hudobných telies	460 552	404 303	530 568	359 009	474 794	372 676	68 250

*Múzeum moderného umenia A. Warhola vykázalo 2 083 844 návštevníkov vďaka úspešnej participácii vlastného projektu na výstave EXPO MILANO 2015.

2.3 Ekonomické ukazovatele – finančné a personálne zabezpečenie

Od roku 2015 sú do štatistického zisťovania zahrnuté aj dva ekonomické moduly. V týchto moduloch zisťujeme základné informácie o príjmoch a výdavkoch spravodajských jednotiek, ako aj informácie o zamestnanosti a osobách, ktoré danú kultúrnu oblasť zabezpečujú. Od roku 2016 je počet zamestnancov zisťovaný ako priemerný evidenčný počet zamestnancov prepočítaný.

V nasledujúcich troch tabuľkách je uvedený medziročný vývoj príjmov, výnosov a výdavkov v jednotlivých oblastiach kultúry.

Príjmy (v mil. eur)

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	12,5	11,1	12,2	12,0	13,7	14,1
múzeá	68,0	51,4	52,6	63,4	68,6	65,6
knižnice	69,4	56,7	55,7	60,3	68,4	67,3
divadlá	63,2	68,0	71,3	74,1	68,6	73,5
divadelné festivaly	1,8	2,1	1,8	2,1	1,8	0,8
hudobné telesá a umelecké súbory	16,5	20,4	8,0	9,6	8,7	11,6
podujatia profesionálnej hudobnej kultúry	19,7	24,4	42,4	38,0	40,4	27,7
výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel	3,0	2,9	3,6	5,1	5,8	5,9
rozhlasové vysielanie	44,6	45,0	44,4	47,2	51,6	46,1
televízne vysielanie	228,2	283,7	214,6	230,7	243,6	283,8
audiovizia	x	75,2	96,1	95,8	97,9	57,8
vydávanie neperiodických publikácií	93,5	70,9	91,7	113,7	77,2	112,6
kultúrno-osvetová činnosť	55,9	59,3	66,6	73,5	72,9	47,8
astronomické zariadenia a pracoviská	2,2	2,3	2,3	3,1	3,5	3,2
multimediálny priemysel	x	x	x	41,2	42,5	57,4
špecializované dizajnérske činnosti	x	x	x	10,6	8,1	5,2

Výnosy (v mil. eur)

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	0,8	0,7	0,8	0,8	1,0	1,0
múzeá	10,6	10,8	11,7	12,5	14,3	8,8
knižnice	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6	1,3
divadlá	12,1	13,8	15,5	15,3	16,8	6,6
divadelné festivaly	0,3	0,4	0,3	0,4	0,3	0,1
hudobné telesá a umelecké súbory	2,2	2,3	1,1	1,2	0,9	0,4
podujatia profesionálnej hudobnej kultúry	8,4	8,6	12,4	13,6	13,9	2,3
výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel	2,7	1,9	2,5	4,1	5,4	5,6
rozhlasové vysielanie	14,7	14,7	14,2	14,9	14,7	13,6
televízne vysielanie	122,2	150,1	129,0	138,4	141,3	192,9
audiovizia	x	61,1	79,0	76,3	80,4	36,9
vydávanie neperiodických publikácií	48,5	49,2	72,8	86,4	54,7	85,1
kultúrno-osvetová činnosť	11,2	12,5	14,7	17,2	12,9	5,1
astronomické zariadenia a pracoviská	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2
multimediálny priemysel	x	x	x	40,7	42,0	57,1
špecializované dizajnérske činnosti	x	x	x	9,4	6,8	5,0

Náklady (v mil. eur)

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	13,1	11,7	12,4	11,9	14,2	14,5
múzeá	52,5	54,0	56,2	63,9	71,6	65,5
knižnice	56,1	53,8	55,3	62,6	67,1	65,0
divadlá	63,8	67,3	71,4	73,6	83,2	73,9
divadelné festivaly	1,7	2,1	1,7	2,0	2,1	0,8
hudobné telesá a umelecké súbory	17,4	22,5	14,2	13,9	13,9	16,0
podujatia profesionálnej hudobnej kultúry	23,5	25,3	44,2	38,3	41,2	28,1
výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel	2,6	3,0	3,6	4,0	4,9	5,2
rozhlasové vysielanie	36,5	40,4	39,7	41,5	43,8	45,1
televízne vysielanie	220,6	274,8	204,1	209,5	213,8	226,6
audiovizia	x	74,6	88,9	85,3	79,3	55,3
vydávanie neperiodických publikácií	70,8	63,8	58,2	74,3	65,7	81,8
kultúrno-osvetová činnosť	55,2	58,5	63,5	66,6	71,0	45,9
astronomické zariadenia a pracoviská	2,3	2,4	2,6	2,9	3,2	3,1
multimediálny priemysel	x	x	x	33,2	26,0	25,9
špecializované dizajnérske činnosti	x	x	x	7,1	5,7	3,8

V nasledujúcich troch tabuľkách je uvedený vývoj počtu pracovníkov zabezpečujúcich oblasti kultúry a vývoj priemernej mzdy zamestnancov.

Osoby zabezpečujúce činnosť

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	930	1 204	1 221	1 538	1 098	861
múzeá	4 446	4 222	4 288	4 661	4 246	3 429
knižnice	5 160	4 410	4 229	4 577	4 475	3 681
divadlá	6 492	6 097	6 990	6 769	6 681	5 972
divadelné festivaly	925	1 940	1 441	1 382	2 025	488
hudobné telesá a umelecké súbory	1 846	1 938	1 828	2 755	2 450	1 718
podujatia profesionálnej hudobnej kultúry	3 641	3 161	4 752	5 293	5 968	1 581
výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel	52	41	276	298	160	122
rozhlasové vysielanie	983	1 021	1 633	1 096	1 973	8 711*
televízne vysielanie	2 524	2 360	2 480	2 276	2 430	4 760*
audiovizia	x	7 472	5 549	4 804	6 217	5 133
vydávanie neperiodických publikácií	5 021	6 951	7 287	8 982	7 538	6 395
kultúrno-osvetová činnosť	13 281	14 116	15 430	16 189	16 734	6 892
astronomické zariadenia a pracoviská	324	318	312	371	331	265
multimediálny priemysel	x	x	x	621	504	414
špecializované dizajnérske činnosti	x	x	x	690	515	239

*Vyšší počet osôb pracujúcich na dohodu a zmluvu o diele vykázala RTVS

Zamestnanci

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	468	479	491	504	510	506
múzeá	2 085	2 139	2 133	2 156	2 191	2 198
knižnice	2 992	2 386	2 338	2 400	2 371	2 291
divadlá	2 579	2 752	2 789	2 722	2 811	2 709
divadelné festivaly	268	773	548	334	1 112	20
hudobné telesá a umelecké súbory	575	584	503	493	541	591
podujatia profesionálnej hudobnej kultúry	899	755	1 086	1 417	1 156	682
výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel	16	15	43	60	50	53
rozhlasové vysielanie	651	672	677	720	688	721
televízne vysielanie	1 679	1 729	1 759	1 540	1 724	1 707
audiovizia	x	639	689	644	661	651
vydávanie neperiodických publikácií	1 791	2 026	2 236	2 737	2 242	1 980
kultúrno-osvetová činnosť	2 351	2 347	1 900	2 062	1 962	1 664
astronomické zariadenia a pracoviská	119	118	117	116	127	124
multimediálny priemysel	x	x	x	359	252	233
špecializované dizajnérske činnosti	x	x	x	250	150	92

Priemerná mzda (v eurách)

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	666	690	779	811	942	960
múzeá	711	721	812	872	1 003	1 076
knižnice	357	528	594	835	947	1 006
divadlá	700	731	746	931	996	1 046
divadelné festivaly	753	328	684	871	869	915
hudobné telesá a umelecké súbory	932	1015	1147	1 287	1 294	1 418
podujatia profesionálnej hudobnej kultúry	699	752	817	1 057	1 081	1 101
výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel	887	986	576	858	912	967
rozhlasové vysielanie	813	857	961	1 144	1 188	1 129
televízne vysielanie	878	935	940	1 077	1 198	1 172
audiovizia	x	611	587	961	1 030	1 091
vydávanie neperiodických publikácií	864	384	867	1 154	1 127	1 427
kultúrno-osvetová činnosť	482	643	768	853	960	1 008
astronomické zariadenia a pracoviská	688	718	768	864	966	1 027
multimediálny priemysel	x	x	x	1 020	1 456	1 698
špecializované dizajnérske činnosti	x	x	x	827	863	1 041

3. Doplnkové ukazovatele – kultúra pre znevýhodnené a vybrané špecifické skupiny obyvateľov

Počet kín a múzeí s bezbariérovým prístupom rastie, v ostatných kultúrnych inštitúciách je ustálený. Pri kultúrnych podujatiach vzhľadom na ich celkový pokles z dôvodu pandémie nie je možné bezbariérovosť medziročne porovnávať. Podobne nie je možné porovnanie počtu objektov s bezbariérovým prístupom využívaných na kultúrno-osvetovú činnosť.

Počet podujatí pre deti a mládež klesol približne o dve tretiny.

Pri knižniciach počet podujatí pre znevýhodnené skupiny obyvateľov klesol o 57 %, z toho počet podujatí pre osoby so zdravotným postihnutím o 49 %. Počet podujatí kultúrno-osvetovej činnosti pre znevýhodnené skupiny obyvateľov klesol o 78 %, z toho počet podujatí pre osoby so zdravotným postihnutím o 84 %.

Počet múzeí so zvýhodneným vstupným pre osoby so zdravotným postihnutím každoročne mierne rastie. Počet kín so zvýhodneným vstupným pre osoby so zdravotným postihnutím, pre seniorov a pre deti do 15 rokov je bez väčších zmien.

Počet spravodajských jednotiek

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	35	33	33	33	33	33
múzeá	111	125	125	124	125	125
knižnice	1 906	1 857	1 797	1 721	1 676	1 554
divadlá	77	80	82	80	109*	99
divadelné festivaly	93	68	63	46	35	15
kiná	123	135	139	149	147	155
filmové festivaly	39	41	39	53	43	34
hudobné podujatia	3 425	3 465	4 682	4 518	4 741	1 587
astronomické zariadenia	23	23	23	23	23	23
kultúrno-osvetová činnosť (objekty a zariadenia)	1 832	1 982	1 999	2 067	2 125	1 417

*V roku 2019 bol rozšírený počet oslovených subjektov v oblasti scénického umenia.

Počet spravodajských jednotiek so zabezpečeným bezbariérovým prístupom

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	15	13	14	13	14	12
múzeá	41	51	56	54	57	59
knižnice	353	379	392	397	417	401
divadlá	44	43	41	45	65*	58
divadelné festivaly	45	36	37	37	34	12
kiná	97	103	105	115	112	119
filmové festivaly	24	25	24	26	29	18
hudobné podujatia	288	288	342	335	373	215
astronomické zariadenia	9	10	10	11	11	11
kultúrno-osvetová činnosť (objekty a zariadenia)	366	532	563	596	669	421

*V roku 2019 bol rozšírený počet oslovených subjektov v oblasti scénického umenia.

Počet podujatí, aktivít, predstavení, koncertov pre deti a mládež

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	3 334	3 434	2 837	3 069	3 677	1 225
múzeá	5 384	5 554	7 259	8 020	8 947	2 129
knižnice	25 577	25 598	26 869	26 850	27 761	9 520
divadlá	3 081	2 976	3 124	2 978	2 871	1 298
divadelné festivaly	x	x	x	x	x	x
kiná	x	x	x	x	x	x
filmové festivaly	x	x	x	x	x	x
hudobné podujatia	494	456	382	609	563	181
astronomické zariadenia	3 579	3 374	3 292	3 418	3 514	1 014
kultúrno-osvetová činnosť	x	x	x	x	x	x

V riadkoch označených „x“ sa uvedený údaj nesleduje.

Počet podujatí pre znevýhodnené skupiny

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	x	x	x	x	x	x
múzeá	x	x	x	x	x	x
knižnice	2 686	2 944	3 257	3 726	3 946	1 702
divadlá	x	x	x	x	x	x
divadelné festivaly	x	x	x	x	x	x
kiná	x	x	x	x	x	x
filmové festivaly	x	x	x	x	x	x
hudobné podujatia	x	x	x	x	x	x
astronomické zariadenia	x	x	x	x	x	x
kultúrno-osvetová činnosť	5 567	5 568	5 644	4 315	4 437	989

Počet podujatí pre osoby so zdravotným postihnutím

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	x	x	x	x	x	x
múzeá	x	x	x	x	x	x
knižnice	1 040	947	988	1 297	1 103	558
divadlá	x	x	x	x	x	x
divadelné festivaly	x	x	x	x	x	x
kiná	x	x	x	x	x	x
filmové festivaly	x	x	x	x	x	x
hudobné podujatia	x	x	x	x	x	x
astronomické zariadenia	x	x	x	x	x	x
kultúrno-osvetová činnosť	552	655	676	703	858	134

Počet spravodajských jednotiek a podujatí so zvýhodneným vstupným pre osoby so zdravotným postihnutím

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	27	28	29	29	30	29
múzeá	86	101	99	101	102	105
knižnice	x	x	x	x	x	x
divadlá	49	53	48	47	70*	60
divadelné festivaly	32	29	30	26	24	7
kiná	69	75	86	99	89	92
filmové festivaly	12	13	13	18	18	5
hudobné podujatia	149	120	151	181	195	88
astronomické zariadenia	x	x	x	x	x	x
kultúrno-osvetová činnosť	x	x	x	x	x	x

*V roku 2019 bol rozšírený počet oslovených subjektov v oblasti scénického umenia.

Počet spravodajských jednotiek a podujatí so zvyhodneným vstupným pre seniorov

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	x	x	x	x	x	x
múzeá	x	x	x	x	x	x
knižnice	x	x	x	x	x	x
divadlá	x	x	x	x	x	x
divadelné festivaly	x	x	x	x	x	x
kiná	26	37	62	81	72	77
filmové festivaly	9	9	11	14	16	7
hudobné podujatia	x	x	x	x	x	x
astronomické zariadenia	x	x	x	x	x	x
kultúrno-osvetová činnosť	x	x	x	x	x	x

Počet spravodajských jednotiek a podujatí so zvyhodneným vstupným pre deti do 15 rokov

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020
galérie	x	x	x	x	x	x
múzeá	x	x	x	x	x	x
knižnice	x	x	x	x	x	x
divadlá	x	x	x	x	x	x
divadelné festivaly	x	x	x	x	x	x
kiná	47	49	71	97	91	91
filmové festivaly	8	9	11	15	16	6
hudobné podujatia	x	x	x	x	x	x
astronomické zariadenia	x	x	x	x	x	x
kultúrno-osvetová činnosť	x	x	x	x	x	x

*Vybrané ukazovatele pre znevýhodnené a vybrané špecifické skupiny obyvateľov
– rozhlasové a televízne vysielanie*

V rozhlasovom aj televíznom vysielaní rozsah odvysielaných hodín programov pre deti a mládež oproti minulému roku mierne klesol.

Vysielanie pre seniorov pokračovalo v rozhlasovom vysielaní v roku 2020 v dlhodobom raste, v televíznom vysielaní bol počet odvysielaných hodín programov pre seniorov za posledné tri roky vyrovnaný.

Vysielanie programov pre osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením v rozhlasovom vysielaní v roku 2020 výrazne narástlo. V televíznom vysielaní sa počet odvysielaných hodín pre túto skupinu obyvateľov po minuloročnom vyššom náraste vrátil na úroveň z predchádzajúcich rokov.

Vysielanie programov zameraných na rovnosť príležitostí a nediskrimináciu v rozhlasovom vysielaní dlhodobo rastie. V televíznom vysielaní sa po väčšom náraste v minulom roku vrátilo na úroveň z predchádzajúcich rokov.

Rozsah vysielania programov pre osoby so zdravotným postihnutím alebo (v prípade televízií) v posunkovej reči pre nepočujúcich narástol v porovnaní s predchádzajúcim rokom približne dvojnásobne.

Podobne výrazne vyšším nárastom v roku 2020 pokračovali v dlhodobom raste počty odvysielaných hodín programov sprevádzaných skrytými alebo otvorenými titulkami a programov s hlasovým komentárom pre nevidiacich

Rozsah rozhlasového a televízneho vysielania pre znevýhodnené a špecifické skupiny obyvateľov

počet programových služieb/rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rozhlasové vysielanie	42	42	44	44	41	41
televízne vysielanie	129	130	129	130	139	136
programy pre deti a mládež (rozsah vysielania v hodinách)						
rozhlasové vysielanie	6 039	6 793	6 910	6 814	7 214	7 111
televízne vysielanie	26 982	29 062	33 661	30 175	30 208	29 705
programy pre seniorov (rozsah vysielania v hodinách)						
rozhlasové vysielanie	1 287	1 349	1 493	2 966	2 999	4 239
televízne vysielanie	549	930	10 996	13 619	12 603	13 039
programy pre osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením (rozsah vysielania v hodinách)						
rozhlasové vysielanie	410	458	367	215	232	791
televízne vysielanie	488	422	91	584	1 662	586
programy zamerané na rovnosť príležitostí a nediskrimináciu (rozsah vysielania v hodinách)						
rozhlasové vysielanie	101	134	137	176	166	197
televízne vysielanie	330	448	947	410	2 509	731
programy pre osoby so zdravotným postihnutím alebo v posunkovej reči pre nepočujúcich (rozsah vysielania v hodinách)						
rozhlasové vysielanie	265	287	330	389	379	841
televízne vysielanie	986	625	895	836	864	1 666
programy sprevádzané skrytými alebo otvorenými titulkami (rozsah vysielania v hodinách)						
televízne vysielanie	18 033	16 486	20 826	22 124	24 259	31 074
programy s hlasovým komentárom pre nevidiacich (rozsah vysielania v hodinách)						
televízne vysielanie	7 365	8 007	8 337	8 852	10 701	15 454

4. Výsledky za jednotlivé parciálne oblasti kultúry

4.1 Galérie

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania výkazom KULT (MK SR) 6-01 je získanie informácií o činnosti, personálnom a finančnom zabezpečení zbierkotvorných galérií v Slovenskej republike.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami sú zbierkotvorné galérie zapísané v registri galérií ministerstva. V zozname spravodajských jednotiek sú galérie a ich pobočky uvedené ako samostatné subjekty. Tak ako v predošlých rokoch, aj v roku 2020 poskytlo súčinnosť všetkých 33 spravodajských jednotiek.

Sieť galérií, expozície

kraj	počet galérií/ pobočiek	zriaďovateľ galérie/pobočky				počet expozií
		štát	VÚC	obec	iná právnická osoba	
Bratislavský	2/1	1/1		1		11
Trnavský	2		2			2
Trenčiansky	2		1	1		4
Nitriansky	3		2	1		6
Žilinský	6/5	-/1	5/4	1		21
Banskobystrický	3/1	-/1	1	1	1	9
Prešovský	4/1	-/1	3	1		11
Košický	3		2	1		7
Spolu	25/8	1/4	16/4	7	1	71

V roku 2020 vykonávalo činnosť 25 zbierkotvorných galérií s ôsmimi pobočkami:

- **štátna** Slovenská národná galéria (SNG) v Bratislave je dočasne relokovaná v objekte Hurbanových kasární. S rozsiahlou rekonštrukciou areálu SNG na nábreží Dunaja súvisí redukcia výstavných priestorov a obmedzenie výstavnej činnosti. SNG má 4 mimobratislavské pobočky (Zvolenský zámok, kaštieľ Strážky, Galéria L. Fullu v Ružomberku a Schaubmarov mlyn v Pezinku). Do výkazov SNG v Bratislave za roky 2017, 2018 a 2019 bola zahrnutá aj činnosť dočasne delimitovaného Slovenského

centra vizuálnych umení (KUNSTHALLE Bratislava – KHB, od 1. 1. 2020 je KHB samostatná inštitúcia v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR);

– 16 galérií v **zriaďovateľskej pôsobnosti vyšších územných celkov**: Trnavský kraj – 2, Trenčiansky kraj – 1, Nitriansky kraj – 2, Banskobystrický kraj – 1, Žilinský kraj – 5 + 4 pobočky (2 pobočky Oravskej galérie: Galéria Márie Medveckej v Tvrdošíne a Slanický ostrov umenia, 2 pobočky Liptovskej galérie P. M. Bohúňa: Centrum Kolomana Sokola a Dom Jana Hálu), Prešovský kraj – 3, Košický kraj – 2;

– 7 **obecných** galérií: 1 mestská zriadená magistrátom (Galéria mesta Bratislavy), 1 galéria zriadená mestskou časťou (Múzeum Vojtecha Löfflera, Košice), 1 galéria, ktorá je súčasťou mestského úradu (Galéria Mikuláša Galandu, Turčianske Teplice), 4 mestské galérie, ktoré sú súčasťou mestských kultúrnych stredísk (Štúrovo, Rimavská Sobota, Humenné, Nové Mesto nad Váhom);

– 1 galéria, ktorej zriaďovateľom je **iná právnická osoba** (Pamätný dom Júliusa Szabóa, Lučenec).

Galérie spravovali 43 vlastných objektov, v ktorých prezentovali 71 expozícií (70 v roku 2019). Galérie využívali i ďalšie objekty (ktoré nie sú pobočkami) na výstavnú, kultúrno-výchovnú a vzdelávaciu činnosť.

stav zbierkových predmetov v galériách	2018	2019	2020
počet prírastkových čísel	172 460	175 679	196 829
počet kusov	180 934	183 914	206 806

Rozdiel medzi počtom prírastkových čísel a počtom kusov v jednotlivých rokoch je okrem nadobúdania a vyradovania diel spôsobený samotným procesom ich evidencie. Evidencia zbierkových predmetov je dynamický proces a kurátori jednotlivých galérií postupne rozpisujú nadobudnuté albumy, skicáre a konvolúty zbierkových predmetov na jednotlivé listy či predmety. Tie potom zaznamenávajú ako samostatný pomocný záznam. Preto je údaj o počte prírastkových čísel a počte kusov zbierkových predmetov skôr orientačný a jeho platnosť je vzhľadom na neustále prebiehajúce zmeny obmedzená.

Akvizičná činnosť galérií

Kríza súvisiaca s pandémiou poznačila aj nákup zbierkových predmetov. Galérie do svojich fondov získali 1 949 kusov diel, z toho 244 kúpou, 1 697 do daru a 8 diel prevodom, čo je výrazne menej ako v predchádzajúcom roku. V roku 2020 vynaložili

galérie na nákup zbierok najmenej finančných prostriedkov z vlastných zdrojov za posledných päť rokov. V percentuálnom vyjadrení to bolo o 63,6 % menej vlastných finančných prostriedkov ako v predchádzajúcom roku, zdroje na nákup z iných zdrojov zostali približne na rovnakej úrovni.

rok	počet získaných diel (kusov) spolu	v tom získané		
		kúpou	do daru	prevodom
2018	1 508	456	907	145
2019	2 987	1 652	1 329	6
2020	1 949	244	1 697	8

rok	finančné zdroje na nákup zbierok (v eurách)	
	z vlastných zdrojov	z iných zdrojov
2018	111 073	308 355
2019	179 480	398 278
2020	65 312	348 558

Reštaurovanie diel

V roku 2020 bolo v galériách reštaurátorsky ošetrovaných celkovo 1 409 diel, z toho komplexne reštaurovaných bolo 203 diel. V sterilizačnej komore Kapitánskeho domu na Zvolenskom zámku sa v priebehu roka 2020 ošetrilo pre SNG a iné inštitúcie spolu 3 758 objektov.

rok	ošetrované diela spolu	z toho komplexne reštaurované
2018	11 686	420
2019	3 323	261
2020	1 409	203

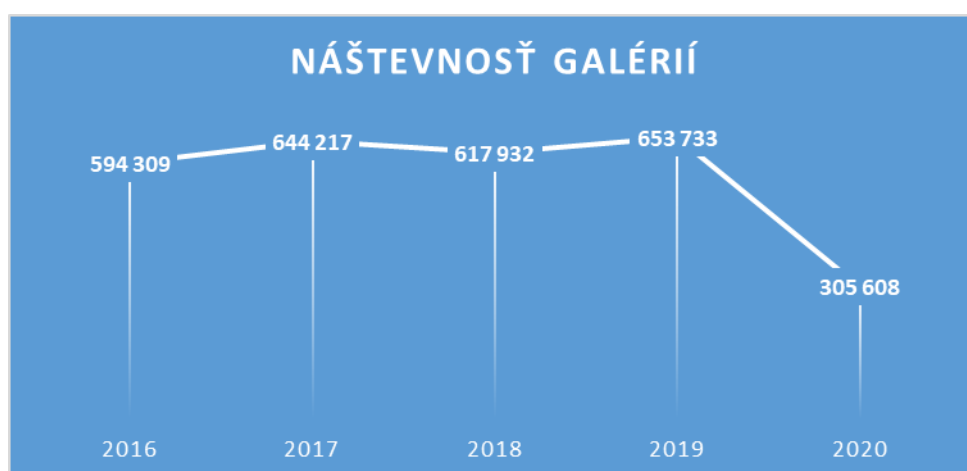
Digitalizácia zbierok

Digitalizáciu zabezpečujú 4 digitalizačné pracoviská. Dvojmerné predlohy digitalizujú tri špecializované skenovacie pracoviská (dve v Bratislave a jedno vo Zvolene). Trojrozmerné predlohy digitalizuje špecializovaný fotoateliér v Bratislave. V roku 2020 bolo celkovo zdigitalizovaných 12 145 kusov zbierkových predmetov, v roku 2019 to bolo 16 260 zdigitalizovaných diel.

Činnosť galérií

Galérie sa okrem svojej zbierkotvornej činnosti zameriavali na výstavnú prezentáciu výtvarného umenia s cieľom zaujať návštevníka pestrosťou ponúkaných tém a novým prístupom k realizácii výstav. Vzhľadom na špecifické podmienky klesol počet výstav tak vlastných, ako aj prevzatých. Problematický bol i vývoz a dovoz výstav. Mnohé z avizovaných projektov sa uskutočnia s ročným, prípadne viacročným odkladom. Celkový počet výstav v roku 2020 bol 237, čo je o 103 výstav menej ako v roku 2019.

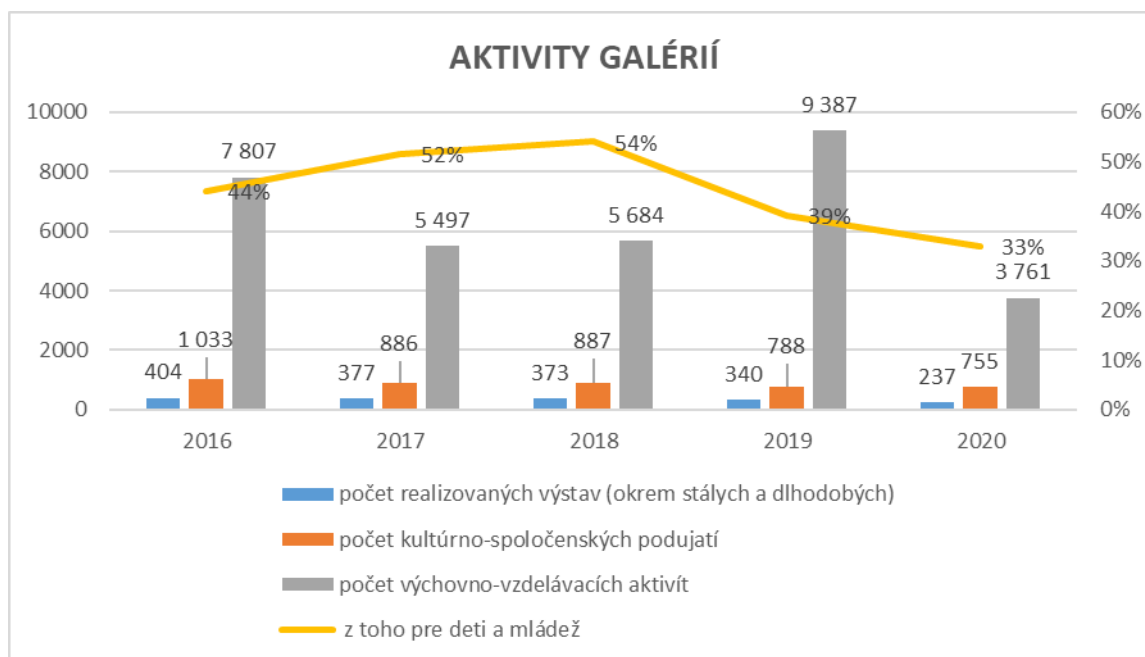
rok	počet výstav spolu	v tom výstavy			
		vlastné v SR	prevzaté zo SR	vyvezené do zahraničia	dovezené zo zahraničia
2018	373	307	35	12	19
2019	340	299	22	10	9
2020	237	213	17	3	4

Návštevnosť oproti roku 2019 klesla o viac ako polovicu, čo je nepochybne dôsledkom prerušenia činnosti galérií na šesť mesiacov. Aj v období, keď boli galérie otvorené, bol obmedzený počet návštevníkov protiepidemickými opatreniami.

Kultúrne a vzdelávacie aktivity

Galérie prostredníctvom svojich sprievodných programov prioritne reagovali na výstavné projekty a poskytovali im tak pridanú hodnotu. V sledovanom roku bola veľká časť podujatí pre pandémiu zrušená, niektoré sa však konali online. Preto sú po prvýkrát do štatistického výkazu KULT 6-01 zahrnutí i online návštevníci podujatí, ktorí boli prihlásení v konkrétnom čase a mohli na ňom aktívne participovať. Boli to najmä účastníci prednášok a tvorivých dielní.

Edičná činnosť

Počet tlačených publikačných výstupov sa opäť zredukoval. Galérie vydávali najmä katalógy k aktuálne prebiehajúcim výstavám. V roku 2020 galérie vydali 37 titulov publikácií (z toho 2 periodické). Vzhľadom na finančnú náročnosť a obmedzený rozsah sa galérie prihovárali návštevníkom a priaznivcom umenia najmä cez webové stránky a sociálne siete (Instagram, Facebook, YouTube). Tie sa v posledných rokoch tešia veľkej obľube, keďže poskytujú informácie v reálnom čase, dokážu osloviť veľké množstvo sledovateľov, a čo je najdôležitejšie, poskytujú spätnú väzbu.

Personálne a finančné zabezpečenie činnosti galérií

Celkovo sa na zabezpečení činnosti galérií podieľalo 861 osôb (z toho 481 žien). Priemerný prepočítaný evidenčný stav zamestnancov v roku 2020 bol 505,77, z toho bolo 321,30 žien. Tieto čísla takmer zodpovedajú údajom z roku 2019. Z celkového počtu zamestnancov tvorili odborní zamestnanci 45 %, administratíva vrátane vedenia, majiteľov a manažérov 18,3 % a ostatní (napr. obslužní) zamestnanci tvorili 36,8 %.

Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnancov bola 960 eur (u žien 936 eur). Napriek miernemu nárastu miezd oproti roku 2019 mzdy zamestnancov galérií stále nedosahujú priemernú mesačnú mzdu na Slovensku.

Celkové príjmy galérií predstavovali 14 147 667 eur, celkové náklady na činnosť boli vo výške 14 536 118 eur. Napriek nepriaznivej situácii spôsobenej pandemiou je pozitívne, že tržby poklesli len mierne.

rok	finančné zabezpečenie činnosti galérií (v eurách)		
	príjmy	z toho výnosy	náklady na činnosť
2018	11 981 695	820 472	11 901 390
2019	13 700 528	1 010 772	14 159 011
2020	14 147 667	1 006 743	14 536 118

Príspevky na činnosť galérií od jednotlivých zriaďovateľov boli približne rovnaké ako v uplynulom období, výraznejšie prispeli svojim subjektom obce.

finančné zabezpečenie činnosti galérií podľa zriaďovateľa (v eurách)				
zriaďovateľ galérie		2018	2019	2020
štát	príjmy galérií	4 758 475	5 363 862	5 274 131
	náklady galérií	5 048 667	5 836 907	6 329 407
VÚC	príjmy galérií	5 863 400	6 475 983	6 565 966
	náklady galérií	5 718 731	6 636 194	6 488 628
obec	príjmy galérií	1 356 470	1 856 163	2 304 260
	náklady galérií	1 130 642	1 681 764	1 718 083

4.2 Múzeá

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je činnosť múzeí v Slovenskej republike, ich personálne a finančné zabezpečenie. Prostredníctvom štatistického zisťovania boli získané údaje o počte múzeí a ich pobočiek, údaje o počte expozícií a výkonoch múzeí, o počte výstav, údaje o počte návštevníkov múzeí, o finančnom zabezpečení činnosti múzeí, údaje o osobách zabezpečujúcich činnosť múzea.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami sú múzeá zapísané v Registri múzeí a galérií Slovenskej republiky, ktorý vedie Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky. Múzeá a ich pobočky evidujeme v zozname spravodajských jednotiek samostatne. V roku 2020 poskytlo súčinnosť v štatistickom zisťovaní 127 zo 128 spravodajských jednotiek. V sledovanom období vykonávalo činnosť 125 subjektov, 2 prerušili činnosť, počet a stav spravodajských jednotiek sa oproti roku 2019 nezmenil.

Sieť múzeí, expozície

Tak ako v roku 2019, aj v roku 2020 na Slovensku vykonávalo činnosť 239 múzeí, pobočiek a vysunutých expozícií. Múzeá evidovali 669 vlastných objektov (662 v roku 2019). Z celkového počtu 591 (587 v roku 2019) expozícií múzeí bolo 21 (predtým 24) nových.

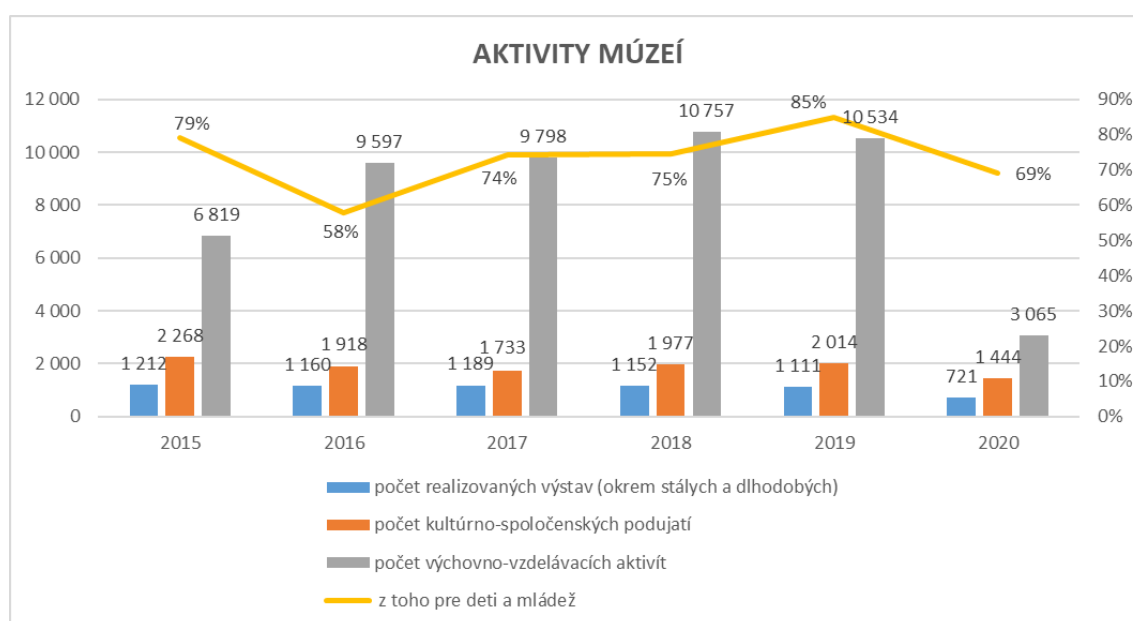
Činnosť múzeí

Múzeá svoju zbierkotvornú (akvizičnú) činnosť vykonávajú kúpou, darom, prevodom, vlastným výskumom alebo zámenou. V roku 2020 do svojich fondov získali celkovo 80 749 kusov predmetov, pričom najviac bolo získaných kúpou 44 056 kusov, ďalej vlastným výskumom 17 879 kusov, darovaním 16 719 kusov, prevodom 2 019 kusov a zámenou 76 kusov predmetov, čo je o 23 693 kusov predmetov viac ako v predchádzajúcom období. Výdavky na akvizičnú činnosť predstavovali sumu 223 927 eur. Podľa vykazovaných údajov evidujeme v múzeách Slovenskej republiky celkovo 16 208 960 kusov zbierkových predmetov.

Na reštaurovanie, konzervovanie a preparovanie zbierkových predmetov bolo vynaložených 517 684 eur a spolu bolo odborne ošetrených 56 013 kusov zbierkových predmetov.

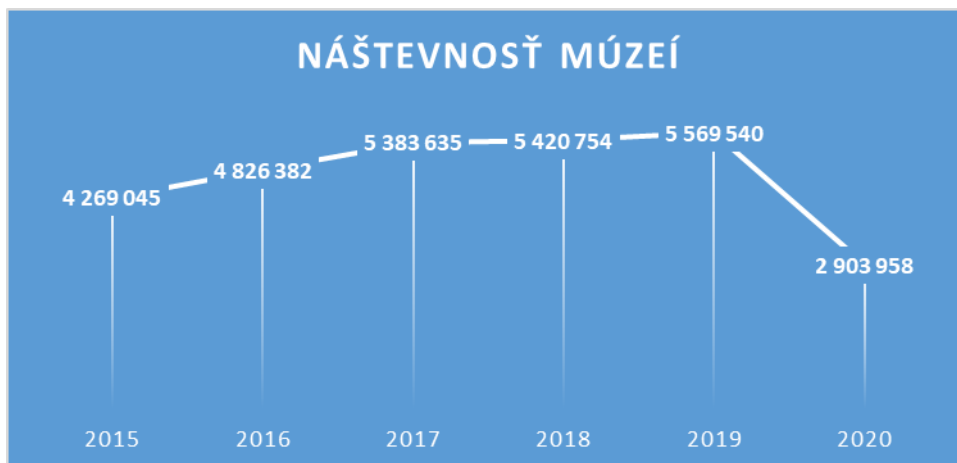
V sledovanom období bolo z celkového počtu 591 expozícií sprístupnených 21 nových expozícií. Napriek prijatým hygienickým opatreniam v súvislosti s pandémiou COVID-19 a po uvoľnení opatrení múzeá zrealizovali celkovo 721 výstav, z toho 486 vlastných, 189 prevzatých, 22 výstav bolo vyvezených do zahraničia a 24 dovezených zo zahraničia.

rok	počet výstav spolu	v tom výstavy			
		vlastné v SR	prevzaté zo SR	vyvezené do zahraničia	dovezené zo zahraničia
2018	1 152	717	343	27	65
2019	1 111	702	295	41	73
2020	721	486	189	22	24

Uzatvorenie múzeí z dôvodu pandemickej situácie výrazne ovplyvnilo návštevnosť všetkých expozícií a výstav, čo spôsobilo rapidný pokles príjmov zo vstupného. Celková návštevnosť v múzeách (expozícií, výstav, výchovno-vzdelávacích aktivít a kultúrno-spoločenských podujatí) za rok 2020 bola 2 903 958 návštevníkov, čo je o 47,9 % menej návštevníkov v porovnaní s rokom 2019. Z celkového počtu návštevníkov 2 903 958 bolo 802 613 neplatiacich návštevníkov. Expozície a výstavy vo vlastných objektoch múzea v roku 2020 navštívilo 2 362 949 návštevníkov, expozície a výstavy mimo vlastných objektov múzea 151 484 návštevníkov, expozície a výstavy múzea v zahraničí videlo 120 436 návštevníkov.

Múzeá realizovali 3 065 výchovno-vzdelávacích aktivít s počtom 83 143 návštevníkov a 1 444 kultúrno-spoločenských podujatí, na ktorých sa zúčastnilo 185 946 návštevníkov.

Personálne a finančné zabezpečenie činnosti múzeí

Činnosť múzeí zabezpečovalo 3 428,59 osoby, podiel žien tvoril 56,5 %. Z celkového počtu osôb zabezpečujúcich činnosť múzeí bolo 2 197,59 zamestnanca v pracovnom pomere, podiel odborných zamestnancov tvoril 52,1 %. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca na plný pracovný úväzok predstavovala 1 076 eur.

V roku 2020 múzeá hospodárili s celkovými príjmami 65 576 023 eur, čo predstavuje pokles o 4,3 % proti predchádzajúcemu roku. Výnosy spolu (okrem výnosov z predaja hmotného a nehmotného majetku) klesli o 38,3 % na 8 799 360 eur. Najväčší prepád zaznamenali príjmy zo vstupného (o 37,2 %) a príjmy z predaja tovarov (o 49,2 %).

Výdavky na zabezpečenie činnosti múzeí boli 65 496 587 eur, z toho mzdové náklady tvorili 27 077 200 eur. Na nákup zbierkových predmetov z vlastných a iných zdrojov sa vynaložilo 356 092 eur.

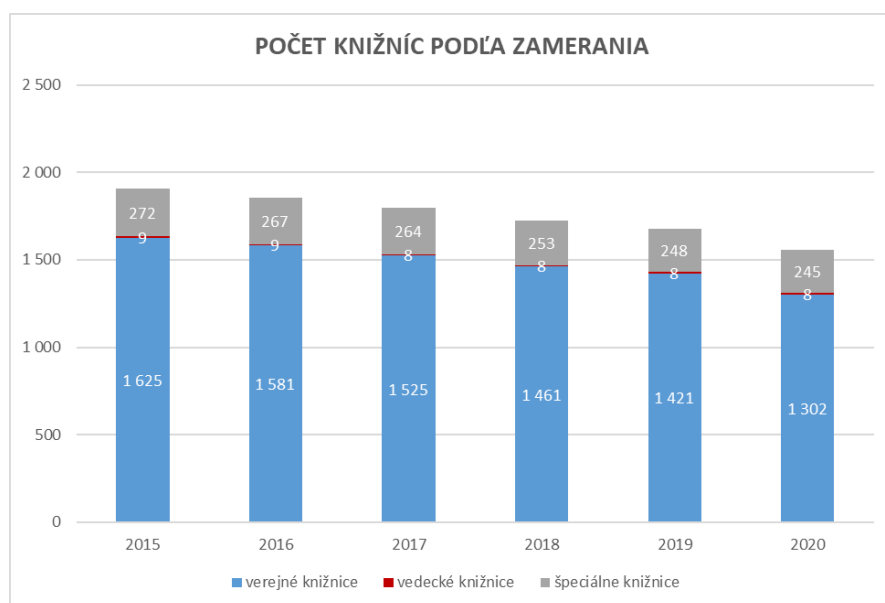
4.3 Knižnice

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je oblasť knižníc a ich personálne, materiálne a finančné zabezpečenie. Prostredníctvom štatistického zisťovania boli získané údaje o počte knižníc v Slovenskej republike v členení na verejné, vedecké a špeciálne knižnice, údaje o knižničnom фонде, výkonoch a poskytovaných službách knižníc. Osobitne boli získané údaje o finančnom a personálnom zabezpečení knižníc.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami sú knižnice, ktoré poskytujú knižnično-informačné služby verejnosti a vlastníci alebo správcovia historického knižničného dokumentu a historického knižničného fondu. V roku 2020 bolo oslovených 1 689 spravodajských jednotiek, ktoré poskytujú štatistické údaje v oblasti činnosti 1 690 knižníc. Z nich bolo verejných 84,8 % (1 433), vedeckých 0,5 % (8) a špeciálnych knižníc 14,7 % (249). Z celkového počtu knižníc bolo v roku 2020 fungujúcich 92 % (1 555), z nich bolo verejných 83,7 % (1 302), vedeckých 0,5 % (8), špeciálnych 15,8 % (245), zrušených bolo 0,3 % (5, z toho 4 verejné a 1 lekárska) knižníc, 7,7 % (130) knižníc prerušilo poskytovanie služieb verejnosti – 127 verejných a 3 špeciálne. Poskytovanie služieb verejnosti v knižniciach v roku 2020 negatívne ovplyvnili protipandemické opatrenia.

Verejné knižnice

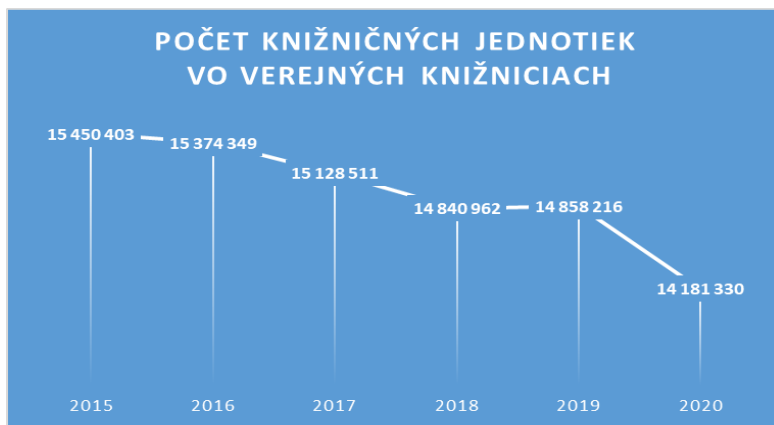
Počet knižníc

V roku 2020 z celkového počtu verejných knižníc 1 433 knižnično-informačné služby verejnosti poskytovalo 1 302 knižníc so 151 pobočkami (90,9 %), 4 verejné knižnice boli zrušené (0,3 %), 127 prerušilo poskytovanie služieb, stagnovali (8,9 %). Oproti roku 2019 bol zaznamenaný úbytok fungujúcich verejných knižníc o 119 (8,4 %), 12 knižníc obnovilo poskytovanie služieb. Pri počte obyvateľov 5 459 781 k 31. 12. 2020 v SR podľa DATAcube Štatistického úradu Slovenskej republiky sme mali 4 193 obyvateľov na 1 verejnú knižnicu, v Českej republike to bolo 2 021 obyvateľov (10 701 777 obyvateľov podľa Českého štatistického úradu a 5 296 verejných knižníc podľa Národní knihovny České republiky).

1 302 fungujúcich verejných knižníc poskytovalo svoje služby v obciach s počtom obyvateľov 4 394 736, čo predstavuje 80,5 % obyvateľov SR (z celkového počtu je potrebné odpočítať počet obyvateľov mestskej časti Bratislava-Staré Mesto a Prievidze, ktoré majú regionálnu aj mestskú knižnicu, a Košíc, ktoré majú regionálnu knižnicu s krajskou pôsobnosťou aj mestskú knižnicu, v sumárnom formulári o verejných knižniciach je počet ich obyvateľov 325 825 započítaný 2x). 100 knižníc poskytovalo svoje služby v obciach do 300 obyvateľov.

Budovanie knižničného fondu

Celkový počet knižničných jednotiek (KJ) vo verejných fungujúcich knižniciach v roku 2020 bol 14 181 330, čo bol pokles oproti roku 2019 (14 858 216 KJ) o 676 886 KJ (4,5 %). Pokles objemu KJ bol okrem úbytku fungujúcich knižníc spôsobený aj zvýšeným počtom realizovaných revízií knižničných fondov a vyradovaním zastaraných KJ počas vládnych obmedzení prevádzky knižníc a ich služieb z dôvodu opatrení proti šíreniu koronavírusu. Knižnice boli pre verejnosť zatvorené 69 dní a viac, podľa rozhodnutia svojich zriaďovateľov.

V roku 2020 bolo vo fungujúcich verejných knižniciach na 1 obyvateľa Slovenskej republiky k dispozícii 2,6 KJ.

Celkový prírastok do knižničných fondov (KF) fungujúcich verejných knižníc bol 267 337 KJ (1,9 % z celkového objemu KF), čo predstavuje pokles oproti roku 2019 (329 181) o 61 844 (18,8 %), 89 711 KJ prírastku (33,6 %) tvoria KJ získané darom. Oproti roku 2019 (227 572 KJ) došlo k poklesu objemu prírastku KJ kúpou až o 51 653 KJ (22,7 %). Zintenzívnila sa klesajúca tendencia budovania knižničných fondov aktívnou akvizíciou – kúpou KJ.

K poklesu o 251 (4 %) došlo aj v počte titulov dochádzajúcich periodík na 6 080, počet získaných titulov zahraničných periodík klesol o 42 (6,3 %) na 621.

Problémom je zastaranosť a pomalá obnova knižničných fondov. Podľa odporúčaní The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) by mali byť vo fondoch verejných knižníc minimálne 2 až 3 KJ na 1 obyvateľa a súčasne by sa mal knižničný fond (KF) systematicky doplňovať ročne o 7 % objemu KF. V SR by podľa odporúčaní IFLA v roku 2020 pri minimálnom objeme 2 KJ na 1 obyvateľa mal byť základný KF 10 919 562 KJ, potom ročný prírastok kúpou by mal byť 764 369 KJ pri 7 % objeme doplňovania KF (pri objeme 3 KJ na 1 obyvateľa by mal byť základný KF 16 379 343 KJ a ročný prírastok kúpou by mal byť 1 146 554 KJ). Prírastok KJ kúpou bol len 175 919, čo bolo 1,2 % z celkového objemu KF v roku 2020 a súčasne 23 % (pri 2 KJ na 1 obyvateľa) alebo 15,3 % (pri 3 KJ na 1 obyvateľa) odporúčania IFLA pri 7 % objeme doplňovania.

Na 1 obyvateľa SR zakúpili verejné knižnice 0,032 (0,04 na obsluhovanú populáciu) KJ. Podľa odporúčaného SNK Štandardu pre dobrý knižničný fond (https://www.snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Dokumenty_pre_knihovnikov/Standard_pre_dobry_kniznicny_fond.pdf) by do aktuálneho KF

mala knižnica zakúpiť 0,1 – 0,2 KJ na 1 obyvateľa ročne. Podľa vzorového prepočtu v odporúčaní IFLA sa odporúča 0,225 KJ na 1 obyvateľa v sídlach s počtom obyvateľov 25 000 až 50 000 a v sídlach s počtom obyvateľov menej ako 25 000 je to 0,25 KJ/1 obyvateľa.

Pre budovanie kvalitných KF je nutné vo verejných knižniciach riešiť popri systematickej akvizícii aj vyradovanie zastaraných fondov. Počet úbytkov KJ v roku 2020 bol 467 179 (3,1 % z celkového objemu KF za r. 2019, v porovnaní s prírastkom v roku 2020 bol 2,6x vyšší), nárast počtu vyradených KJ v porovnaní s rokom 2019 bol o 80 727 KJ.

V priemere sú najzastaranejšie KF v 1 163 (úbytok o 118) fungujúcich obecných knižniciach, kde bolo v roku 2020 na 1 obyvateľa sídla knižnice 3,7 KJ, ale vzhľadom na veľmi nízky podiel prírastku KJ kúpou 0,6 % KJ z celkového objemu KF, podiel vyradených KJ predstavoval z celkového KF len 1,4 %. V objeme KF sú na 2. mieste s 3,3 KJ na obyvateľa regionálne knižnice (RK), mestské knižnice (MsK) majú 2,4 KJ na 1 obyvateľa sídla knižnice, najmenší objem KF na obyvateľa sídla knižnice majú regionálne knižnice s krajskou pôsobnosťou (RKK) 2,3 KJ. Veľmi nízky bol z celkového objemu KF podiel prírastku kúpou v MsK – 1,5 %, v RK – 1,8 %, v RKK – 2,1 %, podiel úbytkov KJ z celkového KF bol v MsK – 2,8 %, v RK – 5,2 %, v RKK – 8,4 %.

Odporúčania IFLA v budovaní knižničných fondov (KF) verejných knižníc naše knižnice dlhodobo neplnia. Nízke hodnoty v dopĺňovaní KJ zákonite sprevádzajú nízke hodnoty vyradovaných KJ a následne aj nízky obrat KF, ktorý ukazuje na jeho zlú kvalitu. Indikátor obratu KF odráža priemerný počet výpožičiek 1 KJ za rok, odporúčaná hodnota je 2, za rok 2020 bol v 1 302 fungujúcich verejných knižniciach v špecifických podmienkach pre opatrenia proti šíreniu koronavírusu dosiahnutý obrat len 0,63 (v r. 2019 bol 0,82).

Služby knižníc

Výpožičky

Pretrvávajúci nepriaznivý stav v budovaní knižničných fondov verejných knižníc sprevádza pokles počtu výpožičiek, v roku 2020 sme významný pokles zaznamenali pre opatrenia proti šíreniu koronavírusu a obmedzenia poskytovania služieb. Po obmedzení prezenčných služieb knihovníci ústretovo zaviedli výpožičky cez okienko, bezkontaktný návrat kníh do boxov, donášku kníh, niektorí aj rúšok. Prezenčné výpožičky klesli na 2 204 188 (58 % v porovnaní s rokom 2019).

V roku 2020 bolo realizovaných len 10 121 534 výpožičiek, čo bol oproti roku 2019 (14 148 359) pokles o 4 026 825 (pokles o 28,5 %, v ČR bol pokles výpožičiek o 24 %, v r. 2020 zaznamenali 38 921 000 výpožičiek).

Priemerne realizoval každý obyvateľ SR 1,85 (v r. 2019 – 2,6, v ČR v r. 2020 – 3,6, v r. 2019 – 4,8 výpožičky na 1 obyvateľa) výpožičky z verejných knižníc. Pretrvávajú veľké regionálne rozdiely: od 1,1 výpožičky na 1 obyvateľa kraja v KE kraji po 2,6 v ZI kraji. Na 1 registrovaného používateľa v SR mali verejné knižnice 31,2 výpožičky, najviac 40,7 mali v TN kraji najmenej v KE kraji 22,7. Niektoré knižnice zakúpili pre svojich používateľov prístup do licenciovaných databáz na výpožičky e-kníh, ktoré uvádzajú osobitne ako počet stiahnutých elektronických dokumentov, za rok 2020 ich uviedli 11 926.

Aj vo využívaní medziknižničnej výpožičnej služby (MVS) z iných knižníc došlo vo všetkých typoch verejných knižníc k poklesu, celkovo o 2 782 na 14 348 (83,8 %). Iným knižniciam prostredníctvom MVS bolo vypožičaných 3 093 (80,3 %) KJ, čo bol pokles o 758.

Výrazne menej než MVS sú využívané výpožičky prostredníctvom medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby (MMVS). V roku 2020 bolo zrealizovaných z iných knižníc 48 (pokles o 62) výpožičiek MMVS, do zahraničia bolo vypožičaných 15 (2019 – 1) KJ. Pokles sme zaznamenali aj vo využívaní rešeršnej služby vo verejných knižniciach, v roku 2020 bolo vypracovaných 3 156 rešerší, čo bol pokles o 576 (15,4 %), bibliografií vypracovali 90, čo bol pokles o 134 (59,8 %).

Verejné knižnice mali 537 čítární a 15 410 študijných a čitateľských miest pre používateľov, čo je 2,8 na 1 obyvateľa SR, plocha knižníc pre používateľov bola 134 259 m², čo je priemerne 30,5 m² pre 1 000 obyvateľov v sídlach knižníc, odporúčaná hodnota je 60 m² pre 1 000 obyvateľov obce. Počet prevádzkových hodín pre verejnosť za týždeň bol vo verejných knižniciach SR z dôvodu opatrení nižší až o 1 390 hodín (89,2 %), 1 163 obecných knižníc malo priemerne 5,5 prevádzkovej hodiny pre verejnosť za týždeň, 101 mestských knižníc malo 33,1 hod., 30 regionálnych knižníc malo 44,7 hod. a 8 regionálnych knižníc s krajskou pôsobnosťou malo priemerne 46 prevádzkových hodín pre verejnosť za týždeň.

Aktívni (registrovaní) používatelia

Pomalú obnovu knižničných fondov a nízky prírastok knižničných jednotiek získaných aktívnou akvizíciou sprevádza pretrvávajúca tendencia úbytku počtu registrovaných aktívnych používateľov, prehĺbená v r. 2020 pandemickou situáciou. V roku 2020 došlo k ich poklesu o 76 358 (19 %) oproti roku 2019 (400 550) na celkový počet 324 192.

Počet registrovaných aktívnych používateľov predstavuje 5,9 % (2019 – 7,3 %, v ČR v r. 2020 – 11,1 %) z počtu obyvateľov Slovenskej republiky k 31. decembru 2020 –

5 459 781 podľa Štatistického úradu SR. Podiel registrovaných používateľov z počtu obyvateľov sídiel knižníc (4 394 736) predstavuje 7,4 % (2019 – 8,8%).

V dôsledku zastaranosti a pomalej obnovy fondov (za 45 rokov pri súčasnom tempe dopĺňovania) nevyhnutne dochádza aj k zmene charakteru poskytovaných a využívaných služieb verejných knižníc. Rastie počet realizovaných podujatí pre verejnosť zameraných predovšetkým na aktivizáciu čítania, ale aj na podporu komunitných aktivít a znevýhodnených skupín obyvateľov. Klesá počet čitateľov textových dokumentov a rastie počet online používateľov, ktorí využívajú elektronické služby knižníc a informácie sprístupňované prostredníctvom webových sídiel knižníc. Nárast sme zaznamenali v počte návštev webových sídiel knižníc na 2 902 517 (o 15,2 %), v počte vstupov do elektronických katalógov na 1 496 646 (o 17,6 %), v počte zodpovedaných dopytov v elektronických referenčných službách na 103 968 (o 29,3 %).

Podujatia knižníc

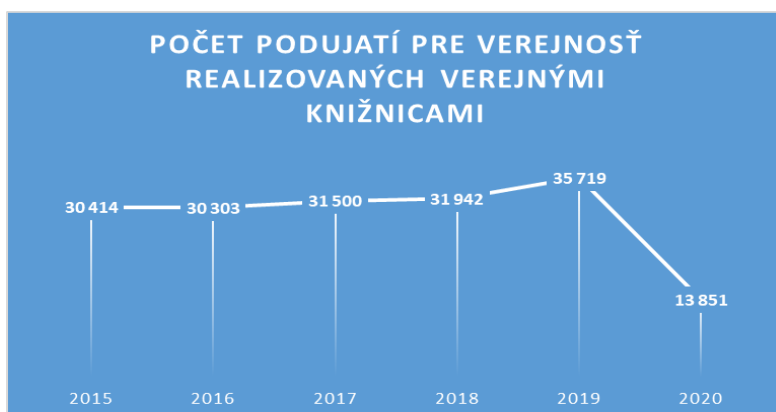
V roku 2020 došlo v dôsledku protipandemických opatrení k výraznému poklesu počtu realizovaných podujatí o 21 942 (61,2 %) na 13 931 (v ČR realizovali 45 173 podujatí, čo bol pokles o 63,3 %), časť z podujatí realizovali knižnice SR online napriek ich náročnosti a nedostatočnému technickému vybaveniu.

Poznámka: Porovnanie údajov za rok 2020 o podujatiach vrátane online podujatí s ich účastníkmi s údajmi za rok 2019 výlučne o prezenčných podujatiach a ich fyzických návštevníkoch je len relatívne.

V roku 2020 RKK realizovali 2 588 podujatí, čo bol pokles o 3 189 (55,2 %), RK realizovali 5 527 podujatí, čo bol pokles o 7 039 (56 %), MsK realizovali 4 396

podujatí, čo bol pokles o 7 795 (63,9 %), OcK realizovali 1 420, čo bol pokles o 3 919 (73,4%).

K výraznému poklesu o 18 978 (63,2 %) došlo v počte realizovaných výchovno-vzdelávacích podujatí so zameraním na podporu čítania na celkový počet 11 056. Klesol aj počet podujatí zameraných na znevýhodnené skupiny obyvateľov, v roku 2020 ich počet v porovnaní s rokom 2019 (3 740) klesol o 2 558 (68,4 %) na 1 182. Pre deti bolo realizovaných 9 185 podujatí, čo bol pokles o 18 056 (66,3 %). Podujatí zameraných na informačnú výchovu realizovali len 2 268, čo bol pokles o 31,7 %. Odborných vzdelávacích podujatí pre knihovníkov realizovali 80, čo bol pokles o 48 %.

Návštevníci knižníc

V roku 2020 boli v dôsledku opatrení obmedzené fyzické návštevy knižníc, hoci mohli uviesť online návštevníkov na online podujatiach realizovaných knižnicou porovnateľných s prezenčnými (napr. webináre, online besedy, online tréningy pamäti a pod.), zaznamenali sme výrazný pokles počtu návštev knižníc o 1 637 231 (32,5 %) na 3 392 834, čo bolo 0,62 návštevy knižnice (vrátane online podujatia) na 1 obyvateľa SR. V roku 2019 sme uvádzali len počet fyzických návštevníkov verejných knižníc, bolo ich 5 030 065, čo bolo 0,92 fyzickej návštevy knižnice na 1 obyvateľa SR.

Podujatia pre verejnosť zaznamenali pokles počtu návštevníkov o 324 535 (29,4 %), hoci knižnice uvádzali aj online návštevníkov na online podujatiach, z 1 104 748 v roku 2019 na 780 213 v roku 2020. O 1 269 návštevníkov (39 %) bolo v porovnaní s rokom 2019 (3 252) menej na odborných a vzdelávacích podujatiach pre zamestnancov knižníc, v roku 2020 ich bolo 1 983 vrátane online návštevníkov.

Výrazný pokles počtu návštevníkov zaznamenali na podujatiach pre znevýhodnené skupiny obyvateľov o 51 079 (70,5 %) na 21 394. Pokles o 401 450 (54,7 %) návštevníkov na 331 801 vrátane online návštevníkov mali na podujatiach pre deti v porovnaní s rokom 2019 (733 251).

Edičná činnosť

V roku 2020 verejné knižnice vydali 126 titulov, čo bol pokles o 195 (60,7 %) oproti roku 2019 (321), v tlačenej forme vydali 90 titulov, čo bolo o 184 titulov menej ako v roku 2019. Edičná činnosť knižníc súvisí s projektmi, ktoré v príslušnom roku realizujú.

Online služby a informačné technológie

V súvislosti s protipandemickými opatreniami a s nárastom využívania internetu v domácnostiach pokračoval pokles počtu návštevníkov, ktorí využili prístup na internet v knižnici o 98 110 (61,1 %) na 62 439 v roku 2020 oproti roku 2019 (160 549).

V roku 2020 však iba 702 (rovnaký počet ako v r. 2019) verejných knižníc malo prístup na internet (53,9 % fungujúcich verejných knižníc) a pripojenie WiFi pre používateľov v priestoroch knižnice malo len 474 (nárast o 21 – 1,6 %) verejných knižníc, celkový podiel z fungujúcich knižníc bol 36,4 %. Pokles záujmu o využívanie internetu v knižnici sprevádza pokles počtu počítačov pre verejnosť s pripojením na internet, v roku 2020 sa znížil o 165 (13,7 %) na 1 039 oproti roku 2019 (1 204).

Vlastné webové sídlo uviedlo 185 knižníc (rovnaký počet ako v r. 2019), zaznamenali 2 902 517 návštev (nárast o 15,2 %). Problémom sú nejednotné alebo chýbajúce počítačové systémy, rovnako aj pri uvádzaní počtu vstupov do elektronického katalógu a v počte vyhľadávaní v elektronických informačných zdrojoch. Nízka je vybavenosť knižníc elektronickými katalógmi sprístupnenými na internete – 177, čo bol nárast o 11 (6,6 %), tvoria len 13,6 % fungujúcich verejných knižníc.

Počet vstupov do elektronických katalógov verejných knižníc uviedli v porovnaní s rokom 2019 (1 272 467) o 224 179 (17,6 %) vyšší v roku 2020 (1 496 646).

Počet zodpovedaných dopytov v elektronických referenčných službách sa zvýšil o 23 560 (29,3 %) na 103 968 v roku 2020 oproti roku 2019 (80 408).

Používatelia mohli využívať vo všetkých knižniciach 158 (nárast o 2) licenciovaných elektronických informačných zdrojov, realizovali v nich len 8 850 vyhľadávaní, čo bol pokles o 8 691 (49,5%), vytvorili 88 databáz (pokles o 24).

Finančné zabezpečenie činnosti verejných knižníc

Príjmy na činnosť verejných knižníc vzrástli o 276 227 eur (0,9 %) na celkových 31 084 253 eur oproti roku 2019 (30 808 026 eur).

Celkové náklady na činnosť verejných knižníc boli 29 860 930 eur, čo bol pokles o 1,6 % oproti roku 2019 (30 342 613 eur). Zaznamenali sme pokles nákladov na nákup knižničného fondu. Tieto náklady boli oproti roku 2019 (2 256 899 eur) znížené o 335 908 eur (14,9 %). V roku 2020 mali verejné knižnice SR pridelené na akvizíciu z Fondu na podporu umenia 1 375 550 eur, čo predstavuje 71,6 % ich nákladov na nákup KF. Pokračoval nárast nákladov (o 17 540 eur) na nákup elektronických informačných zdrojov vrátane licencií na stiahnutie e-kníh (celkom 29 348 eur).

Náklady na nákup knižničných fondov verejných knižníc v SR sú dlhodobo veľmi nízke, od roku 2013 do roku 2019 sme zaznamenávali ich postupný mierny nárast.

Verejné knižnice mali v roku 2020 náklady na nákup KF 0,35 eura na 1 obyvateľa, v roku 2019 to bolo 0,41 eura na 1 obyvateľa. Došlo k obnove iba 1,9 % celkového objemu KF. Aby dokázali zabezpečiť odporúčanú 7 % obnovu svojich fondov kúpou pri minimálnom objeme knižničného fondu 2 knižničné jednotky na 1 obyvateľa SR pri priemernej cene za 1 KJ 10 eur (odborné publikácie sú obvykle drahšie), museli by na 1 obyvateľa vynaložiť na nákup KF 1,40 eura, t. j. 7 643 693 eur pre obyvateľov SR, vynaložili len 1 920 991 eur (25,1 %, v roku 2019 – 29,5 %).

Kapitálové výdavky verejných knižníc boli vo výške 2 217 539 eur, čo bol nárast oproti roku 2019 (1 550 837 eur) o 666 702 eur (43 %). Z nich bolo na výstavbu a rekonštrukciu knižníc vynaložených 1 742 909 eur, čo bol nárast oproti roku 2019 (1 253 480 eur) o 489 429 eur (39 %).

Mzdové náklady stúpli oproti roku 2019 (14 739 367 eur) o 279 606 eur (1,9 %) na 15 018 973 eur bez odvodov, ktoré boli 5 437 463 eur. Priemerná hrubá mesačná mzda bola uvedená len za zamestnancov na plný úväzok vo výške 940 eur, čo bol nárast o 4,3 %. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti (ZVKČ) na plný úväzok bola 938 eur, čo bol nárast o 5,5 %.

Personálne zabezpečenie činnosti verejných knižníc

Na zabezpečení činnosti knižníc participovalo celkovo 2 482,59 osoby, čo bol pokles oproti roku 2019 (3 120,66) o 638,07 (20,4 %) osoby. Z nich bol celkový počet zamestnancov, ktorí sa podieľali na činnosti knižníc 1 319,59 prepočítaného úväzku, čo bol pokles v porovnaní s rokom 2019 (1 355,66) až o 36,07 prepočítaného úväzku (2,7 %). Z nich bolo na plný pracovný úväzok len 1 120 zamestnancov, čo bol v porovnaní s rokom 2019 (1 149) pokles o 29 zamestnancov na plný úväzok (2,5 %). Prácu knižníc zabezpečovalo aj 314 dobrovoľníkov, čo bol v porovnaní s rokom 2019 (361) pokles o 47 (13 %), 673 osôb na dohodu, čo bol v porovnaní s rokom 2019 (793) pokles o 120 (15,1 %), 176 osôb bolo SZČO alebo na zmluvu, čo bol pokles o 436 (71,2 %).

Z celkového počtu 1 163 fungujúcich obecných knižníc malo len 117 knižníc zamestnanca s úväzkom 0,5 a vyšším, čo bol pokles o 6 knižníc. Z celkového počtu prepočítaných úväzkov zamestnancov – 1 319,59 knihovnícke činnosti vykonávalo 1 047,27 zamestnanca, čo bol pokles úväzkov o 20,26 (1,9 %).

Z celkového počtu zamestnancov s prepočítaným úväzkom 1 319,59 malo vysokoškolské vzdelanie 539,15 zamestnanca (40,9 %), čo bol nárast o 22,71 prepočítaného úväzku (4,4 %), stredoškolské vzdelanie malo 763,67 (57,9 %), čo bol pokles o 55,69 úväzku.

Pretrváva vysoký podiel zamestnancov s neknihovníckym vzdelaním: s vysokoškolským neknihovníckym – 390,08 (nárast o 23,87 – 6,5 %), knihovnícke vysokoškolské vzdelanie malo 149,07 (pokles o 1,16 – 0,7 %) zamestnanca, čo predstavuje 11,3 % všetkých zamestnancov. So stredoškolským neknihovníckym vzdelaním mali knižnice 403,4 zamestnanca, čo bol pokles o 30,62 úväzku, pokračuje

pokles zamestnancov so stredoškolským knihovníckym vzdelaním o 25,07 úväzku (6,5 %), bolo ich 360,27, čo predstavuje 27,3 % všetkých zamestnancov.

Zamestnanci s knihovníckym stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním predstavujú 38,6 % (509,34 úväzku, v roku 2019 – 535,57) z celkového počtu zamestnancov s prepočítaným úväzkom.

Vedecké knižnice

Počet knižníc

V roku 2020 poskytovalo knižnično-informačné služby verejnosti 8 vedeckých knižníc, mali 7 pobočiek.

Knižničný fond, služby knižnice

Knižničný fond vedeckých knižníc zahŕňal 12 727 953 KJ, čo bol nárast oproti roku 2019 (12 599 881 KJ) o 128 072 KJ (1 %). Celkový prírastok fondov vedeckých knižníc predstavoval 93 218 KJ, čo bol oproti roku 2019 (110 339 KJ) pokles o 17 121 KJ (15,5%). Z toho ako povinný výtlačok získali 51 713 KJ, čo bol oproti roku 2019 (74 435 KJ) pokles o 22 722 KJ (30,5%), výmenou získali 3 133 (nárast o 1 004 KJ), darom získali vedecké knižnice 9 172 KJ, čo bol oproti roku 2019 (11 077) pokles o 1 905 KJ.

Prírastok kúpou, ktorý predstavuje aktívnu akvizíciu, v roku 2020 bol 26 062 KJ, čo predstavuje nárast oproti roku 2019 (18 438 KJ) o 7 624 KJ (41,3 %).

K poklesu oproti roku 2019 (11 958) o 1 242 (10,4 %) došlo v počte dochádzajúcich titulov periodík na celkový počet 10 716, klesol oproti roku 2019 (2 180) aj počet titulov zahraničných periodických publikácií o 58 (2,6 %) na 2 122.

Vedecké knižnice zaznamenali v roku 2020 úbytky z KF vo výške 27 258 KJ.

Výpožičky

Vo vedeckých knižniciach sme zaznamenali pokles počtu výpožičiek oproti roku 2019 (1 461 002) o 482 829 (33 %). V roku 2020 mali 978 173 výpožičiek. Údaj ovplyvnil pokles výpožičiek, zvlášť prezenčných, v Univerzitnej knižnici v Bratislave. Výkony a celkovú činnosť vedeckých knižníc ovplyvnili protipandemické opatrenia.

K poklesu došlo opäť aj vo využívaní medziknižničnej výpožičnej služby (MVS) iným knižniciam oproti roku 2019 (22 868) o 5 639 (24,6 %) na celkových 17 229 výpožičiek. Využívanie MVS z iných knižníc zaznamenalo tiež pokles oproti roku 2019 (3 827) o 891 (23,3 %) výpožičiek na celkový počet 2 936.

K poklesu došlo aj v poskytovaní medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby MMVS z iných knižníc oproti roku 2019 (4 374) o 1 710 (39,1 %) na 2 664, stúpol počet MMVS iným knižniciam o 829 výpožičiek na 1 077.

Oproti roku 2019 (13 080) klesol počet vypracovaných rešerší o 1 288 (9,8 %).

Používatelia

V roku 2020 došlo opäť k poklesu počtu registrovaných aktívnych používateľov vedeckých knižníc v porovnaní s rokom 2019 (51 205) o 6 758 (13,2 %) na celkový počet používateľov 44 447.

Návštevníci knižníc

Vedecké knižnice zaznamenali pokles počtu fyzických a online návštevníkov oproti roku 2019 (641 246, v r. 2019 uvádzali len fyzických návštevníkov) o 243 158 (37,9 %). V roku 2020 mali 398 088 návštevníkov. Z uvedených návštevníkov 67 342 využilo prezenčne prístup na internet prostredníctvom počítačov vedeckých knižníc, čo bol pokles oproti roku 2019 (160 101) o 92 759 (57,9 %).

Počet návštevníkov na podujatiach vedeckých knižníc (vrátane online) oproti roku 2019 (70 073, v r. 2019 uvádzali len fyzických návštevníkov) klesol o 49 120 (70,1 %) na 20 953. K poklesu došlo z dôvodu protipandemických opatrení.

Podujatia

Vedecké knižnice zorganizovali spolu 1 198 prezenčných a online podujatí, čo bol oproti roku 2019 (2 499) pokles o 1 301 (52,1 %), z nich bolo 917 výchovno-vzdelávacích podujatí, 122 podujatí bolo zameraných na informačnú výchovu, čo bol oproti roku 2019 (327) pokles o 205 (62,7 %).

Zaznamenali sme nárast realizácie podujatí pre znevýhodnené skupiny obyvateľov na 391. Vďaka vyššiemu počtu online podujatí pre seniorov a zdravotne znevýhodnených, na ktorých sa v roku 2020 zúčastnilo 6 842 účastníkov, bol nárast návštevnosti oproti roku 2019 (1 869) o 4 973 (266 %) osôb.

K poklesu o 113 na 276 došlo v počte realizovaných podujatí pre deti do 15 rokov, zúčastnilo sa na nich 4 441 návštevníkov vrátane online, čo bol oproti roku 2019 (10 822) pokles o 6 381 (58,9 %).

Online služby

Vedecké knižnice zaznamenali 1 537 652 vstupov do svojich online katalógov, čo bol nárast oproti roku 2019 (977 998) o 559 654 (57,2 %) vstupov (problémom pri uvádzaní návštev webových sídiel sú nejednotné alebo chýbajúce počítadlá).

Vedecké knižnice spolu vytvorili 36 databáz, sprístupňovali 161 (nárast o 12) licenciovaných elektronických informačných zdrojov. Zaznamenali nárast počtu vyhľadávaní v elektronických informačných zdrojoch, v porovnaní s rokom 2019 (1 424 541) sa zvýšilo o 123 081 (8,6 %) na 1 547 622. Počet stiahnutých elektronických dokumentov bol 262 705, klesol o 155 378 (37,2 %). Pracovníci vedeckých knižníc odpovedali na 45 061 dopytov v elektronických referenčných službách, čo bol oproti roku 2019 (60 346) pokles o 15 285 (25,3 %).

Personálne a finančné zabezpečenie činnosti vedeckých knižníc

Finančné príjmy na činnosť vedeckých knižníc klesli oproti roku 2019 (32 122 571 eur) o 1 824 772 (5,7 %) eur na celkových 30 297 799 eur. Náklady na činnosť vedeckých knižníc boli 29 379 685 eur, čo bol v porovnaní s rokom 2019 (31 255 581) pokles o 1 875 896 eur (6 %).

Náklady na nákup knižničného fondu klesli oproti roku 2019 (665 124 eur) o 161 032 eur (24,2 %) na 504 092 eur. Osobitne boli uvedené výdavky na nákup elektronických informačných zdrojov vo výške 1 150 147 eur, čo bol pokles oproti roku 2019 (1 269 247) o 119 100 eur (9,4 %).

Kapitálové výdavky narástli oproti roku 2019 (263 953 eur) o 245 354 eur (92,9 %) na celkových 509 307 eur, výdavky na výstavbu a rekonštrukciu vedecké knižnice za rok 2020 mali 185 302 eur, čo bol pokles o 2 320 eur oproti roku 2019.

Mzdové náklady vedeckých knižníc narástli oproti roku 2019 (10 046 044 eur) o 506 063 eur na 10 552 107 (5 %) eur bez odvodov, ktoré boli 3 732 203 eur.

Priemerná hrubá mzda na plný úväzok zamestnanca bola 1 210 eur, čo bol nárast o 94,88 eura (8,5 %), priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti na plný úväzok bola 1 191 eur, čo bol nárast o 134 eur.

Na zabezpečení činnosti vedeckých knižníc participovalo celkovo 870,72 osoby, čo bol pokles oproti roku 2019 (1 009,3 osoby) o 138,58 osoby (13,7 %). Z nich bol celkový prepočítaný počet zamestnancov 735,72, čo bol oproti roku 2019 (777,3) pokles o 41,58 prepočítaného úväzku (5,3 %), z toho bolo na plný pracovný úväzok 711 zamestnancov, čo bol pokles oproti roku 2019 (744) o 33 (4,4 %) zamestnancov. Prácu knižníc zabezpečovali aj 4 (pokles o 21) dobrovoľníci, 70 osôb na dohodu (pokles o 76) a 61 osôb na zmluvu (rovnaký počet ako v roku 2019).

Z celkového počtu 735,72 prepočítaného úväzku zamestnancov vykonávalo knihovnícke činnosti 551,77 (2019 – 582,5) zamestnanca, čo bolo 75 % zo všetkých zamestnancov.

Vo vedeckých knižniciach malo vysokoškolské vzdelanie 436,23 zamestnanca, čo bolo 59,3 % z celkového počtu. Pretrváva vysoký podiel zamestnancov s vysokoškolským neknižovníckym vzdelaním, 301,15 (v roku 2019 – 338,12) zamestnanca, čo bolo 69 % všetkých zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním. Knihovnícke vysokoškolské vzdelanie malo 135,08 (v roku 2019 – 133,18) zamestnanca, čo predstavuje z celkového počtu zamestnancov 18,4 %. Z celkového počtu zamestnancov so stredoškolským vzdelaním – 295,85 (v roku 2019 – 301,06) malo knihovnícke vzdelanie len 71,56 (2019 - 78,64) zamestnanca, čo je z celkového počtu zamestnancov 9,7 %.

Špeciálne knižnice

Počet knižníc

V roku 2020 poskytovalo knižnično-informačné služby verejnosti 245 špeciálnych knižníc, ktoré mali 25 pobočiek (pokles o 3 knižnice), 3 knižnice prerušili poskytovanie služieb (stagnovali), 1 bola zrušená.

Knižničný fond

Objem knižničného fondu vo fungujúcich knižniciach oproti roku 2019 (3 823 989 KJ) narástol o 7 290 KJ (0,2 %) na celkových 3 831 279 KJ. Prírastok kúpou bol len 13 649 KJ, čo bol oproti roku 2019 (14 817 KJ) pokles o 1 168 KJ (7,9 %).

Výpožičky

Počet výpožičiek klesol oproti predchádzajúcemu roku (372 893) o 56 632 (15,2 %) výpožičiek na 316 261. Špeciálne knižnice vo zvýšenej miere realizovali MVS iným knižniciam 2 092 (nárast o 910 – 77 %), z iných knižníc 1 591 (2019 – 3 089, t. j. v roku 2020 bol pokles o 1 498 (48,5 %). Pokračuje pokles využívania MMVS z iných knižníc na 192 (v roku 2019 – 390, t. j. pokles v roku 2020 o 198 (50,8 %), iným knižniciam cez MMVS vypožičali 32 KJ, čo bol nárast o 12. Klesol počet vypracovaných rešerší oproti roku 2019 (4 217) o 496 (11,8 %) na 3 721.

Používatelia

Zaznamenali sme pokles počtu registrovaných aktívnych používateľov oproti roku 2019 (38 580) o 3 274 (8,5 %) na celkový počet 35 306.

Podujatia, návštevníci

Špeciálne knižnice v roku 2020 realizovali celkovo 522 podujatí vrátane online, čo bol oproti roku 2019 (940) pokles o 418 (44,5 %) ovplyvnený protipandemickými opatreniami. Z celkového počtu podujatí bolo 358 výchovno-vzdelávacích podujatí (pokles o 236 – 39,7 %), čo tvorilo podiel 68,6 %. Na informačnú výchovu bolo zameraných 131 podujatí (pokles o 113 – 46,3 %), 129 (pokles o 7) podujatí bolo zameraných na znevýhodnené skupiny obyvateľov, zúčastnilo sa na nich 3 122 návštevníkov vrátane online návštevníkov, čo bol oproti roku 2019 (4 808) pokles o 1 686 (35,1 %). Počet návštevníkov na všetkých podujatiach bol oproti roku 2019 (20 953) nižší o 9 252 (44,2 %), celkovo bolo na podujatiach 11 701 účastníkov. Pre deti do 15 rokov realizovali špeciálne knižnice len 59 podujatí, čo bol oproti roku 2019 (131) pokles o 72 (55 %). Na tomto type podujatí sa zúčastnilo 2 545 návštevníkov, čo bol oproti roku 2019 (3 362) pokles o 817 návštevníkov (24,3 %).

Pripojenie na internet má iba 169 z celkového počtu 244 špeciálnych knižníc, 37 uvádza vlastné webové sídlo, 53 špeciálnych knižníc má sprístupnený online katalóg a bolo zaznamenaných 124 721 vstupov do elektronických katalógov týchto knižníc. Používatelia knižníc mali k dispozícii 102 počítačov s prístupom na internet, využilo ho 2 580 návštevníkov, čo bol oproti roku 2019 (5 161) pokles o 2 581 (50 %). Návštevníci mohli využívať 179 licenciovanych elektronických informačných zdrojov, v nich bolo zaznamenaných 101 966 vyhľadávaní, čo bol pokles o 462 oproti roku 2019.

Personálne a finančné zabezpečenie činnosti špeciálnych knižníc

Príjmy špeciálnych knižníc boli 5 905 649 (2019 – 5 511 992) eur.

Náklady na činnosť špeciálnych knižníc boli 5 723 280 (2019 – 5 473 258) eur. Na nákup knižničného fondu bolo vynaložených 561 074 eur, čo bol pokles oproti roku 2019 (638 900) o 77 826 (12,2 %) eur, na nákup elektronických informačných zdrojov vynaložili 180 246 eur, čo bol nárast o 70 773 eur (64,6 %) oproti roku 2019 (109 473). Kapitálové výdavky špeciálnych knižníc boli vo výške 126 118 (2019 – 143 156) eur, z toho na výstavbu a rekonštrukciu vynaložili 117 327 eur. Mzdové náklady špeciálnych knižníc boli 2 969 170 (2019 – 2 837 925) eur bez odvodov, ktoré boli 1 062 069 eur.

Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca špeciálnej knižnice na plný úväzok bola 1 096 eur (v roku 2019 to bolo 1 013 eur), mzda zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti na plný úväzok bola vo výške 1 092 eur (1 016 eur v roku 2019).

Na zabezpečení činnosti špeciálnych knižníc participovalo celkovo 327,8 osoby, čo bol pokles oproti roku 2019 (345,34 osoby) o 17,54 osoby. Z toho bolo 235,8 zamestnanca (pokles o 2,54), na plný pracovný úväzok pracovalo 198 zamestnancov (pokles o 4). Prácu knižníc zabezpečovalo aj 47 (pokles o 6) dobrovoľníkov, 12 (pokles o 5) osôb na dohodu a 33 (pokles o 4) osôb na zmluvu.

V špeciálnych knižniciach v roku 2020 pracovalo 127,38 zamestnanca s vysokoškolským vzdelaním, čo bol oproti roku 2019 (123,12) nárast o 4,26 (3,5 %), z celkového počtu zamestnancov bol ich podiel 54 %. Medzi zamestnancami s vysokoškolským vzdelaním pretrváva prevaha zamestnancov s vysokoškolským neknižovníckym vzdelaním – 69,82 (54,8 %), knihovnícke vysokoškolské vzdelanie malo 57,56 (v roku 2019 – 51,49) zamestnanca, čo je z celkového počtu zamestnancov 24,4 %. Z počtu 105,42 zamestnanca so stredoškolským vzdelaním (v roku 2019 – 113,22) malo knihovnícke vzdelanie 47,59 zamestnanca, čo je z celkového počtu zamestnancov 20,2 %.

4.4 Divadlá

Predmet zisťovania

Štatistické zisťovanie sleduje činnosť profesionálnych divadiel v Slovenskej republike. Jeho cieľom bolo získanie údajov o počte divadiel a iných subjektov v oblasti profesionálneho scénického umenia, počte scén a súborov, o výkonoch divadelných i tanečných súborov na domácich aj zahraničných scénach, o kapacite stálych scén a ich návštevnosti. Osobitne sa získali údaje o personálnom a finančnom zabezpečení činnosti divadelných subjektov.

Rok 2020 priniesol niektoré zásadné zmeny, ktoré výrazne ovplyvnili slovenské kultúrne dianie. Pandémia COVID-19 a protipandemické opatrenia vážne narušili bežnú činnosť divadiel, ktorá sa do značnej miery presunula z reálneho priestoru kamenných divadiel do virtuálneho priestoru. Aby bolo zisťovanie čo najpresnejšie, Divadelný ústav popri štandardnom štatistickom zisťovaní vykonal osobitne zisťovanie o online aktivitách profesionálnych divadelných subjektov. Tieto výsledky boli následne zapracované do konečných výsledkov štátneho štatistického zisťovania.

Spravodajské jednotky

Do štatistického zisťovania boli zaradené profesionálne divadelné a tanečné subjekty v zriaďovateľskej pôsobnosti štátu, samosprávnych krajov (VÚC), obcí a iných právnických alebo fyzických osôb. Spolu bolo oslovených 122 spravodajských jednotiek, z ktorých poskytlo súčinnosť v štatistickom zisťovaní 119. Z tohto počtu 99 subjektov vykonávalo divadelnú činnosť, 17 subjektov činnosť prerušilo a 3 spravodajské jednotky svoju činnosť ukončili. V zriaďovateľskej pôsobnosti štátu, VÚC a obcí bolo 30 divadiel, 89 subjektov bolo v zriaďovateľskej pôsobnosti iných právnických alebo fyzických osôb. Online aktivity realizovalo 67 subjektov.

Divadlá – scény a súbory

V roku 2020 pôsobili divadlá na 158 scénach/divadelných priestoroch, z ktorých bolo 62 vlastných, 11 vo vlastnom objekte zriaďovateľa a 85 v dlhodobom alebo krátkodobom prenájme. Päť vlastných stálych scén bolo mimo prevádzky. Oproti roku 2019 klesol celkový počet scén/divadelných priestorov (zo 175), stúpol však počet prenajatých priestorov (zo 72).

Celková kapacita stálych scén/divadelných priestorov v prevádzke bola 20 485 miest/sedadíel, čo je o 1 443 miest menej ako v roku 2019. Umelecké aktivity vyvíjalo spolu 91 (-2) súborov, z nich 43 (-1) činoherných, 5 operných, 2 baletné, 9 (-7)

tanečných, 17 (+7) bábkových, 4 multikultúrne a 11 bližšie nešpecifikovaných žánrov. Z prehľadu vyplýva, že oproti roku 2019 výrazne klesol najmä počet tanečných súborov, zanikol jeden operetný a výrazne stúpol počet bábkohereckých súborov. Vlastnú dielňu prevádzkovalo 18 divadiel.

Repertoár a návštevnosť divadiel

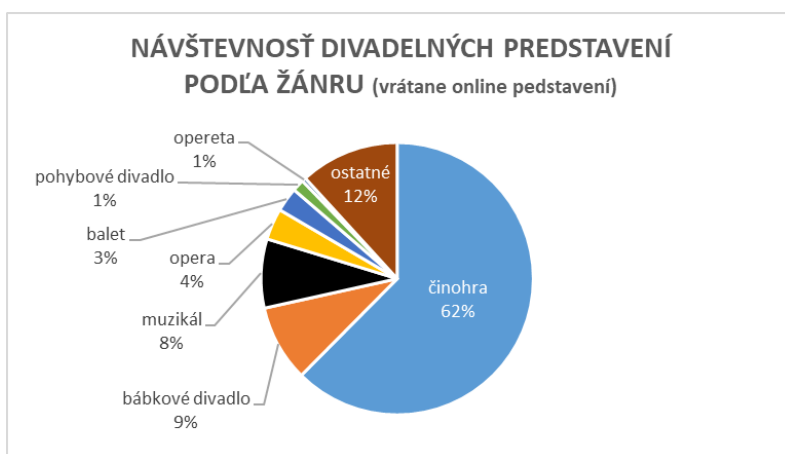
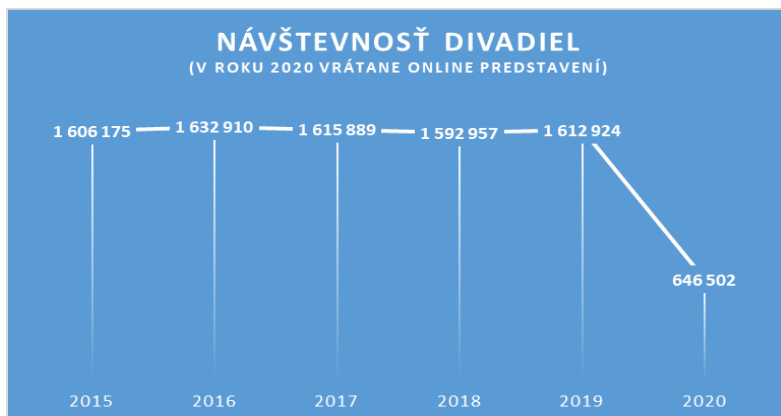
Profesionálne divadelné subjekty mali vo svojom repertoári 1 112 inscenácií, z nich bolo 153 premiér. Naživo sa uskutočnilo spolu 3 101 predstavení, z nich 2 322 na domácej scéne, 708 na hosťovaní v SR a 71 v zahraničí. Vzhľadom na pandémiu vystúpilo iba 19 zahraničných súborov. Vyše tretina predstavení (1 151) bola určená deťom a mládeži. Najviac predstavení tvorila činohra (1 751), nasledovalo bábkové divadlo (773), ostatné/performatívne formy (214) a pohybové divadlo (135).

Z celkových 539 455 ponúknutých miest využili návštevníci spolu 420 718, z toho 25 887 na predstaveniach hosťujúcich súborov. Najväčší podiel návštevnosti predstavovala opäť činohra (274 449) a predstavenia pre deti a mládež (139 061).

Na internete divadelné súbory prezentovali spolu 599 predstavení (130 streamingom a 469 zo záznamu), z nich 65 premiér (32 a 33). Zo žánrov boli najviac zastúpené činohra (spolu 318, z toho 33 premiér) a ostatné/performatívne formy (spolu 138, z toho 26 premiér).

Sledovanie návštevnosti pri online predstaveniach bolo do istej miery problematické, pretože presne sa návštevnosť dala zistiť iba v prípade platených predstavení, pri ktorých sa návštevníci museli zaregistrovať. Divadlá však vo veľkej miere ponúkali aj predstavenia bezplatne, pričom počas jednej návštevy internetovej stránky mohla predstavenie sledovať aj celá rodina. Celková návštevnosť online predstavení sa tak odhaduje na 225 784 návštevníkov, z toho 28 634 platiacich. Zaujímavý je údaj o 118 307 návštevníkoch predstavení pre deti a mládež, ktorý dokazuje veľký záujem mladej generácie aj o takúto formu prezentácie scénického umenia.

Okrem divadelných predstavení preniesli divadlá do virtuálneho priestoru aj iné podujatia, ktoré nebolo možné realizovať priamo v divadlách. Spolu ich uskutočnili 757 (228 streamingom a 529 zo záznamu), z toho bolo 249 scénických čítaní, 82 webinárov, 60 workshopov, 52 diskusií, 18 talkshow, 1 konferencia a 295 iných podujatí. Videlo ich spolu 463 835 návštevníkov, z toho 88 860 formou streamingu. Najväčší záujem bol o scénické čítanie, ktoré sledovalo 706 divákov naživo a 143 182 zo záznamu.

Personálne a finančné zabezpečenie činnosti divadiel

V roku 2020 sa podieľalo na činnosti divadiel spolu 5 972 osôb, z toho pracovalo v divadlách 2 709 zamestnancov, z nich bolo 1 297 žien (47,9 %). Umeleckých zamestnancov bolo 1 040 (1 092 v roku 2019), umelecko-technických 810, administratívnych 424 a na iných pracovných pozíciách pôsobilo 435 zamestnancov. Oproti roku 2019 došlo k ďalšiemu miernemu poklesu (3,6 %) počtu zamestnancov pracujúcich v tejto oblasti kultúry. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca na plný pracovný úväzok dosiahla 1 046 eur, u žien 1 032 eur.

Celkové príjmy divadiel pri fyzických podujatiach dosiahli vrátane transferov, grantov, dotácií a výnosov 72 147 957 eur, pričom 57,8 % príspevkov na činnosť divadiel tvorili prostriedky zo štátneho rozpočtu (41 674 826 eur). Vyššie územné celky prispeli zo svojich rozpočtov čiastkou 19 253 656 eur a z rozpočtu obcí bolo

poskytnutých 1 227 788 eur. Tuzemské granty dosiahli výšku 1 976 861 eur, zahraničné granty vrátane programov EÚ tvorili 213 222 eur.

Celkové náklady na činnosť divadiel dosiahli sumu 73 579 517 eur, čiže o 1 431 560 eur prevýšili príjmy. Najvyššie položky v nákladoch tvorili mzdy (35 661 852 eur) a náklady na sociálne a zdravotné poistenie a ostatné odvody (12 525 031 eur). Náklady na služby, energie a prevádzkové náklady dosiahli 9 260 206 eur.

Údaje o finančnom zabezpečení online podujatí môžu byť iba orientačné, pretože veľká časť divadiel zriaďovaných inou právnickou alebo fyzickou osobou ich neuviedla s vysvetlením, že nedokáže vyšpecifikovať výdavky osobitne na online podujatia. Zo získaných údajov vyplýva, že celkové príjmy divadiel na online činnosť boli približne vo výške 1 383 236 eur a tvorili ich vo veľkej miere príspevky z verejných zdrojov (74,8 %; 156 203 eur zo štátneho rozpočtu, 870 650 eur z rozpočtu VÚC a 7 600 eur z rozpočtu obcí). Fond na podporu umenia poskytol divadlám na online podujatia 64 173 eur, z kapitoly MK SR dostali 68 448 eur. Výnosy zo vstupného na online podujatia boli 159 501 eur.

Celkové náklady na prípravu a realizáciu online podujatí uviedli divadlá vo výške 358 712 eur, z toho honoráre autorom, výkonným umelcom, licenčné a iné poplatky dosiahli 78 616 eur.

Pri zisťovaní údajov o online podujatiach sme získali aj údaj o výpadkoch v tržbách oproti roku 2019, ktoré divadlá vyčíslili spolu vo výške 6 601 793 eur.

Divadelné festivaly a prehliadky

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je oblasť divadelných festivalov a prehliadok, ich finančné a personálne zabezpečenie. Prostredníctvom štatistického zisťovania sa získali údaje o počte divadelných festivalov a prehliadok v členení podľa periodicity a ich charakteru, údaje o programe divadelných festivalov a prehliadok, o ponúknutých miestach a návštevnosti.

Túto oblasť kultúry však protipandemické opatrenia postihli ešte viac ako činnosť divadiel, pretože zákaz zhromažďovania väčších počtov osôb priamo vylučoval uskutočnenie takéhoto podujatia. Organizátori tak mohli využiť z celého roka len necelé 4 mesiace, kým sa prísne opatrenia ešte nezaviedli alebo sa čiastočne uvoľnili.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami štatistického zisťovania za oblasť divadelných festivalov a prehliadok sú profesionálne divadlá, občianske združenia a ďalšie subjekty, ktoré organizujú profesionálne divadelné podujatia. V roku 2020 bolo oslovených 54 subjektov, z toho tak ako v roku 2019 poskytlo 51 súčinnosť pri štatistickom zisťovaní. Divadelný festival alebo prehliadku organizovalo 12 subjektov (35 v roku 2019), 36 (15 v roku 2019) neorganizovalo a 3 subjekty ukončili činnosť v tejto oblasti. Online podujatia organizovali 3 spravodajské jednotky.

Program a návštevnosť

V roku 2020 sa na Slovensku naživo uskutočnil iba 12 periodických divadelných festivalov a prehliadok, 10 medzinárodných a 2 celoslovenské, čo odráža tvrdý dosah pandémie na divadelnú kultúru v porovnaní s rokom 2019, keď sa realizovalo 40 podujatí. Za uplynulých šesť rokov evidujeme pri porovnateľnom počte spravodajských jednotiek pretrvávajúci pokles počtu realizovaných divadelných festivalov a prehliadok (rok 2015 – 93, rok 2016 – 68, rok 2017 – 63, rok 2018 – 46, rok 2019 – 40, rok 2020 – 12 + 3 online).

Podstatne menej bolo aj tvorivých divadelných dielní, ktorých sa podarilo zorganizovať iba 8 oproti 30 v roku 2019.

V programe vystúpilo spolu 144 divadelných súborov, medzi nimi bolo 34 súborov zo zahraničia. Spolu odohrali 170 predstavení, z toho bolo 34 predstavení zahraničných súborov.

V celkovo 63 hracích priestoroch, ktoré ponúkali 23 274 miest, sa na predstaveniach festivalov/prehliadok zúčastnilo 20 733 divákov, z toho 8 707 platiacich.

Na internet sa formou streamingu dostali 3 podujatia, z toho 1 medzinárodný periodický festival a zo záznamu 2 neperiodické festivaly.

V programe online festivalov vystúpilo spolu 8 súborov, z toho 2 zahraničné a predviedli 10 predstavení, z toho 2 predstavenia zahraničných súborov.

Odhadovaný počet návštevníkov festivalových online predstavení bol 480, z toho platiacich 330.

Do online priestoru sa dostalo aj 35 podujatí sprievodného programu (27 podujatí slovenských a 8 podujatí zahraničných umelcov). Zo žánrov bolo najpočetnejšie scénické čítanie (16) a diskusia (13), v ktorej v 8 prípadoch vystúpili zahraniční umelci.

Online aktivity sprievodného programu festivalov pritiahli pozornosť celkovo 39 783 návštevníkov (38 255 slovenských a 1 526 zahraničných umelcov), z nich najviac zaujali diskusia – 12 941 (11 413 so slovenskými a 1 528 so zahraničnými umelcami). Scénické čítanie si pozrelo 3 570 návštevníkov.

Finančné a personálne zabezpečenie divadelných festivalov a prehliadok

Organizátori divadelných festivalov a prehliadok mali v roku 2020 k dispozícii celkové príjmy vo výške 735 643 eur, z ktorých väčšinu (656 235 eur) tvorili financie z verejných zdrojov. Formou grantov dostali 70 788 eur z kapitoly MK SR a 42 950 zo zahraničia. Zo vstupného získali 59 330 eur.

Celkové náklady na prípravu a organizáciu divadelných festivalov a prehliadok realizovaných za fyzickej účasti návštevníkov dosiahli 746 948 eur, z čoho 311 392 eur tvorili honoráre autorom a výkonným umelcom, licenčné a iné poplatky. Rozdiel medzi celkovými príjmami a výdavkami predstavuje stratu 11 305 eur.

Údaje o finančnom zabezpečení festivalov a prehliadok v online priestore skresľuje nízky počet organizátorov (3), aj tak však ukazujú negatívny dosah pandémie. Príjmy na organizovanie online festivalov a prehliadok uviedli spravodajské jednotky vo výške 70 650 eur, z tejto sumy poskytol 39 250 eur Fond na podporu umenia. Zo vstupného na online podujatia subjekty získali iba 1 200 eur.

Náklady na prípravu a organizáciu online festivalov a prehliadok dosiahli spolu 54 500 eur, z toho honoráre, licenčné a iné poplatky tvorili 42 009 eur.

Divadelné festivaly a prehliadky zabezpečovalo v roku 2020 spolu 488 osôb. Zamestnanecká základňa tvorila z celkového počtu osôb v tomto segmente kultúry len 4 % (20), najviac zastúpenú skupinu pracovníkov tvorili osoby v inom ako pracovnoprávnom vzťahu (187) a dobrovoľníci bez nároku na mzdu (155). Celkový podiel žien podieľajúcich sa na zabezpečení činnosti v tejto oblasti kultúry predstavoval 40,1 %.

4.5 Hudba

Hudobné telesá a umelecké súbory

Predmet zisťovania

Ročný výkaz o hudobných telesách a umeleckých súbormi KULT (MK SR) 5-01 mapuje činnosť štátnych a neštátnych hudobných telies a umeleckých súborov, ich repertoár a návštevnosť na koncertoch, finančné a personálne zabezpečenie s cieľom dokresliť celkový obraz hudobného života na Slovensku.

Spravodajské jednotky

V roku 2018 Hudobné centrum pri štatistickom zisťovaní rozšírilo zoznam spravodajských jednotiek zo 14 na 31 s cieľom zachytiť reálny stav profesionálnych aktívnych hudobných telies a umeleckých súborov. Tento počet spravodajských jednotiek bol zachovaný aj v roku 2020, súčinnosť v štatistickom zisťovaní poskytli všetky spravodajské jednotky.

Koncerty a vystúpenia hudobných telies a umeleckých súborov

Profesionálne hudobné telesá a umelecké súbory uskutočnili v roku 2020 spolu 309 koncertov, z toho 295 na Slovensku a 14 v zahraničí. Oproti roku 2019 bol celkový počet koncertov nižší o 64,8 %. Počet koncertov v zahraničí zaznamenal doteraz najvýraznejší pokles o 90 % na minimálnu hodnotu 14 koncertov. Počet koncertov pre deti a mladých poslucháčov, ktoré usporiadali sledované hudobné telesá, bol 21 – pokles o 79,4 %. Pandémia zasiahla výrazným spôsobom aj aktivity profesionálnych hudobných telies. V dôsledku opatrení prijatých proti pandémie sa mnohé hudobné podujatia neuskutočnili a boli presunuté na rok 2021 alebo 2022.

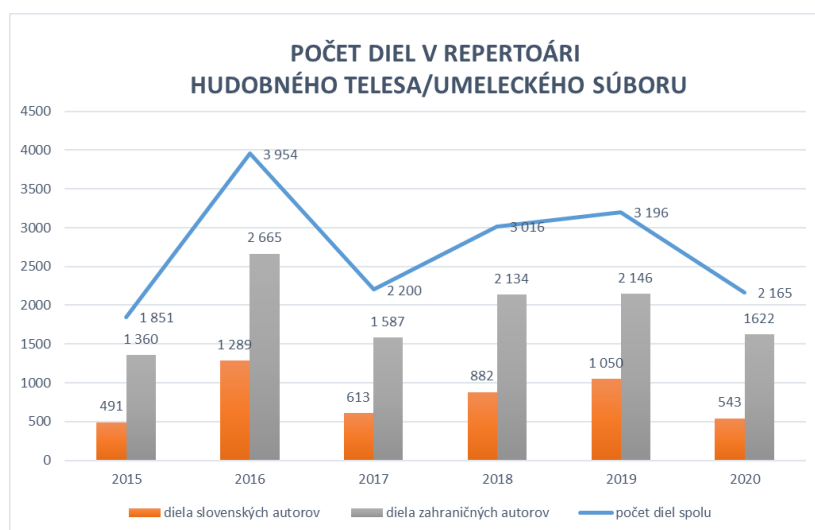
ukazovateľ	2016	2017	2018	2019	2020
počet hudobných a umeleckých telies	14	14	31	31	31
koncerty spolu	789	752	1 018	878	309
koncerty v tuzemsku	569	608	816	736	295
koncerty v zahraničí	220	144	202	142	14
koncerty pre deti a mládež	88	104	118	102	21
profesionálne podujatia vážnej hudby	547	495	730	674	246

Repertoár hudobných telies a umeleckých súborov

V rámci štatistického zisťovania sa sledujú kvantitatívne údaje o repertoári, premiérach a nahrávkach hudobných telies a umeleckých súborov. Podľa údajov za sledované obdobie mali hudobné telesá vo svojom repertoári celkovo 2 165 hudobných diel, z toho 543 diel slovenských autorov a 1 622 diel zahraničných autorov. Diela slovenských autorov tvorili štvrtinu naštudovaných diel v repertoári subjektov. Naďalej evidujeme pretrvávajúci trend výrazne vyššieho počtu hranosti diel zahraničných autorov. Napriek pandémie COVID-19 zaujímavým momentom v štatistickom zisťovaní bol výrazne vyšší počet premiér diel slovenských aj zahraničných autorov, a to v počte 474.

Hudobné telesá a umelecké súbory realizovali 144 hudobných nahrávok (214 v roku 2019), z toho pre médiá 56 (v tom 39 zvukových a 17 obrazovo-zvukových nahrávok) a na nosiči 21. Telesá uviedli aj realizáciu 67 iných nahrávok. Do týchto údajov mohli byť zarátané aj koncerty v online priestore.

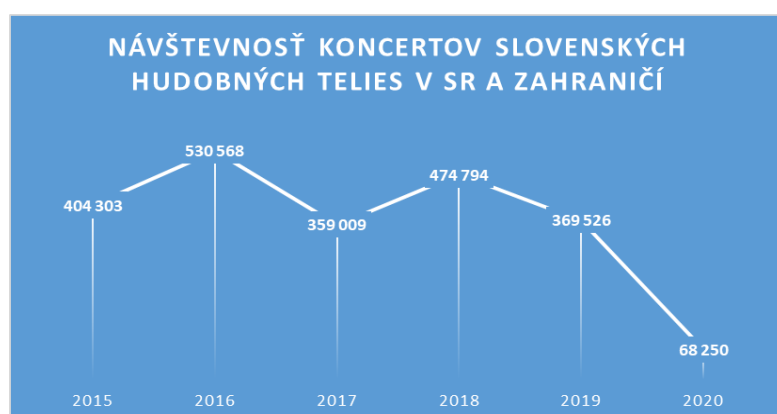
ukazovateľ	2016	2017	2018	2019	2020
počet hudobných diel v repertoári spolu	3 954	2 200	3 016	3 196	2 165
diela slovenských autorov	1289	613	882	1 050	543
diela zahraničných autorov	2 665	1 587	2 134	2 146	1 622
počet premiér spolu	56	60	138	110	474
premiéry diel slovenských autorov	47	36	67	58	257
premiéry diel zahraničných autorov	9	24	71	52	217

Návštevnosť na koncertoch a vystúpeniach

Návštevnosť koncertov pod vplyvom pandémie COVID-19 a opatrení proti šíreniu koronavírusu výrazne poklesla. Na koncertoch sledovaných súborov na území Slovenskej republiky bolo ponúknutých 92 049 miest oproti údaju 350 888 miest z roku 2019, k dispozícii tak bolo o 73,8 % menej ponúknutých miest. Vystúpenia navštívilo alebo sledovalo online spolu 61 977 divákov, čo bolo o 236 803 menej ako v roku 2019. Percentuálny pokles návštevnosti/sledovanosti koncertov predstavuje 79,3 %. Počet návštevníkov na koncertoch v zahraničí bol 6 237 oproti počtu 70 746 z roku 2019. Údaje o počte ponúknutých miest a počte návštevníkov môžu byť skreslené, pretože sa nezaznamenávali oddelene počty návštevníkov online. Niekedy bolo potrebné tieto údaje zaznamenať odhadom a vzhľadom na historicky výnimočnú situáciu nebola dosiahnutá spoločná metodika zaznamenávania týchto údajov*.

rok	počet ponúknutých miest na koncertoch v SR	počet návštevníkov na koncertoch v SR	návštevnosť v %
2016	446 912	319 691	71,5
2017	337 730	254 640	75,4
2018	418 269	364 517	87,2
2019	350 888	298 780	85,1
2020	92 049	61 977	67,3*

Finančné a personálne zabezpečenie činnosti hudobných telies a umeleckých súborov

Celkové príjmy hudobných telies a umeleckých súborov boli vo výške 11 611 601 eur, celkové náklady na činnosť tvorili sumu 16 030 832 eur.

Činnosť subjektov zabezpečovalo 1 717 osôb, z toho bolo 590 zamestnancov. Podiel žien z celkového počtu osôb zabezpečujúcich túto oblasť kultúry tvoril 38,5 %. Priemerná mzda zamestnanca predstavovala 1 418 eur.

Verejné podujatia profesionálnej hudobnej kultúry

Predmet zisťovania

Ročným výkazom o verejných podujatiach v oblasti profesionálnej hudobnej kultúry KULT (MK SR) 16-01 sa získava prehľad o aktivitách organizátorov hudobného života a o koncertnom dianí na Slovensku, žánrovom a územnom členení podujatí a členení podľa typu. Osobitne sa získavajú údaje o finančnom a personálnom zabezpečení podujatí.

Spravodajské jednotky

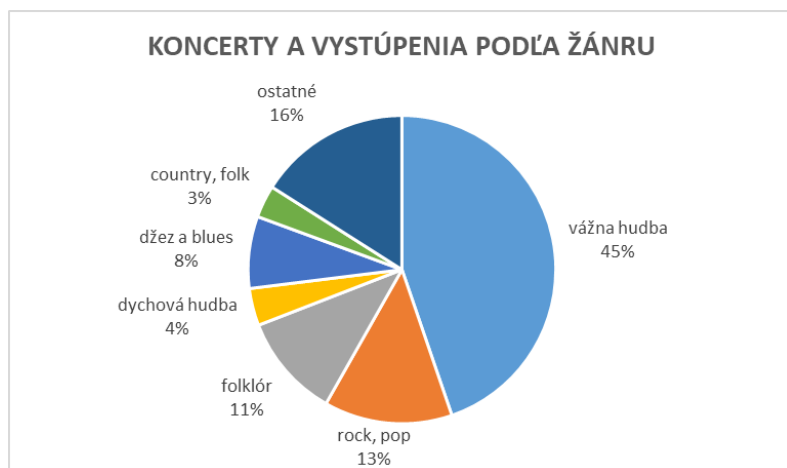
Spravodajskými jednotkami sú organizácie, umelecké agentúry, nadácie, občianske združenia, mestské kultúrne strediská, obecné a mestské zastupiteľstvá i slovenské liečebné kúpele, ktoré v rámci svojej činnosti usporadúvajú verejné koncerty a hudobné podujatia profesionálnej hudobnej kultúry. Zo 163 oslovených subjektov 156 poskytlo súčinnosť v štatistickom zisťovaní (95,7 %), z nich 101 vykonávalo činnosť v sledovanom období.

Žánrové a geografické členenie podujatí profesionálnej hudobnej kultúry

V nepriaznivej situácii poznačenej pandémiou spravodajské jednotky organizujúce podujatia profesionálnej hudobnej kultúry usporiadali celkovo 1 587 koncertov a vystúpení, čo predstavuje pokles o 66,5 % oproti roku 2019. Najväčší pokles počtu koncertov sme zaznamenali v oblasti vážnej hudby, ktorých sa uskutočnilo o 933 menej ako v roku 2019. V percentuálnom vyjadrení tvoril pokles počtu usporiadaných koncertov pri jednotlivých žánroch 55 % (džez a blues) až 84 % (dychová hudba).

Z celkového počtu 1 587 koncertov bolo 404 odohraných na festivaloch, 374 v rámci koncertného cyklu a samostatných koncertov bolo 809.

rok	podujatia spolu	žánrové členenie podujatí						
		vážna hudba	dychová hudba	folklór	džez a blues	rock, pop	country, folk	ostatné
2016	3 465	1 286	303	437	137	510	137	655
2017	4 682	1 952	322	468	281	626	158	875
2018	4 518	1 704	249	586	272	681	154	87
2019	4 741	1 643	388	669	271	838	156	776
2020	1 587	710	62	173	120	214	54	254

Rozloženie usporiadateľských aktivít podľa jednotlivých krajov zaznamenalo oproti predchádzajúcemu obdobiu výrazný pokles vo všetkých krajoch od 52 % do 81 %. Najvyšší percentuálny rozdiel evidujeme v Prešovskom, Banskobystrickom a Nitrianskom kraji.

rok	členenie podujatí podľa krajov							
	Bratislavský	Trnavský	Trenčiansky	Nitriansky	Žilinský	Bansko-bystrický	Košický	Prešovský
2016	935	504	375	221	302	439	157	532
2017	1 543	484	375	270	371	551	261	827
2018	1 384	529	362	281	311	540	248	863
2019	1 325	615	459	268	337	796	238	703
2020	635	219	160	57	150	154	79	133

Návštevnosť na podujatiach profesionálnej hudobnej kultúry

Výrazne znížený počet koncertov a miest na nich ponúknutých v dôsledku pandémie sa odrazil aj v údajoch o návštevnosti. Počet návštevníkov 206 010 predstavuje

dramatický medziročný pokles až o 90,2 %. Pomer ponúknutých miest a počtu návštevníkov síce stúpol na 88,1 %, počas pandémie však ide o nie celkom relevantný údaj, pretože počet ponúknutých miest bol neprirodzene znížený v dôsledku opatrení, a tak nezodpovedal reálnemu dopytu publika*.

rok	počet ponúknutých miest na podujatiach	počet návštevníkov na podujatiach	návštevnosť v %
2016	2 224 539	1 732 951	77,90
2017	2 597 621	1 986 907	76,49
2018	2 489 033	2 030 449	81,57
2019	2 451 079	2 099 287	85,65
2020	233 799	206 010	88,11*

Finančné a personálne zabezpečenie podujatí v oblasti profesionálnej hudobnej kultúry

Subjekty pôsobiace v tejto oblasti kultúry mali na svoju činnosť k dispozícii celkové príjmy vo výške 27 703 691 eur, celkové náklady na činnosť tvorili sumu 28 130 958 eur.

Činnosť spravodajských jednotiek zabezpečovalo 1 581 osôb (5 968 v roku 2019!), z toho bolo 682 zamestnancov. Podiel žien z celkového počtu osôb zabezpečujúcich túto oblasť kultúry tvoril polovicu. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca predstavovala 1 101 eur.

Drastický pokles návštevnosti bol pre kultúru zdrvivý a pre mnohých ľudí pracujúcich v oblasti kultúry a umenia viedol k ukončeniu činnosti. Ukončenie

činnosti jednotlivých spravodajských jednotiek vo väčšom rozsahu zatiaľ v štatistickom zisťovaní neevidujeme a ich počet ostáva podobný. Môžeme sa len domnievať, že aj keď sa situácia v ďalších rokoch vráti do normálu, samotný sektor bude trvalo zasiahnutý a niektoré kultúrne subjekty pandémie neprežijú.

Výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel

Predmet zisťovania

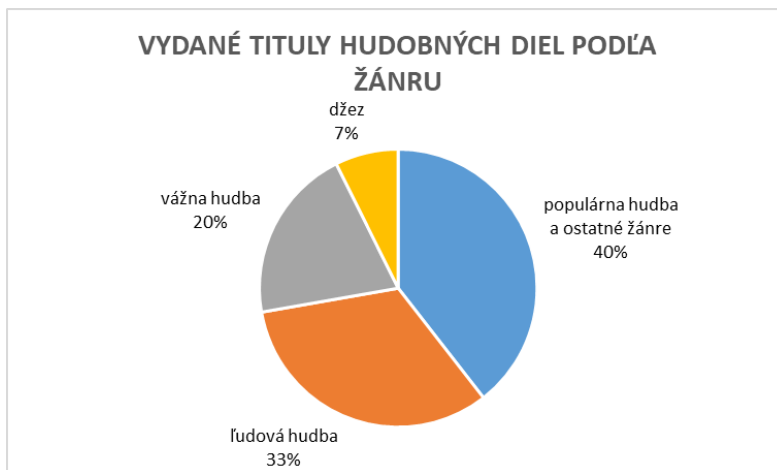
Prostredníctvom ročného výkazu KULT 19-01 o výrobe a distribúcii zvukových záznamov hudobných diel sa získava prehľad o aktivitách hudobných vydavateľstiev i menších vydavateľov CD, DVD, blu-ray a iných hudobných nosičov a o finančnom a personálnom zabezpečení tejto oblasti kultúry.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami sú vydavatelia hudobných nosičov – organizácie, umelecké agentúry a súkromní vydavatelia, ktorí v rámci svojej činnosti pravidelne alebo príležitostne vydávajú profesionálne hudobné nahrávky interpretov na hudobných nosičoch. Z celkového počtu 184 oslovených spravodajských jednotiek 171 subjektov poskytlo súčinnosť v štatistickom zisťovaní, z nich 60 vyrobilo a distribuovalo záznamy hudobných diel, 101 prerušilo činnosť v tejto oblasti a 10 subjektov ukončilo činnosť (v roku 2019 vykonávalo činnosť 70, prerušilo 95, ukončil 1). Zmena počtu spravodajských jednotiek predstavuje prirodzený proces selekcie a spresnenia zoznamu subjektov, ktoré sú pre štatistické zisťovanie relevantné.

Žánrové členenie, náklad a predaj rozmnoženín zvukových záznamov hudobných diel

Spolu bolo vydaných 300 titulov hudobných diel, čo je o vyše polovicu menej ako v roku 2019. Žánrovo dominuje naďalej populárna hudba a podžánre (118), nasledujú ľudová (resp. regionálna, tradičná) hudba (98), vážna hudba (61) a džez (23).

Celkový počet titulov hudobných diel na zvukových nosičoch bol 258, náklad vydaných nosičov predstavoval 137 807, počet predaných nosičov 160 772. Podľa sumárnych údajov bol opäť nízky počet hudobných diel v distribúcii online – 78, pričom sa zvýšil počet predaných rozmnoženín zvukových záznamov hudobných diel distribuovaných online z 8 300 na 12 267.

vybrané ukazovatele		2018	2019	2020
počet vydaných titulov zvukových záznamov hudobných diel spolu		423	652	300
z toho zvukové záznamy hudobných diel slovenských autorov		374	293	214
v tom	vážna hudba	80	82	61
	ľudová hudba (regionálna, tradičná)	147	127	98
	džez	41	36	23
	populárna hudba a ostatné žánre	155	407	118
počet vydaných titulov zvukových záznamov hudobných diel distribuovaných na nosičoch (CD, DVD, blu-ray, LP – vinyl a i.)		372	589	258
počet vydaných titulov zvukových záznamov hudobných diel distribuovaných online		82	79	78

Oblasť vydávania nosičov hudobnej kultúry je dlhodobo nestabilná a z údajov nie je možné vytvoriť dlhodobé trendy ani vyvodíť dosah pandémie. Možno predpokladať, že sa dôsledky pandémie prejavili aj v poklese vydaných titulov diel slovenských aj zahraničných autorov. Výrazný nárast/pokles v náklade vydaných rozmnoženín, v počte predaných rozmnoženín či v počte predaných rozmnoženín distribuovaných online môže v údajoch spôsobiť napríklad jeden vydaný/nevydaný album jedného hudobného interpreta.

Finančné a personálne zabezpečenie výroby a distribúcie zvukových záznamov hudobných diel

Výška príjmov spolu s výnosmi predstavovala 5 924 152 eur, z toho až 94 % tvorili výnosy. Podiel tuzemských grantov vo výške 188 000 eur bol v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 35 % nižší (290 548 eur). Celkové náklady na činnosť subjektov predstavovali 5 238 333 eur. Zatiaľ čo údaje v príjmoch a nákladoch za posledné tri roky predstavujú určitý kontinuálny trend, niektoré konkrétne ukazovatele v ekonomickom module sú značne kolísavé. Tieto údaje môžu naznačovať určitú neustálenosť oblasti vydávania a distribúcie nosičov na slovenskej hudobnej scéne (neustálenosť tohto sektora je možné pozorovať aj v zahraničí).

ukazovateľ (v eurách)	2018	2019	2020
príjmy (výnosy) spolu	5 068 646	5 752 401	5 924 152
z toho výnosy	4 093 841	5 354 842	5 594 935
náklady spolu	4 032 402	4 909 942	5 238 333
z toho mzdové náklady	303 222	372 818	403 402

Vydavateľskú a distribútorскую činnosť v oblasti zvukových záznamov hudobných diel zabezpečovalo 121,5 osoby (160 v roku 2019), z toho 52,5 tvorilo zamestnaneckú základňu. Podiel žien na celkovom počte osôb zabezpečujúcich činnosť v tejto oblasti tvoril presnú tretinu. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca v pracovnom pomere na plný pracovný úväzok predstavovala 967 eur, mzda odborného zamestnanca bola o euro vyššia.

V štatistickom zisťovaní za rok 2020 sa prejavili prvé dôsledky pandémie COVID-19 pre oblasť profesionálnej hudobnej kultúry. Pozitívne a stúpajúce trendy posledných rokov sa zastavili a výrazným spôsobom narušili. Hoci niektoré sektory ako vydávanie a distribúcia nosičov mohli byť zasiahnuté menej než napríklad organizácia koncertov a pôsobenie hudobných interpretov a telies, vzťahy medzi týmito oblasťami sú prepojené a zasiahnutie jednej oblasti bude mať negatívny dosah aj na ďalšie oblasti. Údaje štatistického zisťovania odrážajú vážnu situáciu, ktorú bude potrebné reflektovať aktívnymi opatreniami aj v nasledujúcich rokoch.

4.6 Audiovizia

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania v oblasti audiovizie je výroba slovenských audiovizuálnych diel, distribúcia audiovizuálnych diel na slovenský trh, sieť poskytovateľov audiovizuálnych mediálnych služieb, organizátorov festivalov a prevádzkovateľov kín v Slovenskej republike. Prostredníctvom štatistického zisťovania sa získali údaje o počte vyrobených slovenských audiovizuálnych diel, nákladoch na ich výrobu a o podieloch slovenských producentov na zahraničnej koprodukcii. Osobitne boli získané údaje o distribúcii audiovizuálnych diel so zreteľom na distribúciu kinematografických diel pre kiná podľa krajiny pôvodu. Za oblasť filmových festivalov boli získané údaje o počte organizovaných podujatí, o návštevnosti, v oblasti kín sa zisťovali údaje o počte kín, predstavení a návštevníkov, cene vstupného a údaje o celkových tržbách kín. Vzhľadom na vývoj technológií sa získavali aj údaje o stave digitalizácie kín na Slovensku.

Pandémia COVID-19 v roku 2020 mala najvýraznejší vplyv na distribučné spoločnosti a kiná, ktoré zostali zatvorené 116 dní v roku.

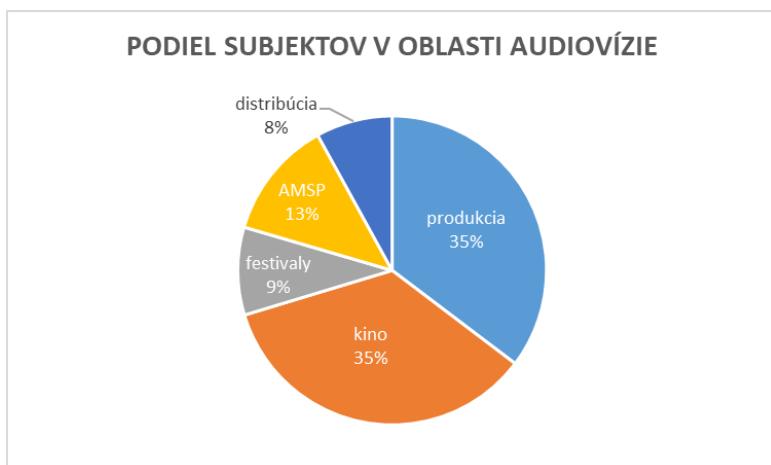
Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami za oblasť audiovizie sú producenti a distributéri audiovizuálnych diel, organizátori filmových festivalov, poskytovatelia audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie a prevádzkovatelia kín.

V roku 2020 bolo oslovených 539 spravodajských jednotiek, z ktorých 517 poskytlo súčinnosť v štatistickom zisťovaní. Aspoň jednu zo sledovaných činností v oblasti audiovizie¹ vykonávalo 337 subjektov¹:

- 119 subjektov v oblasti produkcie,
- 27 subjektov v oblasti distribúcie audiovizuálnych diel,
- 42 subjektov poskytovalo audiovizuálne mediálne služby na požiadanie (AMSP),
- 31 subjektov organizovalo filmový festival,
- 118 subjektov prevádzkovalo kino.

¹ Ak subjekt vykonával kombináciu činností (produkcia/distribúcia, prevádzkovanie kina atď.), je vedený vo všetkých kategóriách.

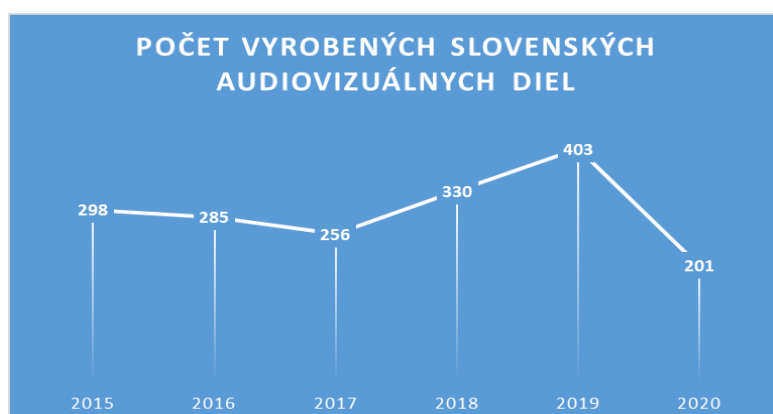
V roku 2020 aspoň jednu zo sledovaných činností v oblasti audiovizízie prerušilo/nevykonávalo 257 subjektov a 6 subjektov činnosť ukončilo.

Výroba slovenských audiovizuálnych diel

Prostredníctvom štatistického zisťovania sa získali údaje o 201 vyrobených audiovizuálnych dielach, z ktorých bolo:

- 35 kinematografických audiovizuálnych diel (27 dlhometrážnych a 8 krátkych a stredometrážnych) s celkovými nákladmi na výrobu vo výške 18 651 440 eur,
- 166 iných audiovizuálnych diel (22 dlhometrážnych a 144 krátkych a stredometrážnych) s celkovými nákladmi na výrobu vo výške 744 169 eur.

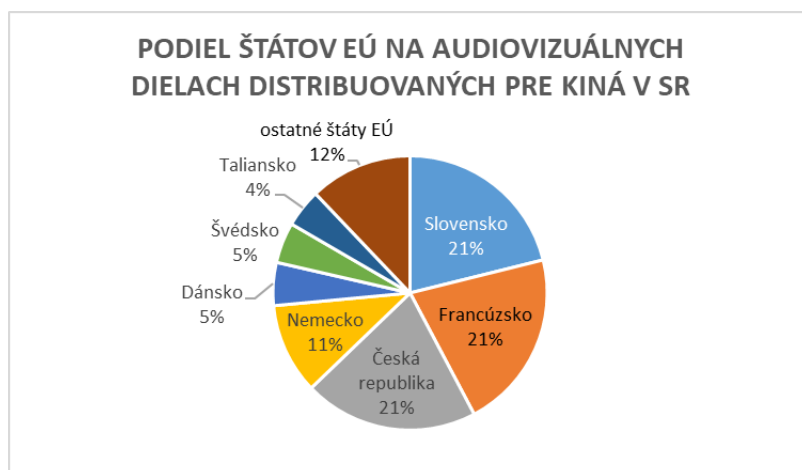
	2018	2019	2020
vyrobené slovenské audiovizuálne diela	330	403	201
percentuálny podiel (%)	100	122,1	60,9
celkové náklady na výrobu (v eurách)	26 545 878	25 064 799	19 395 609

V koprodukcii s Českou republikou, Írskom, Lotyšskom, Nemeckom, Poľskom, Rakúskom, Rumunskom a so Slovinskom bolo vyrobených 17 kinematografických diel (39 v roku 2019, pokles o 56,4 %).

Distribúcia audiovizuálnych diel na slovenský trh

V roku 2020 bolo na slovenský trh distribuovaných 4 432 audiovizuálnych diel, z nich bolo 653 určených pre kiná. V premiére bolo na Slovensku uvedených 73 audiovizuálnych diel. Z distribuovaných titulov (355) mala najvyššie zastúpenie produkcia štátov Európskej únie (448 v roku 2019). Najvyššie zastúpenie mali audiovizuálne diela slovenskej a francúzskej produkcie (obe po 75), českej (73) produkcie, nasledujú diela nemeckej (38), dánskej (18), švédskej (17), talianskej (16), belgickej, poľskej a španielskej (po 8) produkcie. Produkciu ostatných štátov EÚ² predstavuje 19 diel.

Z ostatných európskych štátov mimo Európskej únie bolo distribuovaných 65 titulov (40 titulov v roku 2019, dôvodom nárastu mohlo byť vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie). Najvyššie zastúpenie z ostatných štátov sveta mala produkcia USA so 190 titulmi.

	2017	2018	2019	2020
počet distribuovaných audiovizuálnych diel spolu	4 889	7 878	6 824	4 432
počet distribuovaných audiovizuálnych diel pre kiná	716	727	755	653

² Štáty EÚ s produkciou menej ako 5 titulov.

Audiovizuálne mediálne služby na požiadanie (AMSP)

V roku 2020 bolo poskytovaných 46 audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie (104 v roku 2019). Z tohto počtu bolo 42 audiovizuálnych mediálnych služieb poskytovaných bezodplatne a 4 audiovizuálne mediálne služby boli poskytované za úhradu.

Z celkového počtu 73 020 (56 086 v roku 2019) ponúkaných programov bolo 9 302 audiovizuálnych diel. Z celkového počtu 6 026 ponúkaných európskych audiovizuálnych diel bolo 1 550 (1 653 v roku 2019) slovenských.

Poskytovatelia AMSP zaznamenali 40 891 639 (36 489 522 v roku 2019) používateľov. Z tohto počtu bolo 167 244 registrovaných, ktorí si zabezpečili prístup uhradením paušálneho alebo jednorazového poplatku a 39 714 395 používateľov využilo bezodplatný prístup.

Filmové festivaly

Na Slovensku sa v roku 2020 konalo celkovo 34 filmových festivalov a prehliadok, ktoré mali slovenského organizátora. Z tohto počtu bolo 12 tuzemských festivalov bez zahraničnej účasti, 17 festivalov so zahraničnou účasťou a 5 cezhraničných filmových festivalov.

Na festivaloch a prehliadkach sa uviedlo spolu 1 529 filmov a programov (5 387 v roku 2019). Zvýšil sa percentuálny podiel slovenských filmov a programov z 12,9 % v roku 2019 na 27,4 % (419, z toho bolo 93 dlhometrážnych), z krajín Európskej únie (okrem slovenských) bolo uvedených 691 filmov. Celkový počet predstavení filmov a programov bol 881 (2 445 v roku 2019), z toho počet predstavení slovenských filmov bol 202 (23 %, predtým 26 %). Celkový počet divákov na festivaloch a prehliadkach bol 141 180 (194 287 v roku 2019), z toho bolo 26 334 divákov slovenských filmov a programov (18,6 %, predtým 30,3 %). Počet evidovaných účastníkov na festivaloch a prehliadkach predstavoval 2 425 (4 538 v roku 2019).

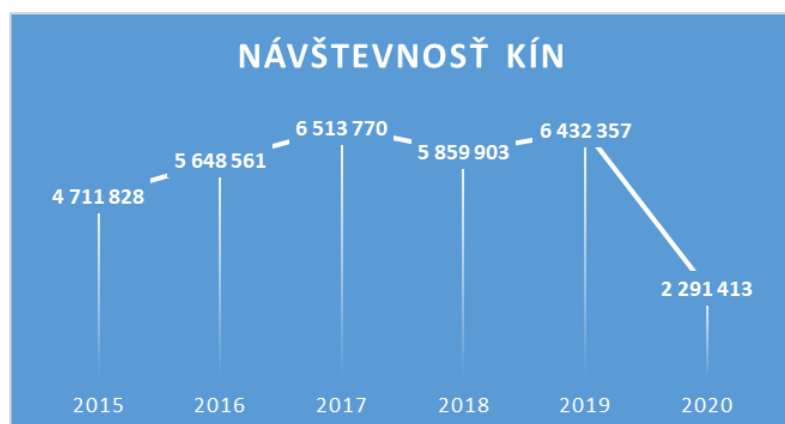
	2017	2018	2019	2020
počet filmových festivalov a prehliadok spolu	39	53	43	34
tuzemské bez zahraničnej účasti	10	18	8	12
tuzemské so zahraničnou účasťou	26	31	30	17
cezhraničné	3	4	5	5
počet návštevníkov na festivaloch a prehliadkach spolu	271 899	292 868	194 287	141 180

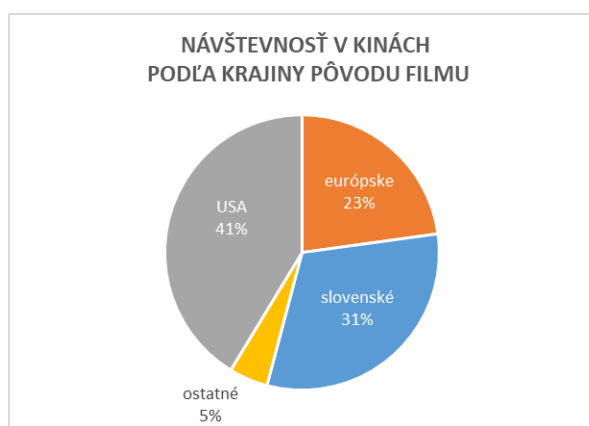
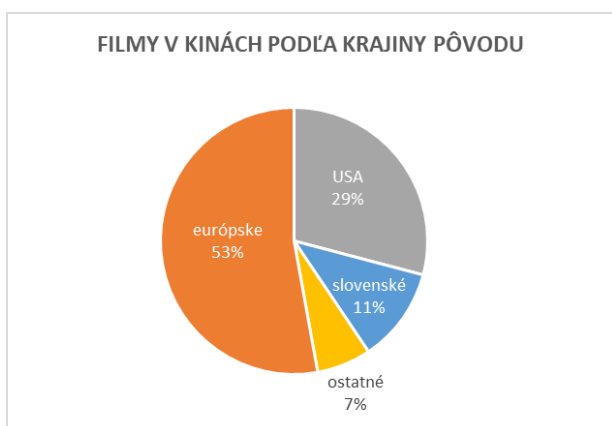
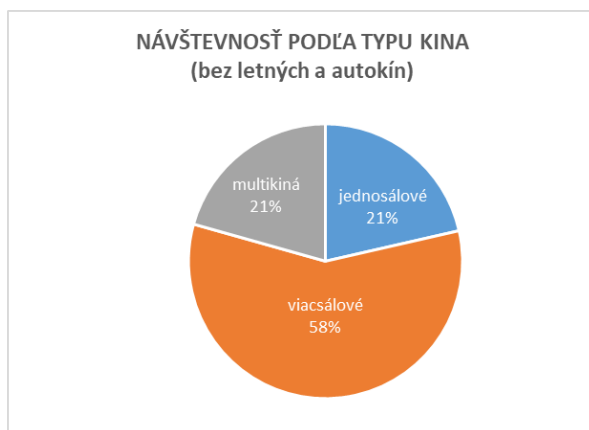
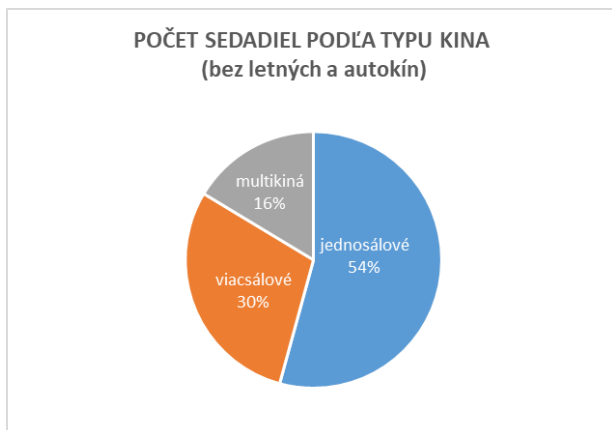
Kiná v SR

V Slovenskej republike bolo v roku 2020 v prevádzke 155 kín, z ktorých bolo 88 v zriaďovateľskej pôsobnosti štátu/obce a 67 bolo prevádzkovaných súkromnými subjektmi. Činnosť kín bola silne ovplyvnená opatreniami prijatými v dôsledku pandemickej situácie. Uskutočnilo sa 100 578 (194 859 v roku 2019) predstavení (pokles o 48 %). Predstavenia navštívilo 2 291 413 návštevníkov (priemerná návštevnosť na predstavenie bola 23 návštevníkov), návštevnosť klesla oproti roku 2019 o 64,3 %. Celkové tržby zo vstupného medziročne klesli o 61,9 %, predstavovali viac ako 12 miliónov eur. Priemerná cena vstupenky bola 5,52 eura, v roku 2019 to bolo 5,15 eura. V roku 2020 nepremietalo/prerušilo činnosť 34 kín, 2 kiná ukončili činnosť.

Vybrané ukazovatele za kiná a percentuálne porovnanie s rokom 2018

	2018		2019		2020	
	N	%	N	%	N	%
počet kín spolu	149	100	147	98,6	155	104
jednosálové	106	100	98	92,4	100	102
viacsálové	21	100	22	104,8	22	104,8
multikiná	4	100	4	100	4	100
letné/autokiná/ostatné	18	100	23	127,8	29	161,1
počet návštevníkov	5 859 903	100	6 432 357	109,8	2 291 413	39,1
tržby zo vstupného (v eurách)	28 778 775	100	33 151 132	115,2	12 640 298	43,9

Finančné a personálne zabezpečenie činností v oblasti audiovizie

V roku 2020 predstavovali celkové príjmy subjektov pôsobiacich vo všetkých oblastiach audiovizie (produkcia a distribúcia audiovizuálnych diel, organizácia filmových festivalov, poskytovanie audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a prevádzkovanie kín) objem 57 780 814 eur (97 868 445 eur v roku 2019). Podiel výnosov sa v roku 2020 znížil na 63,8 % z celkového objemu príjmov, v roku 2019 to bolo až 82 %. Celkové náklady na činnosť v oblasti audiovizie tvorili 55 317 698 eur (79 270 457 eur v roku 2019).

Personálne zabezpečovalo túto oblasť kultúry 5 133 osôb, z toho 2 438 žien. Podiel zastúpenia mužov a žien bol približne rovnaký. Z celkového počtu osôb bolo 651 zamestnancov. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca zamestnaného na plný pracovný úväzok predstavovala 1 091 eur.

4.7 Vysielanie rozhlasových a televíznych programových služieb

Rozhlasové vysielanie

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je oblasť rozhlasového vysielania. Prostredníctvom štatistického zisťovania sa získali údaje o celkovom časovom rozsahu rozhlasového vysielania a rozsahu vysielania jednotlivých typov programov, ako aj o rozsahu doplnkového vysielania. Osobitne sa zisťovali údaje o rozsahu vysielania do zahraničia, a to podľa typu programov a jazyka vysielania, údaje o časovom rozsahu vysielania v jazykoch národnostných menšín, údaje o finančnom a personálnom zabezpečení vysielania.

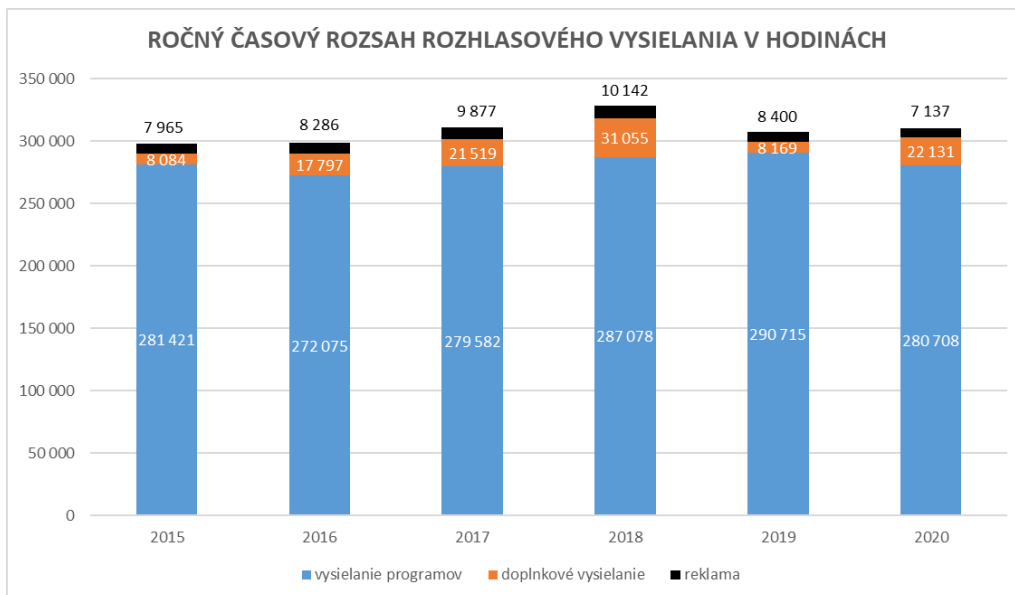
Spravodajské jednotky

Údaje za rok 2020 poskytol verejnoprávny vysielateľ Rozhlas a televízia Slovenska (ďalej RTVS) za organizačnú zložku Slovenský rozhlas a držitelia licencie na rozhlasové vysielanie. V roku 2020 v SR vysielalo 41 rozhlasových programových služieb, 9 z nich prevádzkoval RTVS.

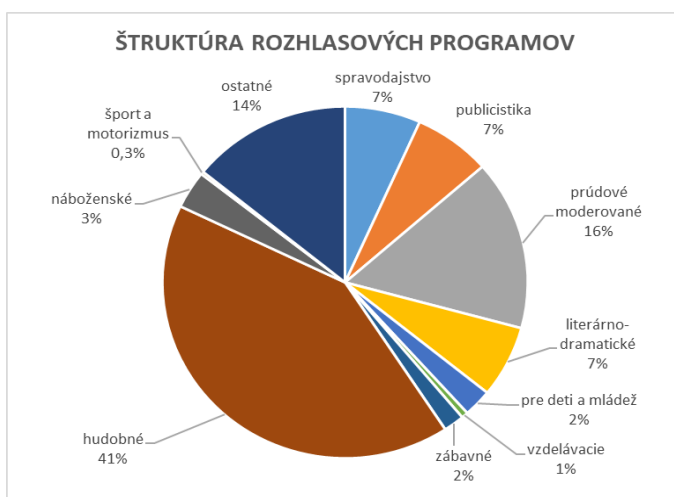
Za Slovenský rozhlas boli údaje poskytnuté osobitne za jednotlivé programové služby (Rádio Slovensko, Rádio Patria, Rádio FM, Rádio Devín, Rádio Regina, Radio Slovakia International, Rádio Litera, Rádio Pyramída a Rádio Junior).

Rozsah rozhlasového vysielania v členení podľa typu programu

Štatistickým zisťovaním sa získal obraz o celkovom rozsahu rozhlasového vysielania, ako aj o zastúpení a rozsahu vysielania jednotlivých typov programov. V prestupnom roku 2020 bolo v SR odvysielaných 309 976 hodín programov a doplnkového vysielania, o 2 692 hodín viac ako v roku 2019.

Z celkového rozsahu rozhlasového vysielania najvyššie zastúpenie mali hudobné programy – 116 101 hodín, prúdové moderované vysielanie 43 897 hodín, publicistické programy 19 241 hodín, spravodajské programy 18 820, literárno-dramatické programy 18 539 hodín a náboženské programy 9 690 hodín. Rozsah vysielania pre deti bol 7 111 hodín. Doplnkové vysielanie bolo zaradené do vysielania rozhlasových programových služieb v rozsahu 29 268 hodín, z toho 7 137 hodín je reklama, čo je o 15 % menej ako v roku 2019.

Vysielanie Slovenského rozhlasu predstavovalo 24,4 % (75 499 hodín) z celkového rozsahu rozhlasového vysielania v roku 2020. Najvyššie zastúpenie v jeho vysielaní mali hudobné programy – 20 550 hodín, spravodajstvo a publicistika boli odvysielané v celkovom rozsahu 16 230 hodín. Rozsah vysielania literárno-

dramatických programov, ktoré sa v komerčnom vysielaní vyskytuje v minimálnej miere, bol 18 200 hodín. Pre deti a mládež sa v Slovenskom rozhlas v roku 2020 odvysielalo 6 164 hodín programu.

Vysielanie do zahraničia

Vysielanie pre zahraničných poslucháčov zabezpečoval v zmysle zákona Slovenský rozhlas, a to prostredníctvom rozhlasovej programovej služby Radio Slovakia International. V roku 2020 bol celkový časový rozsah vysielania do zahraničia 8 784 hodín programov, pričom rozsah vysielania v každom jazyku vysielania (anglickom, nemeckom, francúzskom, ruskom, španielskom a slovenskom) predstavoval približne 1 460 hodín.

Vysielanie v jazykoch národnostných menšín

Vysielanie v jazykoch národnostných menšín žijúcich na území Slovenskej republiky takisto v roku 2020 zabezpečoval v zmysle zákona Slovenský rozhlas. Koncom roku 2019 začala vysielateľ v maďarskom jazyku stanica s náboženským zameraním MIRJAM RÁDIO, z tohto dôvodu stúplo v roku 2020 vysielanie pre národnostné menšiny žijúce na území Slovenskej republiky z 5 695 na 14 011 hodín programov. Najvyššie zastúpenie – 13 131 hodín – malo vysielanie v maďarskom jazyku. V rusínskom jazyku bolo odvysielaných 350 hodín, v ukrajinskom 326 a v rómskom jazyku 144 hodín programov.

Finančné zabezpečenie vysielania rozhlasových programových služieb

Subjekty disponovali príjmami vo výške 46 112 478 eur, náklady na zabezpečenie rozhlasového vysielania predstavovali 45 099 641 eur.

Vybrané ekonomické ukazovatele z oblasti rozhlasového vysielania (v eurách)

	2016	2017	2018	2019	2020
príjmy (výnosy) spolu (bez príjmových finančných operácií)	45 006 626	44 422 577	47 177 514	51 600 233	46 112 478
z toho príjmy z úhrad za služby verejnosti poskytované RTVS	23 482 663	24 294 661	24 771 071	24 965 964	22 586 629
výnosy z vlastnej činnosti spolu	14 685 588	14 172 751	14 854 966	14 658 241	13 610 123
z toho reklama, telenákup, sponzorské oznámenie a i.	5 501 299	6 131 156	7 452 409	5 053 316	5 098 599
výdavky (náklady) na bežnú činnosť spolu	40 360 969	39 680 416	41 498 688	43 783 233	45 099 641
z toho mzdové náklady (bez OON)	8 548 693	8 917 592	9 913 502	10 449 686	11 774 462

Osoby zabezpečujúce rozhlasové vysielanie

Programy jednotlivých rozhlasových programových služieb v roku 2020 vyrábalo a ich vysielanie zabezpečovalo 8 711 osôb, z toho bolo 721 zamestnancov. Vyšší celkový

počet je spôsobený predovšetkým počtom pracovníkov pracujúcich na dohodu v RTVS. Priemerná mzda zamestnancov v oblasti rozhlasového vysielania bola 1 129 eur. Priemerná mzda rozhlasových pracovníkov v RTVS bola 1 387 eur.

Stav v oblasti rozhlasového vysielania, tak ako po minulé roky, nezaznamenal výrazné zmeny.

Televízne vysielanie

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je oblasť televízneho vysielania. Prostredníctvom štatistického zisťovania sa získali údaje o celkovom časovom rozsahu vysielania, rozsahu vysielania a pôvode jednotlivých typov programov, ako aj o rozsahu doplnkového vysielania. Osobitne boli získané údaje o rozsahu vysielania v jazykoch národnostných menšín, rozsahu vysielania pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ako aj údaje o finančnom a personálnom zabezpečení vysielania.

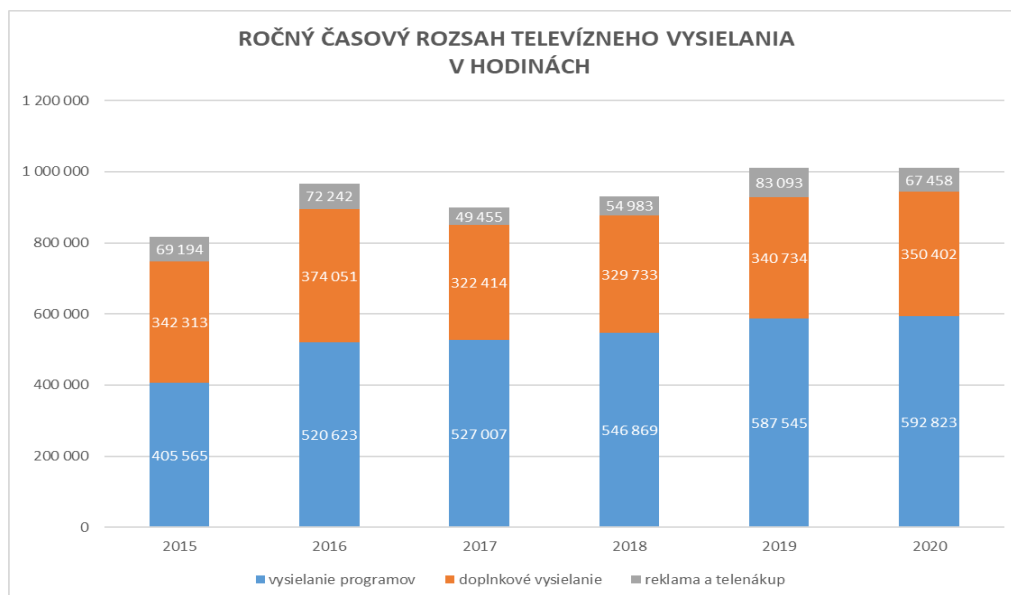
Spravodajské jednotky

Údaje za rok 2020 poskytol verejnoprávny vysielateľ Rozhlas a televízia Slovenska (ďalej RTVS) za organizačnú zložku Slovenskú televíziu a držiteľia licencie na televízne vysielanie. V roku 2020 bolo v SR prevádzkovaných 136 televíznych programových služieb, v prípade 4 programových služieb bolo vysielanie prerušené/nevysielali, 12 televíznych programových služieb ešte nezačalo vysielateľ a v prípade 2 televíznych programových služieb bolo vysielanie ukončené.

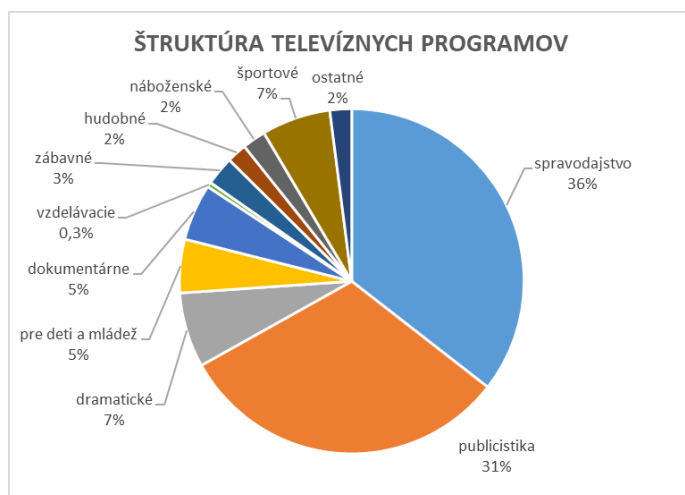
Za Slovenskú televíziu boli údaje poskytnuté osobitne za jednotlivé televízne programové služby Jednotka, Dvojka a Trojka.

Rozsah televízneho vysielania v členení podľa typu a pôvodu programu

Štatistickým zisťovaním sa získal obraz o celkovom rozsahu televízneho vysielania, ako aj o zastúpení a rozsahu vysielania jednotlivých typov programov. V roku 2020 sa v Slovenskej republike odvysielalo 1 010 683 hodín televíznych programov a doplnkového vysielania, čo je o 689 hodín menej ako v roku 2019 z dôvodu nižšieho počtu vysielajúcich staníc.

Z programových typov najvyššie zastúpenie vo vysielaní malo spravodajstvo – 210 544 hodín, a publicistika – 186 029 hodín. Doplnkové vysielanie bolo zaradené do vysielania televíznych programových služieb v celkovom rozsahu 417 860 hodín, z toho 271 147 hodín predstavovalo vysielanie videotextových informácií lokálneho vysielania a 67 458 hodín vysielanie reklamy a telenákupu.

Slovenská televízia odvysielala v roku 2020 celkovo 23 796 hodín programov a doplnkového vysielania. Najvyššie zastúpenie mali dramatické programy – 5 859 hodín, spravodajské programy (vrátane športových) 3 281 hodín, publicistické programy 2 791 hodín, dokumentárne programy 2 768 hodín, zábavné programy 2 509 hodín. Programy pre deti a mládež boli odvysielané v rozsahu 1 887 hodín. Doplnkové vysielanie bolo zaradené do vysielania Slovenskej televízie v celkovom rozsahu 1 627 hodín, z nich 478 hodín predstavovalo vysielanie reklamy a telenákupu.

Vysielanie v jazykoch národnostných menšín

Národnostné vysielanie v roku 2020 zabezpečovala v zmysle zákona Slovenská televízia, v jazyku národnostnej menšiny vysielali aj iní držitelia licencie. Spolu bolo v roku 2020 odvysielaných 30 286 hodín programov v jazykoch národnostných menšín. Z nich najvyššie zastúpenie malo vysielanie v maďarskom jazyku – 30 103 hodín. V poľskom jazyku bolo odvysielaných 58 hodín programov, v rómskom jazyku 42 hodín, v rusínskom jazyku 18 hodín, v hebrejskom jazyku 15 hodín, v ukrajinskom jazyku 11 hodín, v nemeckom 7 hodín, v českom jazyku 4 hodiny a v bulharskom 2 hodiny.

Finančné zabezpečenie vysielania televíznych programových služieb

Príjmové položky spravodajských jednotiek na zabezpečenie televízneho vysielania predstavovali spolu sumu 283 805 424 eur, údaje o výdavkoch tvorili celkovú sumu 226 601 971 eur, z toho mzdové náklady boli vo výške 35 494 512 eur.

Vybrané ekonomické ukazovatele z oblasti televízneho vysielania (v mil. eur)

	2016	2017	2018	2019	2020
príjmy (výnosy) spolu (bez príjmových finančných operácií)	283,7	214,6	230,7	243,6	283,8
z toho príjmy z úhrad za služby verejnosti poskytované RTVS	54,8	56,7	57,8	58,3	52,7
výnosy z vlastnej činnosti spolu	150,1	129,0	138,4	141,3	192,9
z toho reklama, telenákup, sponzorské oznámenie a i.	112,5	92,5	99,7	101,3	165,9
výdavky (náklady) na bežnú činnosť spolu	274,8	204,1	209,5	213,8	226,6
z toho mzdové náklady (bez OON)	28,6	25,5	25,7	29,0	35,5

Osoby zabezpečujúce televízne vysielanie

Programy jednotlivých televíznych programových služieb v roku 2020 tvorilo a vyrábalo 4 760 osôb, z ktorých bolo 1 023 žien. Z uvedeného počtu osôb program Slovenskej televízie tvorilo a vyrábalo 3 367 osôb a z nich bolo 387 žien. Vyšší celkový počet je spôsobený predovšetkým počtom pracovníkov pracujúcich v inom ako pracovnoprávnom vzťahu. Priemerná mzda zamestnancov v oblasti televízneho vysielania bola na úrovni 1 172 eur, priemerná mzda televíznych pracovníkov v RTVS bola 1 788 eur.

4.8 Vydávanie periodickej tlače

Údaje za oblasť vydávania periodickej tlače v SR sa nezískavajú prostredníctvom výkazov KULT, zdrojom údajov je evidencia periodickej tlače, ktorú vedie ministerstvo. V roku 2020 sa v SR vydávalo 1 679 titulov periodickej tlače, v porovnaní s minulým rokom to bolo o 66 titulov menej. Z celkového počtu vydávaných časopisov klesol počet týždenníkov o 1 na 22, počet dvojtýždenníkov o 4 na 15 a počet mesačníkov o 3 na 230.

V roku 2020 vychádzal oproti minulému roku nezmenený počet 11 denníkov, počet regionálnych novín klesol o 1 na 105, počet titulov inzertných novín klesol o 4 na 30. Počet obecných novín, ktoré majú vo vydávaní novín najvyššie zastúpenie, v roku 2020 medziročne klesol o 17 na 468 titulov.

4.9 Vydávanie neperiodických publikácií

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je vydávanie neperiodických publikácií v Slovenskej republike. Prostredníctvom štatistického zisťovania boli získané údaje o počte vydaných neperiodických publikácií v členení podľa tematických skupín (triedenie zodpovedá systematike Medzinárodného desatinného triedenia), formy a nákladu vydania. Osobitne sa získali údaje o jazyku vydania a jazykoch, z ktorých boli vydané publikácie preložené, ako aj údaje o finančnom a personálnom zabezpečení vydavateľskej činnosti.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami štatistického zisťovania za oblasť vydávania neperiodických publikácií sú vydavateľstvá pôsobiace na slovenskom trhu, ale napríklad aj štátne inštitúcie, obce, mimovládne organizácie a fyzické osoby, ktoré v príslušnom roku vydali neperiodické publikácie, požiadali o pridelenie čísla ISBN Národnú agentúru v Slovenskej republike.

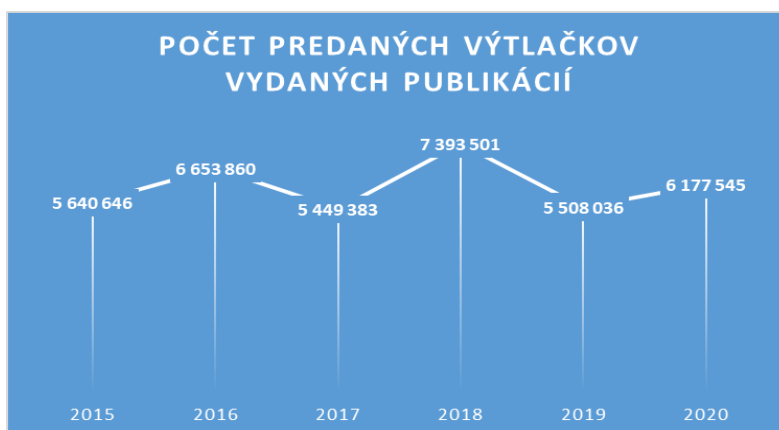
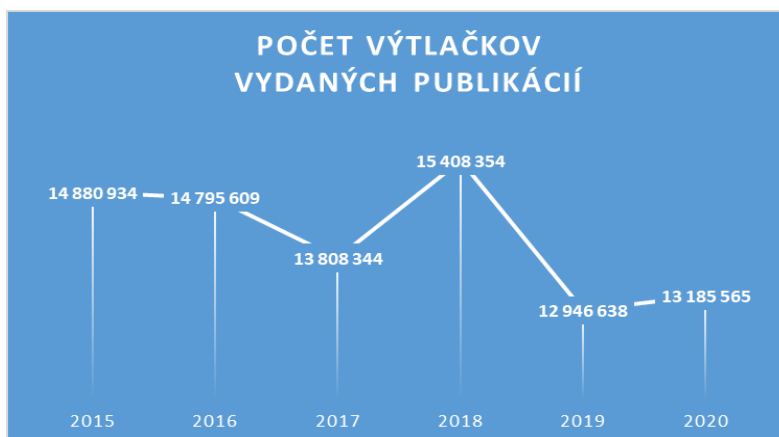
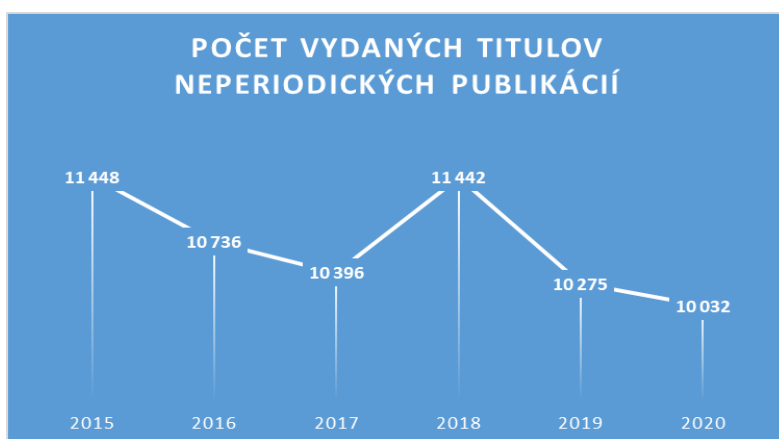
V roku 2020 bolo oslovených 1 911 spravodajských jednotiek, z ktorých súčinnosť v štatistickom zisťovaní poskytlo 1 673 spravodajských jednotiek (87,6 %). Vydavateľskú činnosť vykonávalo 1 382 spravodajských jednotiek (v roku 2019 to bolo 1 534 spravodajských jednotiek), 276 spravodajských jednotiek prerušilo činnosť a 15 spravodajských jednotiek vydavateľskú činnosť ukončilo. Napriek miernemu

poklesu počtu spravodajských jednotiek oproti roku 2018 a 2019 od začiatku štatistického zisťovania má počet spravodajských jednotiek stúpajúci trend.

Produkcja vydaných titulov neperiodických publikácií

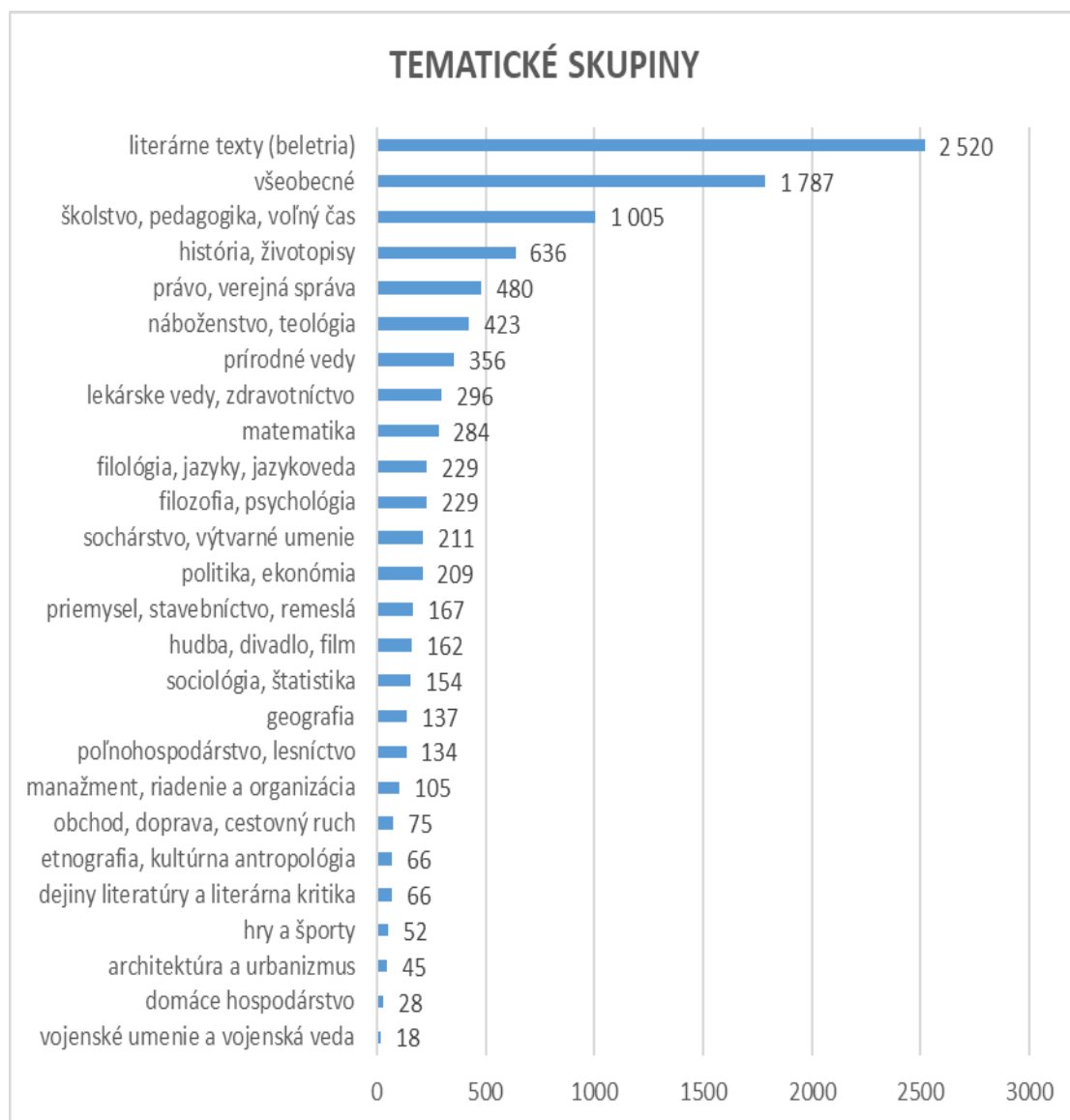
V roku 2020 bolo vydaných celkovo 10 032 titulov neperiodických publikácií, z toho predstavujú knihy 83,7 % (8 398 titulov), brožúry 16,3 % (1 634 titulov). V porovnaní s rokom 2019 ide o mierny pokles (243 titulov – 2,4 %).

Z celkového počtu vydaných neperiodických publikácií vyšlo v prvom vydaní 7 124 titulov (71 %).

Členenie podľa tematických skupín

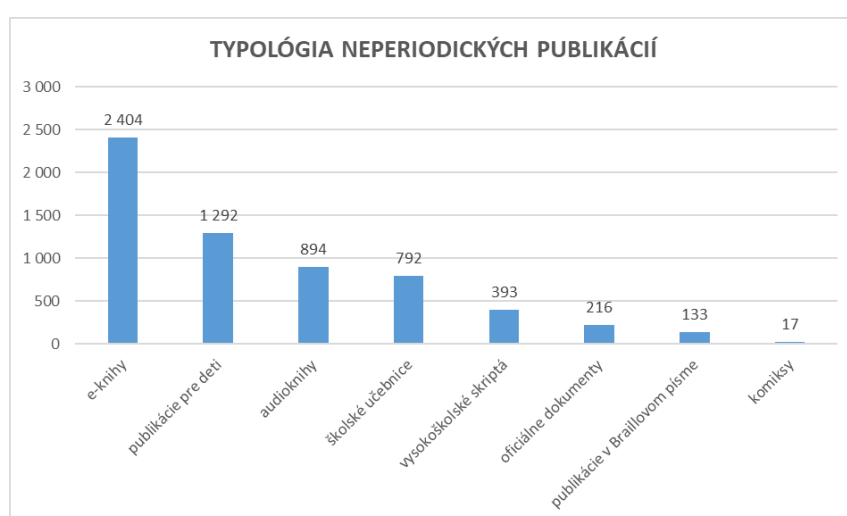
Medzi tematickými skupinami neperiodických publikácií vydaných v roku 2020 prevažujú literárne texty (beletria) – 25,1 % (2 520 titulov), po nich nasleduje skupina všeobecné 17,8 % (1 787 titulov), skupina školstvo, pedagogika, voľný čas – 10 % (1 005 titulov) a skupina história, životopisy – 6,3 % (636 titulov). Toto poradie tematických skupín zostáva zachované od roku 2018.

Členenie podľa typológie dokumentov

Podľa typológie dokumentov prevažovali medzi neperiodickými publikáciami vydanými v roku 2020 publikácie pre deti 1 292 titulov, čo predstavuje 12,9 %, po nich nasledujú školské učebnice – 7,9 % (792 titulov), vysokoškolské skriptá – 3,9 % (393 titulov), oficiálne dokumenty – 2,2 % (216 titulov), publikácie v Braillovom písme – 1,3 % (133 titulov), komiksy – 0,2 % (17 titulov).

Vo forme e-knihy (formát pdf, mobi, epub) bolo vydaných 2 404 titulov (24 %), čo je oproti roku 2019 nárast o 514 titulov, vo forme audiokníh bolo vydaných 894 titulov (8,9 %) oproti roku 2019 je to pokles o 71 titulov.

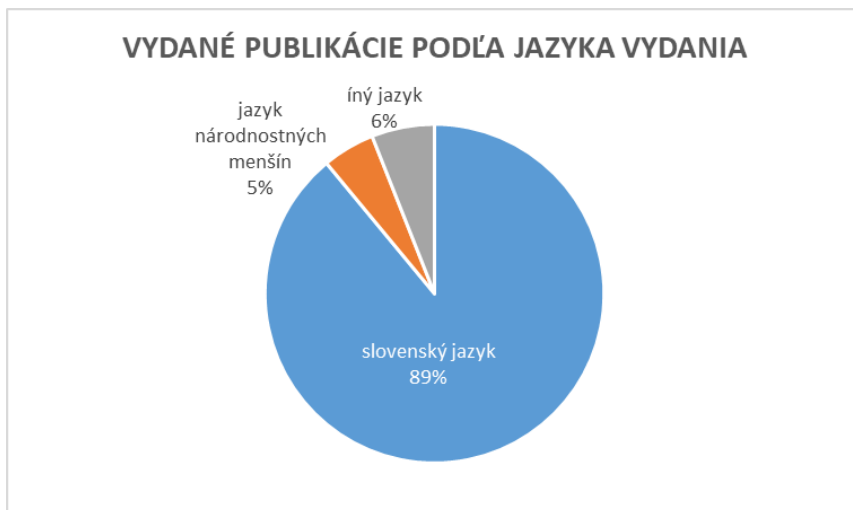
Členenie podľa jazyka vydania

V roku 2020 bolo v slovenskom jazyku vydaných 8 899 titulov (88,7 %), čo je oproti roku 2019 nárast o 5 titulov. Z celkového počtu publikácií vydaných v slovenčine tvorila pôvodná tvorba 6 195 titulov, preklady predstavovali 2 704 titulov.

V jazyku národnostných menšín bolo vydaných 513 titulov (5,1 %; v roku 2019 to bolo 631 titulov). Najviac titulov vyšlo v maďarskom jazyku – 318 titulov (3,2 %), po ňom nasleduje český jazyk – 95 titulov, nemecký jazyk – 29 titulov, poľský jazyk – 19 titulov, ukrajinský jazyk – 18 titulov, rusínsky jazyk – 16 titulov, ruský jazyk – 10 titulov, rómsky jazyk – 4 tituly, iný jazyk národnostných menšín – 2 tituly, chorvátsky a srbský jazyk po 1 titule.

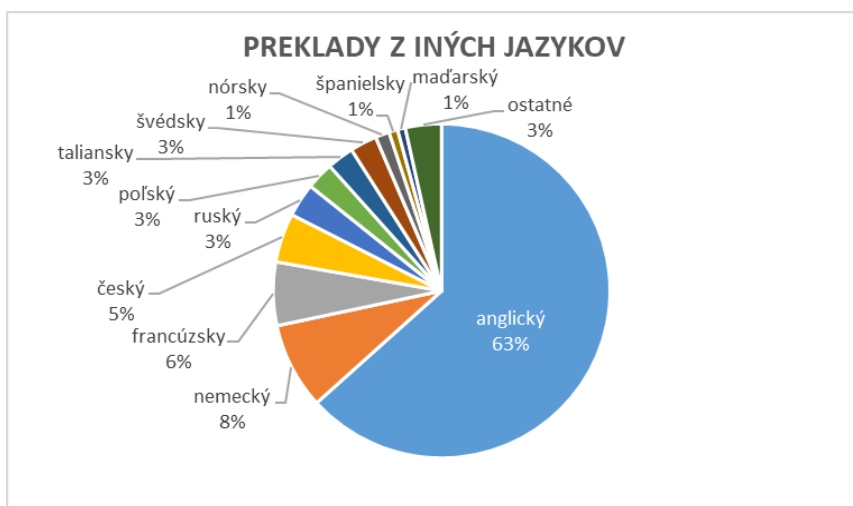
V iných jazykoch vyšlo 350 titulov (3,5 %; v roku 2019 to bolo 452 titulov), medzi nimi má najvyššie zastúpenie anglický jazyk – 320 titulov (3,2 %), po ňom nasleduje

španielsky – 7 titulov, francúzsky – 6 titulov, taliansky jazyk – 3 tituly, grécky jazyk – 1 titul, v iných ako uvedených jazykoch vyšlo 13 titulov. Viacjazyčné publikácie zastupuje 270 titulov neperiodických publikácií (2,7 %; 298 titulov v roku 2019).

Preklady z iných jazykov

Z iných jazykov bolo preložených celkovo 2 829 titulov (oproti roku 2019 nárast o 524 titulov), z toho 2 704 titulov do slovenského jazyka a 125 titulov bolo preložených z cudzieho do iného cudzieho jazyka. Najviac titulov bolo preložených z anglického jazyka (1 791 – 63,3 %), po nich nasledujú preklady z nemeckého jazyka (236 titulov), z francúzskeho jazyka (174 titulov), z českého jazyka (134 titulov), z ruského jazyka (92 titulov), z poľského jazyka (75 titulov), z talianskeho a švédskeho jazyka (po 73 titulov). Preložené tituly z ostatných jazykov predstavovali počty nižšie ako 60.

Finančné a personálne zabezpečenie vydávania neperiodických publikácií

Celkové príjmy a výnosy subjektov na vydávanie neperiodických publikácií predstavovali v roku 2020 spolu 112 606 491 eur, čo je oproti roku 2019 nárast o 46 %. Vyššie boli oproti roku 2019 aj náklady v celkovej výške 81 812 007 eur.

Činnosť v tejto oblasti zabezpečovalo 6 395 osôb, z nich bolo 1 980 zamestnancov v pracovnom pomere, medzi zamestnancami prevažovali ženy. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnancov na plný pracovný úväzok bola vo výške 1 427 eur (u žien 1 232 eur).

Porovnanie vybraných ukazovateľov

	2018	2019	2020
príjmy a výnosy spolu (v eurách)	113 718 735	77 207 636	112 606 491
z toho výnosy (v eurách)	86 432 949	54 659 993	85 133 805
náklady spolu (v eurách)	74 349 683	65 738 237	81 812 007
osoby zabezpečujúce vydávanie neperiodických publikácií spolu	8 982	7 538	6 395
z toho zamestnanci	2 737	2 242	1 980

4.10 Kultúrno-osvetová činnosť

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania o kultúrno-osvetovej činnosti (KOČ) boli aktivity v oblasti neprofesionálnej kultúry v SR. Sledovanými údajmi boli počty a štruktúra podujatí, počty vydávaných publikácií súvisiacich s KOČ, počty kultúrnych domov a údaje o ekonomickom a personálnom zabezpečení kultúrno-osvetovej činnosti. V rámci výkazu sa tiež sledovali výdavky na obnovu národných kultúrnych pamiatok.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami pre ročné štatistické zisťovanie o kultúrno-osvetovej činnosti za rok 2020 boli obce s počtom obyvateľov vyšším ako 500, regionálne kultúrno-osvetové zariadenia, Národné osvetové centrum, Matica slovenská a Ústredie ľudovej umeleckej výroby. Celkový počet spravodajských jednotiek predstavoval 1 846, z toho kultúrno-osvetovú činnosť vykonávalo 668 subjektov. V dôsledku koronakrízy klesol počet spravodajských jednotiek vykonávajúcich kultúrno-osvetovú činnosť oproti minulému roku o 42 %.

Kultúrno-osvetové zariadenia

V súvislosti s nižším počtom aktivít klesol počet využívaných objektov. Na kultúrno-osvetovú činnosť sa využívalo 1 417 objektov (pokles o 33 %), z toho 702 kultúrnych domov (pokles o 38 %). Celkový počet iných miestností využívaných na kultúrno-osvetovú činnosť, ktoré sa nachádzajú mimo týchto objektov, bol 873 (pokles o 15 %).

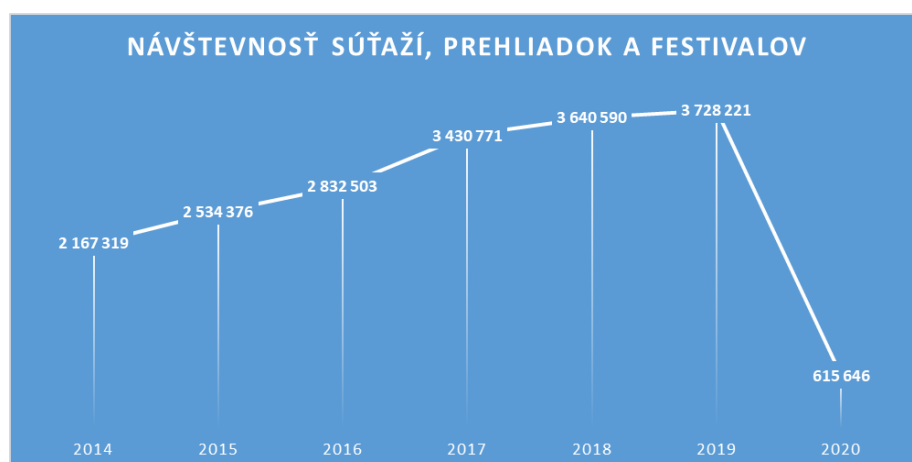
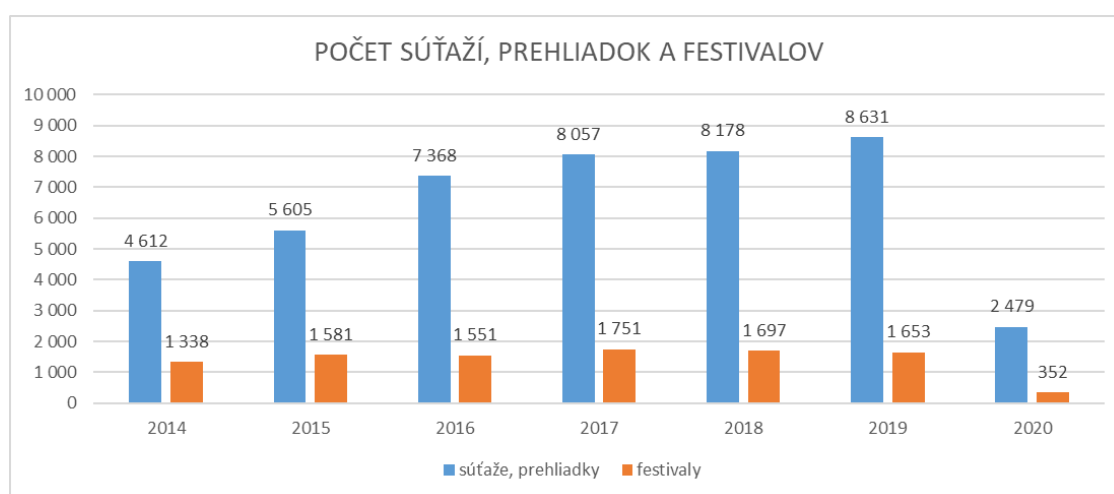
Kultúrno-osvetová činnosť

Opatrenia proti šíreniu ochorenia COVID-19 výrazne obmedzili možnosti realizácie kultúrno-osvetových podujatí. Ani prenosom časti aktivít do online priestoru využívaného predovšetkým regionálnymi kultúrno-osvetovými zariadeniami sa hlboký prepád nepodarilo kompenzovať. Celkový počet uskutočnených kultúrno-osvetových podujatí klesol o 68 % na 13 392, z toho bolo 9 572 vzdelávacích podujatí (pokles o 64 %) s počtom účastníkov 495 397 (pokles o 68 %) a 2 831 súťaží, prehliadok a festivalov (pokles o 72 %) s počtom účastníkov 70 665 (pokles o 80 %) a s počtom návštevníkov 615 646 (pokles o 83 %).

Vzdelávacie podujatia a ich návštevnosť

	2016	2017	2018	2019	2020
počet SJ vykonávajúcich KOČ	1 076	1 083	1 091	1 157	668
počet vzdelávacích podujatí	27 732	28 481	28 006	26 595	9 572
počet účastníkov na vzdelávacích podujatiach	1 615 332	2 098 951	1 753 529	1 571 470	495 397
z toho deti a mládež do 18 rokov	611 918	767 566	648 592	595 610	158 341

Pre znevýhodnené skupiny obyvateľov sa zrealizovalo 989 podujatí (pokles o 78 %). Kultúrno-spoločenských podujatí sa zorganizovalo 5 027 (pokles o 70 %).

K vzdelávacím podujatiam bolo vydaných 246 titulov metodických materiálov, manuálov, príručiek a učebníc (pokles o 60 %). Počet titulov publikácií týkajúcich sa KOČ predstavoval 191 (pokles o 38%), z toho bolo 23 periodických. Pravdepodobne

snahou prezentovať realizované aktivity na internete klesol počet audiovizuálnych záznamov o KOČ len mierne o 2 % na 1 054.

Financovanie kultúrno-osvetovej činnosti

Z celkových zdrojov financovania kultúrno-osvetovej činnosti vo výške 47 817 549 eur sa najviac čerpalo z rozpočtu obcí – 28 828 748 eur, z rozpočtu VÚC sa čerpalo 8 646 360 eur a zo štátneho rozpočtu 2 317 334 eur. Z vlastnej činnosti spravodajské jednotky získali 5 080 819 eur, z toho najväčšiu položku tvorili príjmy z prenájmu – 2 125 083 eur a zo vstupného – 1 835 250 eur. Celková výška zdrojov financovania oproti minulému roku klesla o 34 %.

Z celkovej sumy výdavkov na komplexné zabezpečenie kultúrno-osvetovej činnosti vo výške 45 881 354 eur predstavovali náklady na činnosť 4 911 255 eur, mzdové náklady 19 017 319 eur a prevádzkové náklady 11 234 391 eur. Celkové náklady na kultúrno-osvetovú činnosť klesli oproti minulému roku o 35 %.

Osoby zabezpečujúce kultúrno-osvetovú činnosť

Spolu sa na organizovaní podujatí kultúrno-osvetovej činnosti podieľalo 6 892 osôb. Z tohto počtu bolo 1 664 zamestnancov a 2 575 osôb pracujúcich na základe dohody o práci alebo zmluvy o diele. Pri realizáciách podujatí pomáhalo 2 653 dobrovoľníkov. Na plný pracovný úväzok pracovalo v oblasti kultúry 1 434 zamestnancov. Odborných kultúrnych pracovníkov bolo 633 .

Porovnanie vybraných ukazovateľov

	2016	2017	2018	2019	2020
počet osôb zabezpečujúcich KOČ spolu	14 115,54	15 430,13	16 189,08	16 734,27	6 891,76
z toho zamestnanci	2 346,54	1 900,13	2 062,08	1 962,27	1 663,76
dobrovoľníci	6 599	7 311	7 872	8 223	2 653

Počet zamestnancov a odborných kultúrnych pracovníkov klesol oproti minulému roku len mierne. Výrazne však klesol počet osôb pracujúcich na základe dohody o práci alebo zmluvy o diele o 61 % a počet dobrovoľníkov o 68 %. Celkový počet osôb zabezpečujúcich kultúrno-osvetovú činnosť klesol o 59 %.

Priemerná mzda kultúrnych pracovníkov napriek rastu o 5 % zostala pod úrovňou priemernej mzdy v národnom hospodárstve.

4.11 Astronomické zariadenia

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je činnosť astronomických zariadení a pracovísk v Slovenskej republike, jej personálne a finančné zabezpečenie. Prostredníctvom štatistického zisťovania boli získané údaje o návštevníkoch astronomických zariadení a pracovísk, o kultúrno-výchovných podujatiach, ktoré tieto pracoviská usporiadali, údaje o počte záujmových krúžkov týchto zariadení a počte ich členov a podujatí.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami (SJ) štatistického zisťovania za oblasť astronomických zariadení a pracovísk sú hvezdárne, planetária, astronomické pozorovateľne a astronomické kabinety v Slovenskej republike. V rámci štátneho štatistického zisťovania bolo oslovených 23 astronomických zariadení a pracovísk, súčinnosť v štátnom štatistickom zisťovaní poskytli všetky. Počet SJ je od roku 2015 rovnaký.

Výkony a návštevnosť astronomických zariadení a pracovísk

Vykazovanými výkonmi astronomických zariadení a pracovísk sú počty kultúrno-výchovných podujatí (prednášky, besedy, exkurzie, súťaže, výstavy, poradenstvo a pozorovania), počty návštevníkov týchto podujatí, počty záujmových krúžkov, ich členov a počet podujatí záujmových krúžkov.

Prehľad vybraných ukazovateľov

	2017	2018	2019	2020
počet podujatí záujmových krúžkov a sekcií	844	732	799	346
počet kultúrno-výchovných podujatí	5 414	5 393	6 128	2 796
z toho pre školy	3 292	3 418	3 514	1 014
návštevníci kultúrno-výchovných podujatí	168 921	178 967	198 575	78 008
z toho deti a mládež do 18 rokov	116 879	125 069	131 951	33 053

Celková návštevnosť sa oproti roku 2019 z dôvodu pandémie COVID-19 znížila na menej ako polovicu (39,3 %), astronomické zariadenia a pracoviská navštívilo 78 008 návštevníkov, pričom všetky pracoviská zaznamenali pokles návštevnosti. Príčinou je najmä zníženie počtu podujatí organizovaných pre školy o 71,1 %, ktorých bolo len 1 014 oproti 3 514 v roku 2019. To sa odrazilo aj na poklese výnosov zo vstupného.

Počet záujmových krúžkov astronomických zariadení a pracovísk stúpol o 1 na 39, počet členov však opäť medziročne mierne klesol na 265 a počet ich stretnutí klesol na 346 (297 členov a 799 stretnutí v roku 2019).

V rámci edičnej činnosti astronomických zariadení bolo publikovaných 28 titulov (33 v roku 2019), z nich bolo 5 vydávaných periodicky.

Z celkového počtu 23 astronomických zariadení 13 vlastní planetárium, tento počet sa oproti predchádzajúcemu obdobiu nezmenil. Vlastné webové sídlo má zriadené 19 astronomických zariadení a pracovísk (o 2 menej ako v roku 2019).

Finančné a personálne zabezpečenie činnosti astronomických zariadení a pracovísk

V roku 2020 zabezpečovalo činnosť astronomických zariadení a pracovísk 265 osôb (330 v roku 2019), podiel žien tvoril 39,2 %. Z celkového počtu osôb bolo 124,41 zamestnancov, z nich 63,4 % tvorili odborní zamestnanci. Počet zamestnancov zostal takmer rovnaký ako v predchádzajúcom roku. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca na plný pracovný úväzok bola vo výške 1 027 eur (priemerná mesačná mzda v národnom hospodárstve za rok 2020 bola 1 133 eur).

Celkové príjmy subjektov predstavovali 3 180 716 eur. Výnosy z vlastnej činnosti klesli takmer o polovicu na 153 160 eur, z toho výnosy zo vstupného boli len 71 074 eur (pokles o 55,7 % oproti roku 2019). Celkové náklady spravodajských jednotiek na činnosť v roku 2020 boli vo výške 3 117 664 eur, oproti roku 2019 mierne klesli.

Prehľad vybraných ukazovateľov

	2017	2018	2019	2020
príjmy (výnosy) spolu (v eurách)	2 665 295	3 099 799	3 462 653	3 180 716
z toho výnosy	294 677	265 683	290 855	153 160
náklady spolu (v eurách)	2 638 254	2 885 523	3 188 841	3 117 664
z toho mzdové náklady	1 138 507	1 241 241	1 440 449	1 498 173
počet osôb zabezpečujúcich činnosť spolu	312,28	371,22	330,60	265,41
z toho zamestnanci	117,69	117,28	116,22	126,60
z toho odborní zamestnanci	70,50	70,38	68,92	82,57

Veľká časť SJ nie sú samostatné hvezdárne a planetária, ale sú to súčasťou iných kultúrno-osvetových a vzdelávacích zariadení. Pracoviská v Rimavskej Sobote, Banskej Bystrici a Kysuckom Novom Meste sú zriadené ako organizačné súčasťou iných hvezdární, preto je ťažké vyčíslit presné prerozdelenie počtu návštevníkov a uviesť ekonomické a personálne ukazovatele potrebné na štatistické zisťovanie. Veľakrát ide o kvalifikovaný odhad vychádzajúci z reálnych čísel.

Rok 2020 bol výrazne poznamenaný nástupom pandémie COVID-19. Možnosti organizovania kultúrno-výchovných podujatí astronomickými zariadeniami online boli veľmi obmedzené, pretože prevažná väčšina týchto podujatí spočíva v prehliadke nočnej oblohy pomocou ďalekohľadu a v prezentácii či premietaní v planetáriu, ktorého imerzné, tzv. fulldome zobrazenie ($180^\circ \times 360^\circ$) nie je možné preniesť na bežnú obrazovku (ako napr. koncerty či divadelné predstavenia).

4.12 Cirkvi a náboženské spoločnosti

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je činnosť registrovaných cirkví a náboženských spoločností v SR a jej personálne zabezpečenie. Prostredníctvom štatistického zisťovania boli získané údaje o počte aktívnych duchovných, o počte duchovných, ktorí ukončili aktívnu činnosť, ale aj údaje o počte študentov teológie a počte evidovaných veriacich. Osobitne boli získané údaje o cirkevných činnostiach, ako aj o materiálnom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami štatistického zisťovania za oblasť činnosti cirkví a náboženských spoločností za rok 2020 bolo 32 ústredí osemnástich registrovaných cirkví a náboženských spoločností v SR. Súčinnosť v štatistickom zisťovaní poskytlí všetky spravodajské jednotky.

Personálne ukazovatele

Počet 5 006 duchovných vykazuje oproti roku 2019 (4 638) a 2018 (4 956) mierny nárast, ktorý bol však spôsobený len výrazne nižším počtom duchovných, ktoré vykázala Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia v predchádzajúcom zisťovaní.

Niektoré rozdelenia počtu duchovných sa nezhodujú s celkovým počtom duchovných, pretože viaceré subjekty jednotlivé rozdelenia nesledujú. Napríklad rozdelenie počtu duchovných do jednotlivých platových tried neviduje Bahájske spoločenstvo a Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní a rozdelenie na diecéznych a rehoľných uvádzajú len subjekty rímskokatolíckej, gréckokatolíckej a pravoslávnej cirkvi. Rozdelenie duchovných podľa veku a stupňa vzdelania neviduje napr. Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia. To vysvetľuje aj skutočnosť, prečo sa jednotlivé čiastkové údaje o duchovných nerovnajú celkovému počtu duchovných.

Z celkového počtu 2 740 rehoľníkov sú viac ako dve tretiny ženy, približne tretina je v dôchodkovom veku, a z počtu 76 vyšších predstavených je možné odvodiť počet rôznych rádov, rehoľí a kongregácií pôsobiacich na Slovensku.

Počet evidovaných veriacich je údaj, ktorý spravodajské jednotky uvádzajú podľa vlastnej evidencie (matriky) k 31. decembru sledovaného roka, alebo ak ich niet, údaje z posledného sčítania ľudu. Zaujímavé bude porovnanie tohto počtu s údajmi o počte veriacich zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021, kde občania mali

uvádzať údaje platné k tomu istému dátumu. Počet 4 058 274 veriacich je takmer o 300-tisíc menší v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi z dôvodu opravy počtu veriacich rímskokatolíckej cirkvi, kde v minulosti dochádzalo k duplicitie vykázanim počtu tých istých veriacich viacerými spravodajskými jednotkami (biskupstvá a ordinariát).

Materiálne zabezpečenie

Počet bohoslužobných objektov (chrám, kostol, kaplnka, modlitebňa) bol v minulosti veľmi pohyblivý a v medziročnom porovnaní si vždy vyžadoval komentár. Rozdiel v údajoch z minulých zisťovaní bol spôsobený nielen zmenou počtu spravodajských jednotiek, ale i nejednoznačným výkladom. Spravodajské jednotky sme usmernili, že ide iba o počet samostatne stojacich budov slúžiacich ako kostoly, kaplnky a modlitebne. Nemali by sa vykazovať tie objekty, ktoré sú súčasťou iných bytových alebo nebytových priestorov neoddeliteľne spojených s celkom budovy slúžiacej na viac účelov, ale len samostatne stojace bohoslužobné objekty vo vlastníctve cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. V súčasnosti sa počet bohoslužobných objektov ustálil na 6 296 ako v predchádzajúcom roku. Vykázaný počet bohoslužobných objektov, ktoré majú zabezpečený bezbariérový vstup, medziročne stúpa z 823 v roku 2015 až na súčasných 2 201.

Príspevok zo štátneho rozpočtu je údaj o výške príspevku štátu podľa zákona č. 370/2019 Z. z. o finančnej podpore činnosti cirkví a náboženských spoločností, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2020. Vykázané sumárne údaje 49 276 196 eur na platy duchovných a odvody do fondov a 1 581 723 eur na prevádzku ústredí nie sú však úplné, lebo nezahŕňajú prevádzku ústredí, ktoré z dôvodu duplicity všetkých ostatných údajov nie sú spravodajskými jednotkami tohto štatistického zisťovania. Cirkvi a náboženské spoločnosti použili v skutočnosti v roku 2020 z prostriedkov zo štátneho rozpočtu celkovo 51 697 671 eur, na platy a odvody svojich zamestnancov – prevádzkových i vykonávajúcich duchovenskú činnosť – sumu 49 943 099 eur a na prevádzku svojich ústredí (na nákup tovaru a služby, nie na platy prevádzkových pracovníkov ako v minulosti) 1 754 572 eur.

Liturgické obrady

Napriek protipandemickým opatreniam sa počty bohoslužieb výrazne nezmenili, keďže boli vykonávané aj bez účasti veriacich a prenášané online. Zaznamenali sme výraznejší pokles počtu krstov (zo 48 152 na 41 355) a cirkevných sobášov (zo 14 463 na 10 635). Počet cirkevných pohrebov (45 786) bol najvyšší oproti predchádzajúcim rokom.

Najväčší počet bohoslužieb sa aj v roku 2020 konal v štátnom jazyku, na druhom mieste bol počet bohoslužieb v cirkevnoslovanskom jazyku a na treťom mieste boli bohoslužby v maďarskom jazyku. Okrem ďalších jazykov uvádzaných vo výkaze samostatne, údaj „iný jazyk“ zahŕňa ešte taliansky, český, ruský, ukrajinský, francúzsky, rusínsky, španielsky a čínsky jazyk. Počet bohoslužieb konaných v posunkovej reči pre nepočujúcich, stabilizovaný v minulosti okolo 800 ročne, klesol na 679.

Prehľad vybraných ukazovateľov

	2016	2017	2018	2019	2020
počet aktívne pôsobiacich duchovných	5 396	5 295	4 956	4 638	5 006
počet evidovaných veriacich	4 333 969	4 304 159	4 346 668	4 280 030	4 058 274
počet cirkevných škôl	330	317	322	335	338
počet bohoslužieb	1 372 316	1 352 438	1 357 982	1 372 588	1 259 811
počet krstov	49 255	49 214	49 993	48 152	41 355
počet cirkevných sobášov	15 973	16 194	15 745	14 463	10 635
počet cirkevných pohrebov	42 907	44 142	44 950	42 821	45 786

4.13 Ochrana pamiatkového fondu

Predmet zisťovania

Predmetom zisťovania je stav pamiatkového fondu, ktorý tvoria hnutelné a nehnuteľné národné kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu podľa § 22 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej zákon o ochrane pamiatkového fondu), všetky verejné zdroje financovania obnovy národných kultúrnych pamiatok vrátane štátneho rozpočtu.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky vykonáva v druhom stupni štátnu správu s celoslovenskou pôsobnosťou v rozsahu zákona o ochrane pamiatkového fondu. Krajský pamiatkový úrad je v prvom stupni príslušným správnym orgánom, ktorý rozhoduje o právach a povinnostiach právnických a fyzických osôb na úseku ochrany pamiatkového fondu v rozsahu zákona o ochrane pamiatkového fondu v územnom obvode príslušného kraja.

V roku 2020 evidoval Pamiatkový úrad SR 8 krajských pamiatkových úradov, v ktorých pracovalo 333 zamestnancov (320 v roku 2019), z toho viac ako polovica žien (216). Z celkového počtu zamestnancov tvorili odborní zamestnanci takmer 85 %, reštaurátori 6,3 % a zvyšok tvorili organizačno-správni zamestnanci.

Príjmy Pamiatkového úradu SR z hlavnej činnosti sa zvýšili oproti roku 2019 z 328 371 eur na 455 000 eur, výdavky na hlavnú činnosť sa v medziročnom porovnaní mierne znížili na 8 949 132 eur (predtým 9 259 934 eur).

Ochrana pamiatkového fondu

Národné kultúrne pamiatky sú nehnuteľné a hnutelné veci pamiatkovej hodnoty, ktoré sú z dôvodu ochrany vyhlásené za národné kultúrne pamiatky. Základnou zápisnou jednotkou je kultúrna pamiatka, ktorá evidenčne pozostáva z jedného alebo viacerých nehnuteľných pamiatkových objektov alebo hnutelných pamiatkových predmetov. Územia hodnotných historických sídiel, ktoré vykazujú významné pamiatkové hodnoty, sa chránia ako pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny. Lokality s pamiatkami a územia s univerzálnymi kultúrnymi hodnotami svetového významu sa zapisujú do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Od roku 2008 máme v Zozname svetového dedičstva zapísaných 5 lokalít.

	2018	2019	2020
počet národných kultúrnych pamiatok	25 159	25 546	25 373
počet pamiatkových objektov	16 963	17 103	17 248
z toho archeologických nálezov a nálezísk	506	516	513
počet pamiatkových predmetov	34 927	35 488	36 260
počet pamiatkových území	110	110	111

Finančné prostriedky na obnovu národných kultúrnych pamiatok z verejných zdrojov

Národné kultúrne pamiatky (NKP) môžu byť vo všetkých formách vlastníctva. Vlastník kultúrnej pamiatky je povinný na vlastný náklad starať sa o jej zachovanie, pričom mu môže Ministerstvo kultúry SR alebo obec poskytnúť príspevok na náklady spojené s jej zachovaním alebo obnovou. Priame náklady obcí vynaložené na obnovu národných kultúrnych pamiatok sa z dôvodu racionalizácie zisťujú prostredníctvom štatistického výkazu KULT 3-01 (údaje v tabuľke sú zlúčené z výkazov KULT 1-01 a KULT 3-01).

finančné prostriedky vynaložené na obnovu NKP v eurách	2018	2019	2020
spolu	26 216 701	57 743 994	44 438 883
zo štátneho rozpočtu	11 744 046	34 978 541	27 771 418
z rozpočtu samosprávnych krajov	6 389 126	9 923 692	10 973 828
z rozpočtu obcí	2 647 354	5 535 946	1 586 678
z iných zdrojov	5 436 175	7 305 815	4 106 959

4.14 Multimediálny priemysel

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania v oblasti multimédií je získanie informácií o multimediálnych činnostiach na území Slovenskej republiky, zmapovanie aktivít z hľadiska produkcie a prezentácie multimediálnych diel, ekonomického a personálneho zabezpečenia činnosti v tejto oblasti. V roku 2020 bol výkaz do štatistického zisťovania zaradený tretí raz.

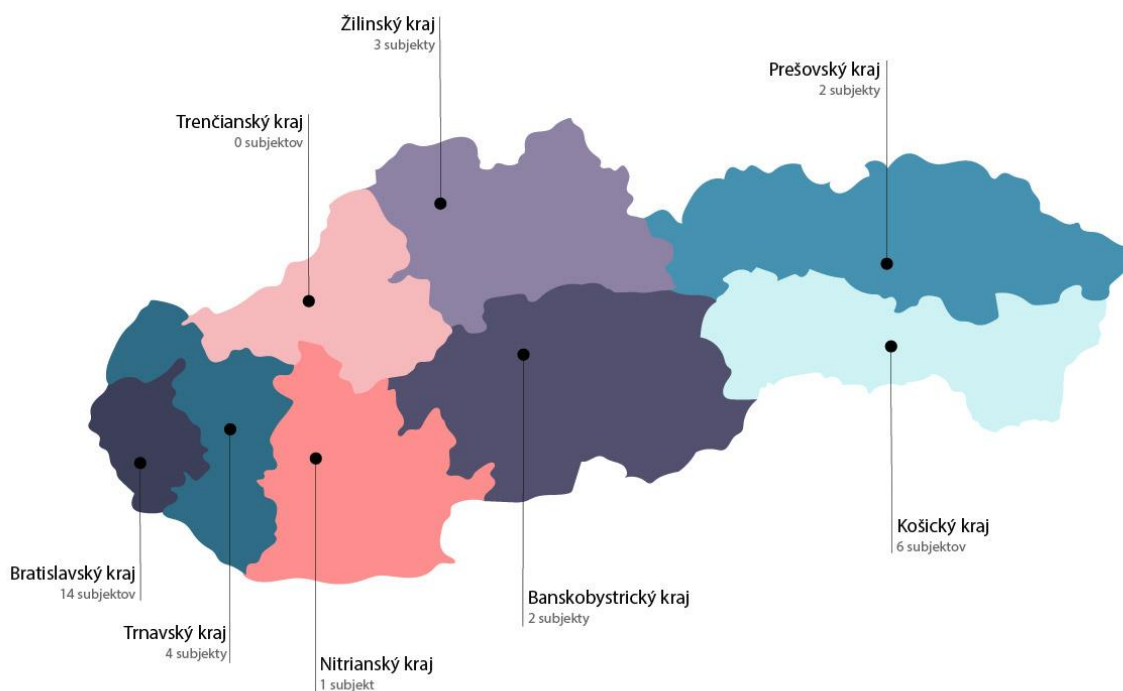
Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami štatistického zisťovania za oblasť multimédií sú právnické a fyzické osoby, ktoré podnikajú v oblasti multimediálnej činnosti, a to osoby, ktoré sa identifikujú aspoň s jednou z týchto kategórií: herný priemysel, tvorba a vývoj digitálnych nástrojov a technológií (softvér a technológie na využitie vo všetkých oblastiach života), multimediálny dizajn (tvorba a produkcia nielen estetického, ale aj funkčného a softvérového riešenia), webový dizajn, multimediálne a interaktívne inštalácie s úžitkovým charakterom, motion design ako pohyblivý dizajn (napríklad pre televízie, reklamu, konferencie), mediálne umenie/media art, virtuálna a rozšírená realita (ako oblasť, nie ako technológia, z hľadiska budúceho vývoja).

Aktivity v oblasti multimediálneho priemyslu

Z celkového počtu 152 subjektov pôsobiacich v multimediálnom priemysle vykonávalo v príslušnom roku túto činnosť 32 subjektov (54 v roku 2019), pričom vyprodukovali 284 (predtým 483) multimediálnych diel, z toho 148 diel určených na zábavný účel, 9 diel určených na vzdelávací účel, 68 na úžitkový účel a 59 diel neherného charakteru. Najviac multimediálnych diel bolo zhotovených pre PC a pre Android (zhodne po 54), pre iOS to bolo 6 diel, pre ďalšiu hlavnú platformu Nintendo bolo zhotovené 1 dielo. Najväčšia koncentrácia multimediálnych činností bola v Bratislavskom kraji s počtom 14.

Rozmiestnenie multimediálnych činností v krajoch na Slovensku

Prezentácia subjektov

v roku 2020 sa na 35 výstavách, súťažiach, konferenciách a prezentáciách v múzeu (festivaly a veľtrhy spravodajské jednotky za sledované obdobie neuviedli) odprezentovalo 23 diel multimediálneho charakteru. Jedno prezentované dielo neherného charakteru získalo ocenenie v zahraničí. Multimediálne diela boli propagované aj v médiách (televízia, rozhlas, tlač, online videozáznamy) v počte 42 prezentácií.

	2019	2020
počet prezentačných podujatí	68	35
z toho tuzemské	34	23
zahraničné	34	12
počet prezentovaných multimediálnych diel	59	23
počet získaných ocenení/diel	2/2	1/1
počet prezentácií v médiách	215	42

Subjekty pôsobiace v oblasti multimédií zorganizovali alebo sa podieľali na spoluorganizovaní 10 podujatí (3 konferencie, 6 prednášok, 1 kurz; v roku 2019 to bolo 7 podujatí), ktoré navštívilo 900 návštevníkov (predtým 560 návštevníkov).

Finančné a personálne zabezpečenie činnosti v oblasti multimediálneho priemyslu

Celkové príjmy subjektov pôsobiacich v oblasti výroby a sprostredkovania multimediálnych diel predstavovali sumu 57 363 511 eur (42 498 236 eur v roku 2019) a takmer výlučne (99,6 %) ich tvorili výnosy (z predaja digitálnych kópií, z predaja diel na nosičoch, z prenájmu diel, z poplatkov za paušálne predplatné, za poskytnutie licencie v zmysle autorského zákona, z mikrotransakcií a z outsourcingu). Subjekty využili aj tuzemské (75 260 eur) a zahraničné (119 853 eur – všetko z programov EÚ) granty. Celkové náklady na činnosť v oblasti multimédií boli vo výške 25 893 734 eur.

Na zabezpečovaní výroby a distribúcie multimediálnych diel sa celkovo podieľalo 414 osôb, z toho bolo 233 zamestnancov. Z celkového počtu osôb prevažovali muži s podielom 86,4 %. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca v pracovnom pomere na plný pracovný úväzok predstavovala 1 698 eur, mzda žien bola vo výške 1 652 eur.

4.15 Špecializované dizajnérske činnosti

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania prostredníctvom výkazu KULT 21-01 je zmapovať aktivity, výsledky tvorby, ekonomické a personálne ukazovatele za oblasť špecializovaných dizajnérskeho činností v celom rozsahu na území Slovenskej republiky. Výkaz bol do štatistického zisťovania v roku 2020 zaradený tretí raz.

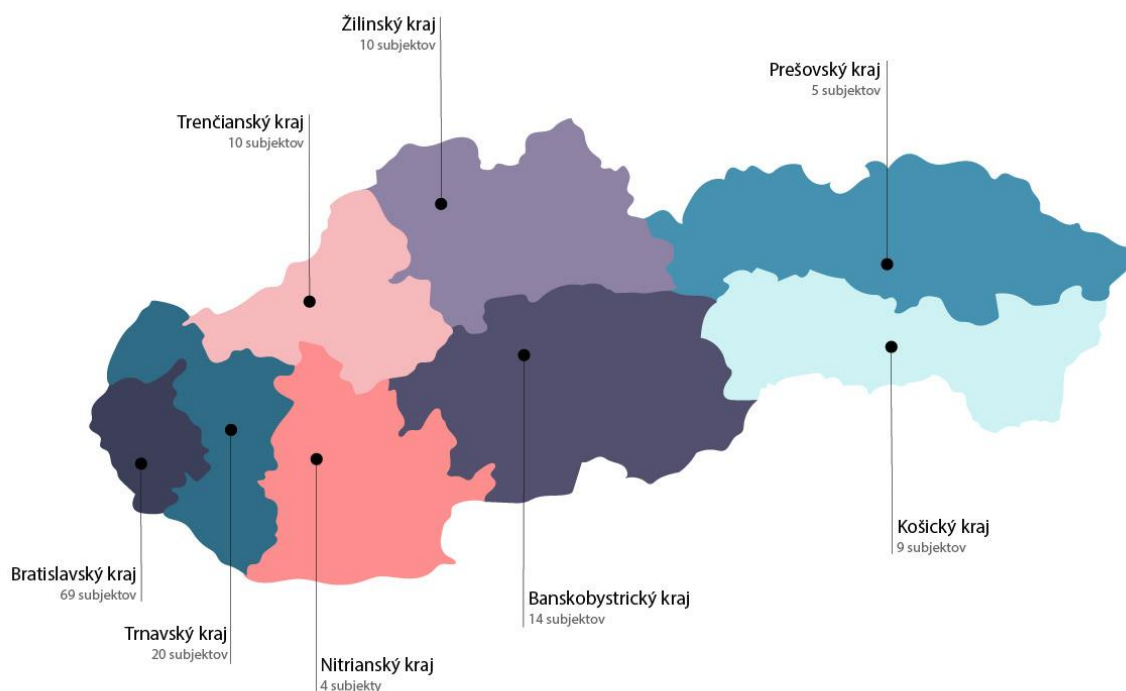
Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami štatistického zisťovania za oblasť dizajnu sú právnické a fyzické osoby, ktoré podnikajú v oblasti špecializovaných dizajnérskeho činností (produktový a komunikačný dizajn). V rámci produktového dizajnu rozlišujeme kategórie: dizajn nábytku, interiérový dizajn, dizajn strojov a elektrických zariadení, dizajn dopravných prostriedkov, módný dizajn a šperk, textilný dizajn, dizajn multimediálnych produktov (návrhy). Do kategórie „iné“ zaraďujeme napríklad dizajn hudobných nástrojov, dizajn športového i voľnočasového náčinia či dizajn potrieb na cestovanie a expedície. Pod komunikačným dizajnom rozumieme dizajn vizuálnej identity/logotypu, dizajn komunikačnej kampane, dizajn informačného systému, dizajn pre digitálne médiá, dizajn písma, knižný dizajn a iné, napríklad ilustrácie (v kontexte komunikačného dizajnu) či vizuálna komunikácia v priestore a pod. V roku 2020 z celkového počtu 216 subjektov pôsobiach v oblasti špecializovaných dizajnérskeho činností na Slovensku vykonávalo túto činnosť 141 spravodajských jednotiek.

Aktivity v oblasti špecializovaných dizajnérskeho činností

V sledovanom roku vzniklo spolu 10 567 produktov, z toho 1 266 v kategórii produktového dizajnu a 9 301 diel v kategórii komunikačného dizajnu. Najväčšie zastúpenie dizajnérskeho subjektov bolo v Bratislavskom kraji v počte 69, najmenšie v Nitrianskom kraji – 4 subjekty.

Rozmiestnenie dizajnerských činností v krajoch na Slovensku v roku 2020

Prezentácia subjektov

V roku 2020 sa na 303 podujatiach odprezentovalo 272 diel dizajnu. Ocenenie získalo 14 produktov (z toho 8 v zahraničí), z toho boli 2 diela z oblasti produktového dizajnu (obe ocenené v zahraničí) a 12 diel z oblasti komunikačného dizajnu (v zahraničí ocenených 6). Diela podporilo aj 524 prezentácií v rôznych médiách (televízia, rozhlas, tlač, online časopisy a denníky, iné platformy), z toho 65 prezentácií v zahraničí.

Subjekty, ktoré vykonávali špecializované dizajnerské činnosti, organizovali alebo sa podieľali na organizovaní 53 podujatí (festivaly, prehliadky, výstavy, súťaže, konferencie, tvorivé dielne, prednášky, kurzy a pod.). Na týchto podujatiach sa zúčastnilo 236 účinkujúcich alebo vystavujúcich a 9 041 návštevníkov, z toho 2 545 návštevníkov tvorili deti a mládež do 18 rokov.

Za uplynulý rok subjekty vydali 46 titulov publikácií zameraných na túto oblasť, 41 z nich bolo periodických.

	2019	2020
počet produktov (diel)	10 551	10 567
z toho produktový dizajn	6 487	1 266
komunikačný dizajn	4 064	9 301
počet prezentačných podujatí	317	303
z toho zahraničných	52	30
počet prezentovaných diel	568	272
počet ocenených diel	17	14
z toho v zahraničí	5	8
počet organizovaných podujatí	207	53
počet návštevníkov na podujatiach	106 513	9 041

Finančné a personálne zabezpečenie v oblasti špecializovaných dizajnerských činností

Celkové príjmy subjektov vykonávajúcich špecializované dizajnerské činnosti predstavovali sumu 5 229 052 eur (8 056 459 eur v roku 2019), z toho výnosy (z predaja produktov, služieb a z poskytnutia licencie v zmysle autorského zákona) tvorili až 95,8 % (84,2 % v roku 2019). Zo štátneho rozpočtu, z rozpočtov VÚC a z rozpočtov obcí sa poskytlo len 1 % (53 828 eur) z celkového objemu príjmov. Súčasťou príjmov boli aj tuzemské granty poskytnuté vo výške 72 888 eur. Celkové náklady na činnosť v tejto oblasti predstavovali spolu 3 808 302 eur (5 725 187 eur v roku 2019).

V roku 2020 sa na špecializovaných dizajnerských činnostiach podieľalo 239 osôb, z toho 80 žien (33,5 %). Z celkového počtu osôb bolo 92 zamestnancov v pracovnom pomere, z nich bolo 58 odborných alebo umeleckých zamestnancov. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca na plný pracovný úväzok bola na úrovni 1 041 eur.

4.16 Kultúra národnostných menšín

Predmet zisťovania

Predmetom štátneho štatistického zisťovania je činnosť subjektov, ktoré pôsobia v oblasti kultúry národnostných menšín, počet a druh kultúrnych aktivít, ktoré subjekty národnostných menšín usporiadali, vrátane ich financovania z rôznych zdrojov.

Spravodajské jednotky

Za oblasť kultúry národnostných menšín bolo oslovených 932 spravodajských jednotiek. Súčinnosť v štátnom štatistickom zisťovaní poskytlo 838 spravodajských jednotiek, z toho 632 vykonávalo činnosť a 206 subjektov činnosť nevykonávalo. Medzi spravodajské jednotky boli zaradené fyzické osoby a právnické osoby (občianske združenia, nadácie, neziskové organizácie, neinvestičné fondy, organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR, vyšších územných celkov a obcí, obce, vysoké školy, verejnoprávne inštitúcie, registrované cirkvi, náboženské spoločnosti a právnické osoby, ktoré odvodzujú svoju právnu subjektivitu od cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, ako aj spoločnosti s ručením obmedzeným).

Aktivity subjektov kultúry národnostných menšín

Spravodajské jednotky (SJ) vykonávajúce činnosť v oblasti kultúry národnostných menšín sa podieľali v roku 2020 na realizácii 6 547 aktivít.

národnostná menšina	2019		2020	
	počet SJ	počet aktivít	počet SJ	počet aktivít
bulharská	8	48	6	13
česká	9	264	14	174
chorvátska	1	12	1	5
maďarská	392	11 719	363	5 133
moravská	5	27	5	35
nemecká	1	65	5	42
poľská	5	44	3	22
rómska	140	1 454	144	580
rusínska	67	531	46	227
ruská	8	61	9	33
srbská	4	27	3	8
ukrajinská	11	105	7	47
židovská	12	184	6	121
iná a multikultúrne aktivity	14	248	20	108
spolu	677	14 786	632	6 547

Najväčší počet aktivít (5 133) uskutočnili subjekty kultúry maďarskej národnostnej menšiny, ktoré majú najviac registrovaných spravodajských jednotiek a členov. Najmenej aktivít vykázali subjekty srbskej (8) a chorvátskej (5) národnostnej menšiny. Ani táto oblasť kultúry sa nevyhla dôsledkom pandémie COVID-19, čo sa prejavilo poklesom počtu aktivít medziročne o 55,7 %.

Na území Slovenska v roku 2020 vykonávalo svoju činnosť 1 472 kolektívov rozvíjajúcich kultúru národnostných menšín.

počet kolektívov	2018	2019	2020
divadelný súbor	129	147	123
folklórny súbor	397	590	453
hudobná skupina	198	299	156
spevácky zbor	168	266	360
iné	347	605	380
spolu	1 239	1 907	1 472

Najviac záujmových kolektívov pôsobilo v oblasti národnostného folklóru (453). Tieto záujmové kolektívy sa významnou mierou aktívne podieľajú aj na rozvoji tzv. živej národnostnej kultúry – folklórnych festivalov, prehliadok, tanečných prehliadok či letných detských a mládežníckych táborov. Ďalšou početnou záujmovo-umeleckou skupinou kolektívov boli spevácke zbory (360). Subjekty vykonávajúce divadelnú činnosť mali najmenej početné zastúpenie (123).

Z celkového počtu 6 144 (oproti roku 2019 pokles o 56,7 %) usporiadaných kultúrnych podujatí podiel podujatí s celoslovenskou pôsobnosťou predstavoval 19,7 % (9,5 % v roku 2019), 31,6 % (predtým 29,4 %) bolo regionálnych podujatí a 48,7 % (predtým 61,2 %) miestnych podujatí.

typy kultúrnych podujatí	2018	2019	2020
kultúrno-spoločenské podujatia	6 129	6 265	2 334
výchovno-vzdelávacie aktivity	4 645	4 566	2 439
výstavy	600	921	468
súťaže	289	555	304
iné	932	1 895	599
spolu	12 595	14 202	6 144

Subjekty kultúry národnostných menšín sa okrem organizácie kultúrnych podujatí tiež venovali:

- vydávaniu periodickej tlače – spolu bolo vydaných 43 titulov (v roku 2019 periodicky vychádzalo 54 titulov),

- vydávaniu neperiodických publikácií – spolu bolo vydaných 171 titulov s nákladom 68 980 výtlačkov (v roku 2019 to bolo 146 titulov s takmer totožným nákladom),
- audiovizuálnej tvorbe – spravodajské jednotky vytvorili 65 audiovizuálnych diel a vydali 21 titulov na CD/DVD nosičoch s nákladom 4 634 kusov nosičov (237 audiovizuálnych diel v roku 2019 a rovnako 21 CD/DVD),
- prevádzke elektronických médií – subjekty prevádzkovali 81 webových stránok, 5 národnostných internetových rádii, 13 národnostných televíznych vysielaní (rok 2019 – 98 webových stránok, 10 rádii a 20 TV vysielaní).

Vo všetkých uvedených činnostiach boli najaktívnejšie subjekty maďarskej národnostnej menšiny (24 titulov periodickej tlače, 99 titulov neperiodických publikácií, 31 audiovizuálnych diel, 9 titulov na CD/DVD, 58 webových stránok, 4 rádiá a 10 TV vysielaní).

Financovanie aktivít a kultúrnych podujatí subjektov kultúry národnostných menšín

V roku 2020 mali subjekty národnostných menšín na svoju činnosť k dispozícii celkovo 10 824 481 eur zo štátneho rozpočtu, samosprávy, od sponzorov a z grantov.

národnostná menšina	finančné prostriedky (v eurách) 2019			finančné prostriedky (v eurách) 2020		
	štátny rozpočet	regionálna samospráva (VÚC)	miestna samospráva (obec)	štátny rozpočet	regionálna samospráva (VÚC)	miestna samospráva (obec)
bulharská	94 699	90 585	3 000	48 791	90 813	
česká	210 155			174 241	1 389	275
chorvátska	76 000		1 900	30 446		
maďarská	3 962 363	2 423 129	867 871	3 111 227	1 129 184	432 534
moravská	106 400			103 838		2 000
nemecká	136 800			100 636		3 350
poľská	102 153	1 300	3 117	74 648		
rómska	2 151 677	519 367	31 768	1 253 652	527 889	7 946
rusínska	487 350	688 329	20 463	392 926	698 250	9 428
ruská	86 900			72 984	60	
srbská	48 630			25 139		
ukrajinská	154 500	7 300	1 000	134 984	2 000	
židovská	91 600	12 650	17 172	261 096	4 000	5 000
iná a multikultúrne aktivity	254 174	13 970	24 610	245 473	5 150	16 000
spolu	7 963 401	3 756 630	970 601	6 025 391	2 458 735	476 533

Najväčšou mierou finančne podporoval kultúru národnostných menšín v SR štátny rozpočet. Hlavnú časť príspevkov z regionálnej samosprávy tvorili príspevky pre profesionálne národnostné divadlá, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti vyšších

územných celkov – Divadlo Thália Színház, Jókaiho divadlo, Divadlo Romathan a Divadlo Alexandra Duchnoviča. Najviac finančných prostriedkov poskytnutých od miestnej samosprávy bolo pridelených pre maďarskú národnostnú menšinu. Miestna samospráva poskytla zo svojich rozpočtov príspevky na kultúru národnostných menšín pre knižnice, kultúrne a osvetové strediská, školy a iné subjekty, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí. Finančná podpora z miestnej samosprávy nebola vôbec poskytnutá pre bulharskú, chorvátsku, poľskú, ukrajinskú, ruskú a srbskú národnostnú menšinu.

Najvyššiu podporu z verejných zdrojov získali subjekty maďarskej národnostnej menšiny (51,6 % z objemu prostriedkov na kultúru národnostných menšín zo štátneho rozpočtu, 45,9 % od regionálnej samosprávy a 90,8 % od obcí).

Finančné prostriedky od sponzorov zo Slovenska, resp. granty získané od slovenských poskytovateľov predstavovali sumu 639 792 eur, štandardne boli poskytnuté finančné prostriedky na realizáciu kultúrnych podujatí na Slovensku aj od sponzorov zo zahraničia, resp. boli získané granty od zahraničných poskytovateľov vo výške 1 224 030 eur.

poskytovateľ príspevku na kultúru národnostných menšín	výška príspevku (v eurách)		
	2018	2019	2020
štátny rozpočet	9 884 896	7 963 401	6 025 391
regionálna samospráva (VÚC)	3 983 047	3 756 630	2 458 735
miestna samospráva (obce)	1 383 911	970 601	476 533
sponzori/granty zo SR	595 261	408 357	639 792
sponzori/granty zo zahraničia	1 698 201	1 432 720	1 224 030